

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Raport
privind starea
învățământului preuniversitar
din România**

2017 -2018

CUPRINS

Introducere.....	3
PARTEA I – ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ.....	4
Capitolul I. Participarea școlară în sistemul de învățământ preuniversitar.....	4
Capitolul II. Resursele umane ale sistemului de învățământ preuniversitar.....	28
Capitolul III. Rezultatele și eficiența externă a sistemului de învățământ.....	39
Capitolul IV. Rezultatele educației și formării pe piața muncii.....	49
Capitolul V. Situația educației și formării profesionale din perspectiva indicatorilor europeni 2020.....	57
PARTEA A II-A - ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2017 - 2018.....	65
PARTEA A III-A - DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2018 -2019.....	92
Anexe.....	99

INTRODUCERE

Raportul asupra stării sistemului național de învățământ preuniversitar din România pentru anul școlar 2017 -2018 prezintă, în prima parte, o analiză statistică realizată pe baza unui set de indicatori de bază incluși în Sistemul Național de Indicatori pentru Educație (SNIE). SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori - sistemul statistic european Eurostat, sistemul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), sistemul Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), sistemul Băncii Mondiale - și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale.

Raportul prezintă situația înregistrată în sistemul de învățământ preuniversitar și are în vedere următoarele dimensiuni: participarea la educație; resursele umane; rezultatele elevilor; rezultatele integrării pe piața muncii. Setul de indicatori a fost calculat atât pe ansamblul sistemului, cât și pentru fiecare nivel de educație în parte (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și de maiștri).

La calcularea indicatorilor au fost utilizate datele primare oficiale ale Institutului Național de Statistică (INS) și ale Ministerului Educației Naționale (MEN). În cazul indicatorilor care utilizează informații culese la începutul anului școlar (*indicatori de intrare*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2017/2018. Pentru indicatorii care utilizează informații culese la final de an școlar (*indicatori de ieșire*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2016/2017, datele de ieșire pentru anul școlar 2017/2018 nefiind disponibile la momentul realizării raportului. Pentru analizele comparative la nivel european au fost utilizate baze de date și rapoarte ale EUROSTAT, OCDE și Banca Mondială.

Partea a doua prezintă cele mai importante acțiuni și rezultatele obținute în învățământul preuniversitar în anul școlar 2017 - 2018.

Partea a treia a raportului evidențiază principalele direcții de acțiune planificate pentru anul școlar 2018 -2019.

PARTEA I. ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

CAPITOLUL I. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

I.A. Ansamblul sistemului de învățământ

I.A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2017/2018, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3010,33 de mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. La nivel general, creșterile efectivelor de elevi se înregistrează în învățământul primar și în învățământul profesional. Cele mai mari scăderi ale numărului de elevi s-au înregistrat la nivelul învățământului gimnazial și liceal.

În ultimii ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. În anul școlar 2017-2018, sistemul de învățământ preuniversitar românesc a cuprins 3010,33 de mii de elevi, înregistrând o scădere de aproape 24 de mii de elevi față de anul școlar anterior.

Tabel 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

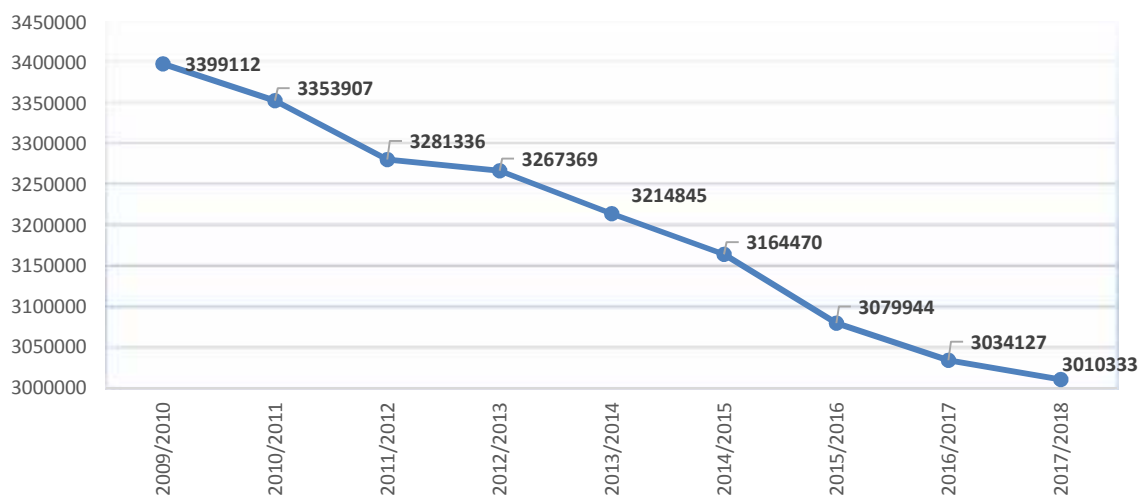
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	Total	3399112	3353907	3281336	3267369	3214845	3164470	3079944	3034127	3010333
	Urban	1818069	1789807	1749815	1744390	1723430	*	*	*	*
	Rural	1581043	1564100	1531521	1522979	1491415	*	*	*	*
Preșcolar	Total	666123	673736	673641	581144	568217	559565	534742	521196	521161
	Urban	352857	364115	369962	324288	318963	315174	300817	292953	297244
	Rural	313266	309621	303679	256856	249254	244391	233925	228243	223917
Primar	Total	845679	828853	810126	931951	942747	943494	935394	924419	944170
	Urban	414547	410576	407984	485036	501520	511622	514512	512884	528959
	Rural	431132	418277	402142	446915	441227	431872	420882	411535	415211
Primar de masă	Total	839174	822620	803902	925259	935824	936270	928340	917387	937200
	Urban	408381	404679	402140	478714	494982	504754	507809	506184	522275
	Rural	430793	417941	401762	446545	440842	431516	420531	411203	414925
Primar special	Total	6505	6233	6224	6692	6923	7224	7054	7032	6970
	Urban	6166	5897	5844	6322	6538	6868	6703	6700	6684
	Rural	339	336	380	370	385	356	351	332	286
Gimnazial	Total	873997	862588	819280	812241	800507	778663	768035	762547	725202
	Urban	451433	444831	422467	418225	413352	323455	405079	413280	402892
	Rural	422564	417757	396813	394016	387155	455208	362956	349267	322310
Gimnazial de masă	Total	864194	852480	809339	802324	790276	768266	757668	752271	715291
	Urban	442272	435349	413199	408956	403715	313660	395319	403593	393573
	Rural	421922	417131	396140	393368	386561	454606	362349	348678	321718
Gimnazial special	Total	9803	10108	9941	9917	10231	10397	10367	10276	9911
	Urban	9161	9482	9268	9269	9637	9795	9760	9687	9319
	Rural	642	626	673	648	594	602	607	589	592
Liceu	Total	835343	864271	886521	829517	774335	726403	673615	647940	637706
	Urban	501650	492920	484086	445081	410197	*	*	*	*
	Rural	333693	371351	402435	384436	364138	*	*	*	*
Profesional/	Total	115432	54531	12382	19732	26484	50788	68682	84309	90205

SAM	Urban	51747	25348	6990	7064	8057	*	*	*	*
	Rural	63685	29183	5392	12668	18427	*	*	*	*
	Total	62538	69928	79396	92784	102555	105557	99476	93716	91889
Postliceal	Urban	45835	52017	58326	64696	71341	*	*	*	*
	Rural	16703	17911	21060	28088	31214	*	*	*	*

* Începând cu anul școlar 2014/2015, INS nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru învățământul liceal, profesional și postliceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018

Figura 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018.

Tendința de scădere a efectivelor s-a înregistrat la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului primar de masă și a învățământului profesional – dar în ponderi și forme diferite pe medii de rezidență. Astfel, scăderea numărului copiilor din **învățământul preșcolar** pare a se fi stabilizat, în anul școlar 2017/2018 această scădere fiind nesemnificativă, de 35 de copii. La nivelul ansamblului **învățământului primar**, cresc efectivele de elevi față de anul anterior - până la 944,17 mii de elevi, cu aproape 20 de mii mai mult decât în anul precedent. Creșteri ale valorii indicatorului se regăsesc atât la nivelul efectivelor din mediul urban, cât și al celor din rural, însă creșterea din mediul rural este predominantă (16 mii de elevi).

La nivelul **învățământului gimnazial** efectivele de elevi au fost de 725,2 mii de elevi, în scădere cu peste 37 de mii față de anul anterior – în condițiile în care, în mediul urban, efectivele de elevi scad față de anul precedent cu aproximativ 10 mii de elevi, iar în rural se reduc cu aproape 27 de mii.

În **învățământul liceal**, la nivelul anului școlar 2017/2018 erau înscriși 637,7 mii de elevi, cu peste 10 mii mai puțini față de anul anterior.

Măsurile de revigorare a **învățământului profesional** au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu, continuând creșterea efectivelor de la acest nivel de învățământ. Astfel, în anul școlar 2017/2018, în învățământul profesional au fost înscriși 90,2 mii de elevi, creșterea fiind cu peste 5 mii de elevi față de anul anterior.

În **învățământul postliceal** s-a menținut tendința descendentă din ultimii doi ani a efectivelor de elevi, înregistrându-se o scădere cu aproape 2 mii față de anul anterior, efectivele de elevi de la acest nivel ajungând la 91,88 de mii.

I.A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ

În anul școlar 2017/2018 rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ, ca raport din populația în vârstă de 6-23 de ani, a fost de 76,3%. În anul de referință, 76,4% din populația de 3-21 de ani se afla în sistemul formal de educație (inclusiv în grădiniță). De asemenea, 88,1% din populația școlară de 3-18 ani frecventa sistemul de educație (de la grădiniță până la liceu).

În perioada 2012/2013 – 2015/2016, s-a înregistrat o creștere ușoară a ratei brute de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (vârsta 6-23 de ani), ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare și, în consecință, a creșterii ponderii copiilor de 6 ani cuprinși în sistemul de educație. În anul școlar 2017/2018, s-a înregistrat o ușoară creștere a ratei **brute de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ** cu 0,1 p.p., valoarea indicatorului fiind de 76,3%.

Tabel 2. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6-23 de ani

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	78,7	77,0	74,1	74,3	74,7	75,0	76,6	76,2	76,3
Feminin	81,8	79,1	75,3	75,2	76,1	77,0	78,3	77,9	78,1
Masculin	76,5	75,0	72,9	73,4	72,8	72,1	75,0	74,6	74,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018.

Creșteri ușoare ale indicatorului au fost înregistrate atât la nivelul populației feminine, cât și al celei masculine, valorile indicatorului continuând să rămână mai mari în cazul fetelor (78,1% fete și 74,7% băieți).

Pentru anul școlar 2017/2018, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferite niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului școlar 2017/2018, a avut valoarea de 78,3% pe total (în creștere cu 0,1 p.p. față de anul școlar anterior), cu 79,9% pentru fete și 76,8% pentru băieți. După cum se poate remarca, populația feminină este în avantaj față de cea masculină, diferența pe sexe rămânând relativ constantă față de anul școlar anterior.

Tabel 3. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 de ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Total	76,6	78,5	78,2	78,3
Feminin	78,1	80,0	79,7	79,9
Masculin	74,3	77,1	76,8	76,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2018

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, la nivelul anului școlar 2017/2018, rata brută de cuprindere școlară a fost 76,4% (ca raport din populația de 3-21 de ani), valoarea fiind constantă față de anul școlar anterior. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu 1,6 p.p. față de cea masculină, diferența fiind în ușoară creștere față de anul școlar anterior.

Tabel 4. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal) ca raport din populația în vârstă de 3-21 de ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Total	78,1	76,8	76,4	76,4
Feminin	78,6	77,3	77	77,2
Masculin	76,6	76,3	75,8	75,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2018.

- În cazul populației de 3-18 ani, rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel liceal, are valoarea de 88,1%, în scădere cu 0,1 p.p. față de anul școlar anterior. Valoarea indicatorului a crescut în cazul fetelor cu 0,1 p.p., iar în cazul băieților a scăzut cu 0,2 p.p.

Tabel 5. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Total	88,5	88,7	88,2	88,1
Feminin	88,6	88,3	87,9	88,0
Masculin	88,1	91,0	88,4	88,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2018.

I.B. Învățământul preșcolar

I.B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar

În anul școlar 2017/2018, peste 90% dintre copiii de 3-5/6ani au fost cuprinși în învățământul preșcolar. Valorile indicatorului pe sexe sunt ușor mai crescute în cazul fetelor. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural este semnificativ mai redusă decât în mediul urban, ca urmare a ponderii reduse a copiilor de vârste mici care frecventează grădinițele în mediul rural.

În anul 2017/2018, învățământul preșcolar a cuprins 521,2 mii copii (scăderea cu 35 de copii față de anul școlar anterior fiind ne semnificativă), școlarizați în 1.175 de grădinițe și 9.966 de secții (structuri) care funcționează pe lângă alte niveluri de învățământ.

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar calculată la nivelul anului școlar 2017/2018– reprezentând procentul copiilor cuprinși în grădiniță din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare nivelului preșcolar – a scăzut ușor față de anul anterior cu 0,2 puncte procentuale, până la valoarea de 91,4%.

Tabel 6. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani)

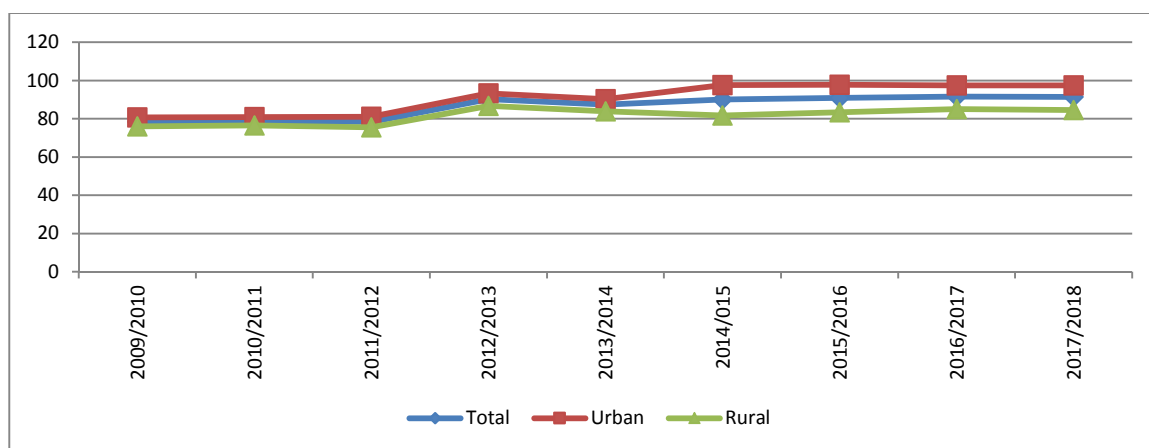
	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017 /2018
Total	78,4	78,8	78,4	90,2	87,4	90,1	90,9	91,6	91,4
Urban	80,7	80,9	81,0	93,2	90,3	97,7	97,8	97,4	97,4
Rural	76,0	76,6	75,5	86,7	83,9	81,8	83,4	85,0	84,5
Feminin	78,7	79,1	78,8	90,5	87,7	90,2	90,9	91,5	91,5
Masculin	78,1	78,5	78,0	89,9	87,1	89,9	90,9	91,6	91,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018.

Valorile indicatorului pe sexe înregistrează o ușoară scădere față de anul anterior în cazul băieților (cu 0,4 p.p.), și o valoare constantă în cazul fetelor.

Pe fondul involuției valorii indicatorului la nivel general și corelat cu aceeași involuție a valorii indicatorului în mediul rural, continuă să se manifeste **discrepanțe pe medii de rezidență**. Aceste diferențe au crescut în perioada de referință a prezentului raport, de la 5,5 p.p. în 2011/2012 la 12,9 p.p. în anul școlar 2017/2018. Mediul rural continuă să înregistreze rate de cuprindere în învățământul preșcolar cu mult mai mici decât mediul urban. Opțiunea părinților din rural de a nu-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mici este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe mari dintre casă și grădiniță), cât și de disponibilitățile de timp pentru îngrijirea copiilor pe care le au familiile din mediul rural, comparativ cu urbanul. Aceste date evidențiază necesitatea susținerii continue a mediului rural, prin proiecte și măsuri specifice privind rețeaua de unități de învățământ preșcolar și susținerea participării la educația timpurie.

Figura 2. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii de rezidență

I.B.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar

Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din ultimul an reflectă scăderea participării la învățământul preșcolar a copiilor de 3 și 4 ani, respectiv creșterea participării la învățământul preșcolar a copiilor de 5 și 6 ani.

Începând cu anul școlar 2012/2013, **grupa de vârstă de 6 ani** corespunde învățământului obligatoriu. Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, sunt oferite date privind ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar și pentru această grupă de vârstă. Analiza acestor date este relevantă din perspectiva evaluării eficienței obligativității clasei pregătitoare de la această vârstă.

Astfel, înainte de implementarea debutului școlar de la 6 ani, peste trei sferturi dintre copiii de această vârstă erau cuprinși în grădinițe. Începând cu anul 2012/2013, a scăzut semnificativ ponderea copiilor de 6 ani din grădinițe, până la valoarea de 15,4% în 2017/2018. Aceste date evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani și, respectiv, implementarea unor redimensionări curriculare corespunzătoare au constituit un răspuns pozitiv la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar din cauza reticențelor acestora privind dificultățile debutului școlarizării.

Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar au înregistrat, în anul școlar de referință, tendințe descendente la vârsta de 3 și 4 ani, respectiv tendințe ascendente la 5 și 6 ani.

Pe medii de rezidență, mediul rural continuă să fie în dezavantaj, chiar dacă pentru unele vârste se înregistrează creșteri ale valorii indicatorului. Diferențele pe medii de rezidență sunt de aproximativ 10 p.p. pentru vârstele de 3-5 ani, în favoarea mediului urban. Pentru copiii de 6 ani, valoarea indicatorului este cvasisimilară între urban și rural.

Tabel 7. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul preșcolar

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016*	2016/ 2017	2017/ 2018*
3 ani	Total	63,1	66,6	69,1	78,5	75,2	72,2	86,1	70,6	68,8
	Urban	66,3	70,5	74,8	86,2	81,6	80,2	95,4	75,7	73,8
	Rural	59,3	62,0	62,3	69,5	67,4	63,4	75,9	64,8	62,8
	Feminin	64,5	67,9	70,3	80,3	76,5	73,3	87,2	71,4	69,6
	Masculin	61,7	65,4	67,9	76,9	74,1	71,1	85,1	69,9	68,0
4 ani	Total	79,6	77,8	78,0	83,6	83,7	84,6	83,8	88,5	83,6
	Urban	80,0	77,1	77,5	84,7	86,3	92,0	89,5	93,3	88,3
	Rural	79,1	78,6	78,6	82,2	80,7	76,5	77,5	83,2	78,1
	Feminin	80,3	78,5	78,6	83,6	84,2	85	84,0	89,0	83,8
	Masculin	79,0	77,2	77,5	83,6	83,3	84,2	83,6	88,0	83,3
5 ani	Total	87,0	86,7	83,7	89,3	88,0	88,6	87,0	85,2	91,5
	Urban	88,3	86,5	83,5	90,7	89,2	95,3	93,8	90,2	96,9
	Rural	85,7	87,0	84,0	87,8	86,6	81,1	79,5	79,7	85,4
	Feminin	87,5	87,1	84,6	89,3	87,9	88,2	86,9	84,7	91,4
	Masculin	86,5	86,4	82,9	89,4	88,1	88,7	87,0	85,7	91,5
6 ani	Total	78,9	78,4	76,7	17,8	14,9	13,5	14,4	13,9	15,4
	Urban	84,3	84,1	82,2	16,5	13,6	12,1	13,6	13,8	15,7
	Rural	73,7	72,8	70,9	19,3	16,3	14,8	15,2	14,0	15,2
	Feminin	78,0	77,9	76,2	17,3	14,1	12,5	13,3	12,5	14,1
	Masculin	79,7	78,9	77,2	18,3	15,5	14,4	15,4	15,2	16,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018.

*Datele includ și copiii de 2 ani.

I.C. Învățământul primar și gimnazial

I.C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial

Schimbarea de structură a sistemului de educație din anul școlar 2012/2013 a determinat efecte asupra ratei de cuprindere în învățământul primar și gimnazial. Începând cu 2012/2013, valoarea indicatorului a fost de 90-91%, cu o scădere semnificativă, până la valoarea de 88,3% în anul școlar de referință al raportului. Se mențin diferențe pe cicluri de învățământ, însă în anul școlar de referință valoarea înregistrată în învățământul primar este mai mare decât cea înregistrată în învățământul gimnazial. În învățământul primar sunt cuprinși 90% dintre copiii de vârstă corespunzătoare, iar în învățământul gimnazial puțin peste 86%. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial. Ratele de participare sunt ușor mai mari pentru populația școlară masculină, comparativ cu populația feminină.

În anul școlar 2017/2018, învățământul primar și gimnazial (de masă și special) a cuprins 1669,3 mii de elevi (cu 8,8 mii mai puțin decât în anul școlar anterior), școlarizați în unități școlare și în secții din cadrul grupurilor școlare.

Evoluția ratei brute de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial – reprezentând ponderea elevilor cuprinși în ciclul primar și gimnazial din totalul copiilor de vârstă corespunzătoare celor două niveluri de studiu (6-14 ani) – a fost influențată de măsurile de reorganizare implementate în ultimii ani. Pe parcursul perioadei analizate, valoarea indicatorului a fost în scădere, de la 98,3% în 2009/2010 la 88,7% în 2016/2017. În ultimii șase ani școlari, a fost înregistrată o scădere masivă, până la valori de 88,3% – ca o consecință a schimbării structurii sistemului școlar, prin includerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar (ca urmare, intervalul de vârstă luat în analiză la calcularea indicatorului este mai mare). În anul școlar de referință, indicatorul își continuă tendința descendentă, cu 0,4 p.p.

Tabel 8. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	98,3	97,5	94,2	90,6	90,7	89,9	89,4	88,7	88,3
Feminin	97,5	96,7	93,1	89,3	89,9	89,2	88,7	87,9	87,7
Masculin	99,0	98,3	95,2	91,9	91,4	90,6	90,1	89,4	89,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Diferența pe sexe se menține și în anul școlar 2017/2018 în favoarea băieților cu 1,3 puncte procentuale (87,7% fete, respectiv 89,0% băieți), în contextul scăderii valorii acestuia.

Pe medii de rezidență, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut constant în ultimii ani, atât în mediul urban, cât și în mediul rural. În anul școlar 2017/2018, valoarea ratei brute de cuprindere în urban s-a stabilizat la 99,9%, iar în rural a continuat tendința descendentă, ajungând la 77,1%. Diferența pe medii de rezidență este în creștere, fiind cu aproape 23 puncte procentuale în defavoarea mediului rural.

Tendința descendentă înregistrată de rata brută de cuprindere din primar și gimnazial în anul școlar 2017/2018 se manifestă diferit **pe cicluri de învățământ**.

După o perioadă de valori relativ constante, rata brută de cuprindere în **învățământul primar** a scăzut semnificativ ca urmare a trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar. În anul școlar 2017/2018, s-a înregistrat pentru prima dată de la introducerea clasei pregătitoare în învățământul primar o valoare ascendentă (90,0%), cu 3,3 p.p. mai mult față de anul anterior, respectiv cu 2,3 p.p. față de anul școlar 2015/2016. O pondere încă semnificativă a copiilor de 6 ani se regăsește în grădinițe (15,4%, în creștere cu 1,5 p.p. față de anul școlar anterior).

Tabel 9. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	97,6	97,5	95,6	88,4	89,0	88,7	87,7	86,7	90,0
Feminin	96,9	96,7	94,7	87,7	88,3	88,1	87,2	85,9	89,5
Masculin	98,3	98,2	96,4	89,0	89,6	89,3	88,3	87,4	90,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Discrepanțele între valoarea acestui indicator pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a învățământului din mediul rural (80,5% rural și 99,2% urban). Valoarea indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele, diferența scăzând în anul școlar de referință la sub 1 p.p.

În **învățământul gimnazial**, valoarea ratei brute de cuprindere a crescut, în perioada 2007-2010, ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu a copiilor care au intrat în clasa I în 2003/2004 (două generații de 6 și de 7 ani). Ulterior, rata de participare în gimnaziu a scăzut semnificativ, până la valoarea de 86,3% în anul școlar 2017/2018, cu 4,9 p.p. mai redusă în raport cu anul școlar anterior. Valoarea indicatorului este ușor mai mare în cazul băieților, în comparație cu fetele.

Tabel 10. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	98,9	97,6	92,8	93,4	92,7	91,4	91,5	91,2	86,3
Feminin	98,1	96,7	91,6	91,2	91,9	90,6	90,5	90,5	85,3
Masculin	99,6	98,4	94,0	95,4	93,5	92,2	92,3	91,9	87,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

I.C.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

Schimbările de structură a sistemului de învățământ au influențe directe asupra ratelor specifice de cuprindere. Rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar a fost în creștere de la un an școlar la altul; în 2017/2018, indicatorul înregistrează o scădere cu 2 p.p. față de anul școlar anterior. O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani se află în grădiniță. Ratele specifice de cuprindere pentru celelalte vârste specifice învățământului primar și gimnazial au înregistrat ușoare oscilații față de anul anterior. Se înregistrează, în continuare, procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Rata specifică de cuprindere exprimă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă; indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică.

- **Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar**

Ca și alți indicatori, ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările sistemului de învățământ.

Cea mai relevantă din această perspectivă este **rata specifică de cuprindere pentru vârsta de 6 ani**. De la ponderi de aproximativ 20% a copiilor de 6 ani cuprinși în învățământul primar înainte de anul școlar 2012/2013, în anul școlar 2017/2018, aproape 80% dintre copii de 6 ani au fost școlarizați în învățământul primar (în scădere, totuși, față de anul școlar anterior cu 2 p.p.). În același timp, 15,4% dintre copiii de 6 ani (în creștere față de anul școlar anterior) au rămas cuprinși în învățământul preșcolar. Dacă înainte de introducerea obligativității clasei pregătitoare nivelul ratei de cuprindere în școală a copiilor de 6 ani era mai ridicat în mediul rural decât în urban, în ultimii cinci ani tendința s-a inversat, valoarea indicatorului fiind mai mare în mediul urban decât în rural cu aproape 20 de p.p. (88,5% în urban, respectiv 69,6% în rural). În mod

constant, diferența valorii indicatorului pe sexe este în favoarea fetelor: mai multe fete decât băieți își fac debutul școlar la vârsta de 6 ani (80,8% fete, respectiv 78,1% băieți).

La celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar, ratele specifice de cuprindere înregistrează ușoare oscilații față de anul anterior. Astfel, la nivelul elevilor de 9 și de 10 ani se înregistrează creșteri ale valorii indicatorului, în timp ce la 7 și la 8 ani, ușoare scăderi ale valorii indicatorului.

Pe sexe, se remarcă faptul că, la vârsta de intrare în învățământul primar, rata de cuprindere este mai mare pentru fete în comparație cu băieții, fapt datorat cel mai probabil unui debut școlar mai rapid al acestora.

Pe medii de rezidență, ratele de cuprindere sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare învățământului primar, cea mai mare diferență înregistrându-se la vârsta de 7 ani (21,6 p.p.).

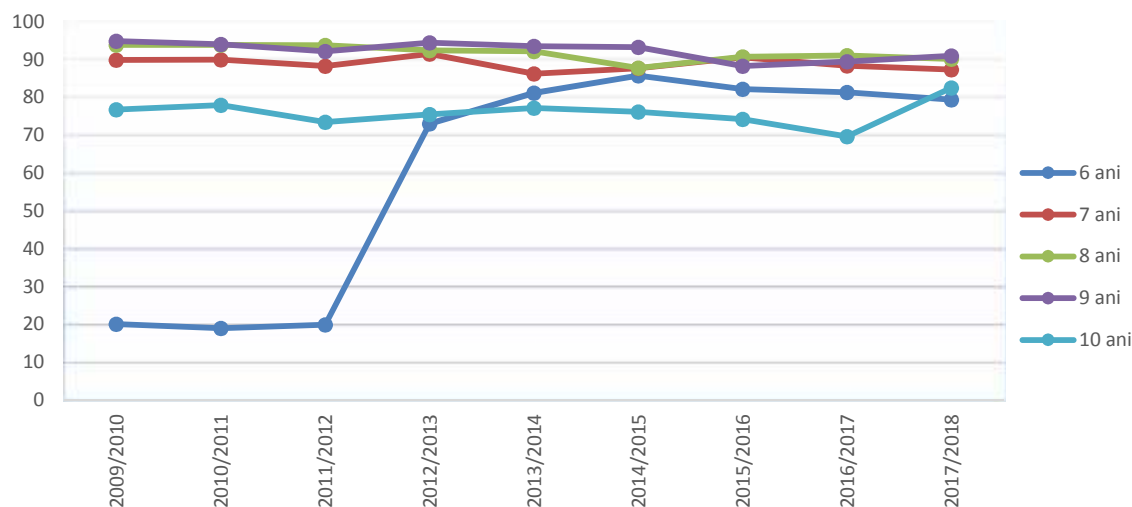
Se remarcă prezența în învățământul primar a unei ponderi relativ ridicată de **elevi care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** acestui nivel de studii: 14,8% dintre copiii de 11 ani și 2,6% dintre copiii de 12 ani sunt cuprinși în învățământul primar. Această stare de fapt poate avea multiple cauze: debutul școlar întârziat (mai ales în învățământul special, dar nu numai); fenomenul repetenției, cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație și cu efecte asupra riscului de abandon școlar.

Tabel 11. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
6 ani	Total	20,1	19,0	19,9	73,1	81,2	85,8	82,2	81,4	79,4
	Urban	19,3	18,2	19,4	73,9	83,3	95,4	92,3	91,7	88,5
	Rural	20,9	19,9	20,5	72,2	78,8	75,8	71,7	70,2	69,6
	Feminin	21,1	20,0	21,0	74,1	82,2	86,7	83,5	82,5	80,8
	Masculin	19,2	18,0	18,9	72,2	80,3	84,9	81,0	80,3	78,1
7 ani	Total	89,9	90,0	88,3	91,5	86,3	87,7	90,6	88,6	87,4
	Urban	93,4	93,2	93,0	94,4	87,9	95,0	99,5	97,8	97,9
	Rural	86,7	86,9	83,7	88,4	84,5	80,4	81,6	79,1	76,3
	Feminin	90,7	90,2	88,4	91,3	86,5	87,8	90,3	88,5	87,4
	Masculin	89,1	89,7	88,1	91,8	86,1	87,7	90,9	88,7	87,4
8 ani	Total	93,9	93,9	93,8	92,5	92,2	87,8	90,8	91,1	90,2
	Urban	99,1	97,8	97,7	96,7	95,1	95,2	98,9	100,5	100,3
	Rural	89,4	90,4	90,1	88,3	88,9	80,4	82,6	81,7	79,8
	Feminin	93,4	93,6	93,4	92,5	91,8	87,6	90,4	90,6	89,8
	Masculin	94,4	94,2	94,1	92,4	92,5	88,0	91,1	91,7	90,5
9 ani	Total	94,9	94,1	92,2	94,5	93,6	93,3	88,3	89,5	91,0
	Urban	101,0	99,6	98,5	99,0	98,5	102,7	96,8	98,0	101,4
	Rural	89,8	89,3	86,7	90,3	88,8	84,4	80,0	81,0	80,6
	Feminin	94,7	93,4	92,2	93,7	93,4	93,1	88,3	88,8	90,8
	Masculin	95,1	94,8	92,1	95,3	93,8	93,6	88,4	90,2	91,2
10 ani	Total	76,8	78,0	73,5	75,5	77,2	76,2	74,3	69,7	82,6
	Urban	83,0	84,6	79,9	80,2	82,1	85,4	82,7	75,4	89,4
	Rural	71,7	72,4	68,0	71,3	72,6	68,0	66,3	64,0	75,8
	Feminin	75,1	76,3	71,8	74,5	75,3	74,8	72,7	68,2	81,6
	Masculin	78,5	79,6	75,1	76,4	79,0	77,5	75,7	71,1	83,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 3. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul primar

• Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul gimnazial

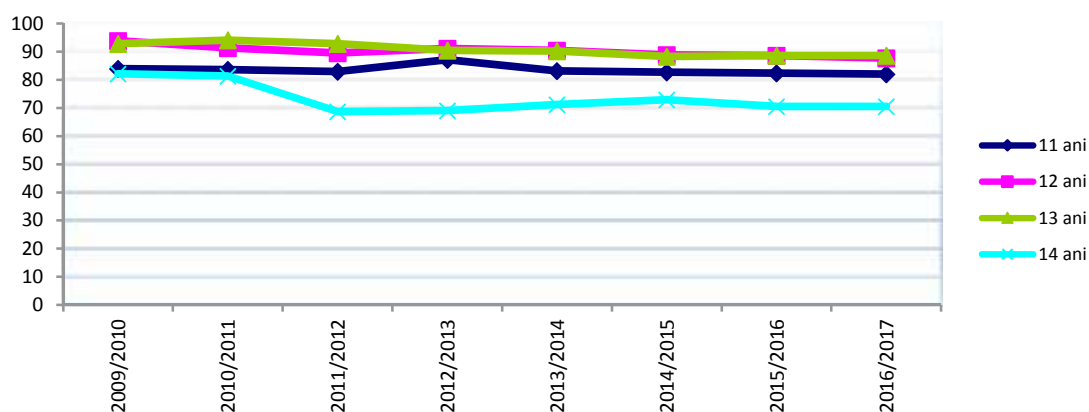
Evoluția ratelor specifice de cuprindere a copiilor în învățământul gimnazial înregistrează scăderi față de anul anterior pentru cei de 11 și 13 ani, valori constante ale indicatorului pentru cei de 12 ani și ușoară creștere pentru cei de 14 ani. Ca și în învățământul primar, ratele de cuprindere în gimnaziu sunt mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu. De asemenea, ponderea **elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** învățământului gimnazial se păstrează încă la valori mari: 11,7% dintre copiii de 15 ani și 3,3% dintre copiii de 16 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial.

Tabel 12. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste, în învățământul gimnazial

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
11 ani	Total	84,0	83,6	83,0	87,2	83,2	82,7	82,4	82,0	72,7
	Urban	93,1	93,2	92,9	92,6	91,7	94,1	94,7	95,6	85,2
	Rural	76,2	75,6	74,8	82,1	75,6	73,0	71,5	69,3	60,6
	Feminin	85,2	84,0	83,8	83,8	84,7	83,6	83,3	83,0	73,9
	Masculin	82,8	83,2	82,2	90,6	81,7	81,9	81,6	81,1	71,6
12 ani	Total	93,9	91,4	89,5	91,1	90,5	88,9	88,6	87,7	87,7
	Urban	103,0	101,4	99,3	101,6	101,4	100,0	101,2	100,8	102,3
	Rural	85,9	83,0	81,3	82,2	81,2	79,7	77,8	76,1	74,2
	Feminin	93,5	92,2	89,2	91,0	90,4	89,2	88,5	87,6	87,7
	Masculin	94,2	90,7	89,8	91,1	90,6	88,7	88,6	87,8	87,7
13 ani	Total	92,9	94,1	92,8	90,4	90,2	88,3	88,6	88,6	88,1
	Urban	103,1	103,8	102,2	101,3	100,5	100,2	100,8	101,9	102,0
	Rural	83,8	85,6	84,8	81,4	81,6	78,5	78,4	77,2	75,9
	Feminin	93,0	93,5	92,9	90,1	90,1	88,2	88,5	88,5	87,8
	Masculin	92,7	94,7	92,7	90,6	90,2	88,5	88,6	88,6	88,3
14 ani	Total	82,2	81,3	68,7	69,1	71,2	72,9	70,6	70,6	71,7
	Urban	91,1	91,0	79,2	79,7	82,3	85,0	82,4	82,0	83,8
	Rural	74,4	72,7	59,6	60,2	62,2	63,1	60,9	61,2	61,5
	Feminin	81,7	80,8	66,7	67,8	69,7	71,3	69,1	69,3	69,9
	Masculin	82,7	81,8	70,6	70,3	72,7	74,4	71,9	71,8	73,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 4. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul gimnazial

I.C.3. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2016/2017, rata abandonului școlar a scăzut ușor în comparație cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,6% dintre elevii de nivel primar și gimnazial abandonează școala. Mediul rural, gimnaziul, populația școlară masculină, respectiv clasele de început de ciclu gimnazial înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar s-au înregistrat la nivelul populației masculine de gimnaziu (2,8%), în învățământul gimnazial din mediul rural (2,5%), respectiv la nivelul claselor I (2,3%) și a V-a (2,2%).

La finalul anului școlar 2016/2017, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1650,5 mii de elevi. Din totalul elevilor din învățământul primar și gimnazial de masă, 96,9% au fost declarați promovați și 3,1% repetenți, situație relativ constantă în comparație cu anul școlar anterior. Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt următoarele: 17,5 mii de elevi la final de an școlar, din care 97,8% au fost declarați promovați și 2,2% repetenți.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2016/2017 a fost de 1,6% (procent ce reprezintă 27,6 mii de elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului este în ușoară scădere. Pe medii de rezidență, crește diferența dintre rata abandonului în învățământul primar și gimnazial din urban și cea din rural, în defavoarea mediului rural (1,1% în urban și 2,3% în rural). În ceea ce privește abandonul pe sexe, se evidențiază o frecvență mai amplă a situațiilor de abandon în cazul populației școlare masculine (2,2% băieți și 1,0% fete).

Tabel 13. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

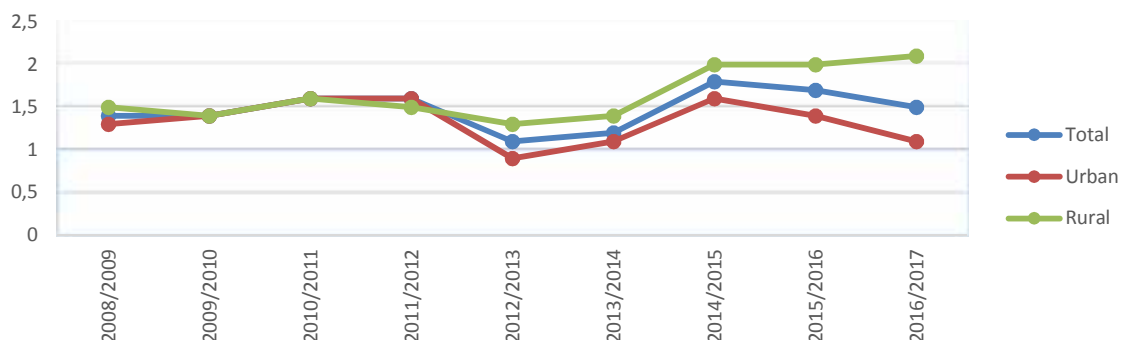
	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Învățământ primar și gimnazial									
Total	1,7	1,5	1,8	1,8	1,4	1,5	1,8	1,8	1,6
Urban	1,5	1,5	1,8	1,7	1,1	1,3	1,5	1,4	1,1
Rural	1,9	1,6	1,8	1,8	1,6	1,8	2,2	2,3	2,3
Feminin	1,5	1,4	1,7	1,5	1,2	1,4	1,7	1,6	1,0
Masculin	1,8	1,7	1,9	2	1,5	1,6	2,0	2,0	2,2

Învățământ primar									
Total	1,4	1,4	1,6	1,6	1,1	1,2	1,8	1,7	1,5
Urban	1,3	1,4	1,6	1,6	0,9	1,1	1,6	1,4	1,1
Rural	1,5	1,4	1,6	1,5	1,3	1,4	2,0	2,0	2,1
Feminin	1,3	1,3	1,5	1,4	1,0	1,1	1,6	1,5	1,4
Masculin	1,6	1,6	1,7	1,7	1,2	1,3	1,9	1,8	1,7
Învățământ gimnazial									
Total	1,9	1,7	2,0	1,9	1,7	1,8	1,9	2,0	1,8
Urban	1,6	1,5	1,9	1,8	1,4	1,5	1,5	1,5	1,2
Rural	2,2	1,8	2,0	2,1	2,1	2,1	2,3	2,5	2,5
Feminin	1,8	1,5	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,8	0,6
Masculin	2,0	1,8	2,1	2,2	1,9	1,9	2,1	2,1	2,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

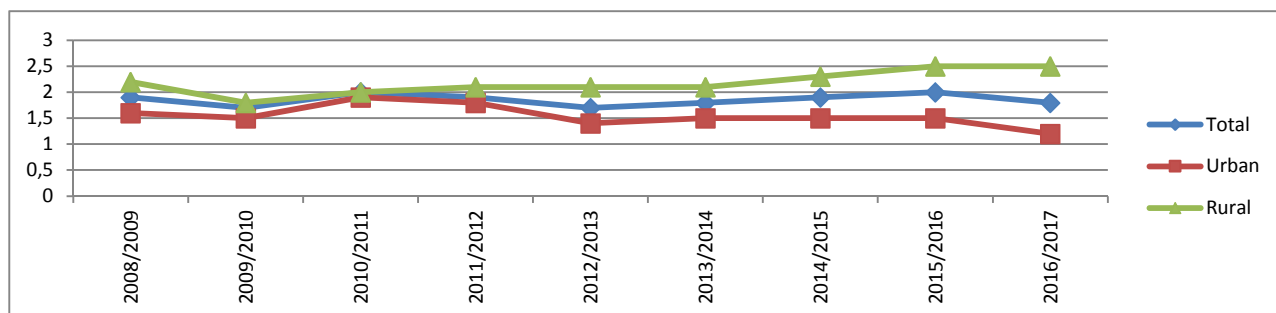
Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. În **învățământul primar**, abandonul școlar a crescut constant după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie; situația s-a îmbunătățit în perioada 2012-2014, însă ulterior valoarea indicatorului a înregistrat o nouă creștere. În anul școlar de referință, valoarea indicatorului continuă tendința descendentă din anul anterior, valoarea înregistrată fiind 1,5%. Diferența pe medii de rezidență se păstrează, mediul rural fiind în continuare defavorizat. Decalajul pe sexe a crescut ușor: mai mulți băieți (1,7%) din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu fetele (1,4%).

Figura 5. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență

În **învățământul gimnazial**, se înregistrează o ușoară scădere a ratei abandonului școlar față de anul anterior în care valoarea indicatorului a fost de 1,8% în 2016/2017. La acest nivel de studiu, diferențele pe medii de rezidență sunt mai ample decât în ciclul primar, de 1,3 p.p., în defavoarea mediului rural. Și în cazul gimnaziului, se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (cu 2,2 p.p. în defavoarea băieților).

Figura 6. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență

Relevantă în contextul de față este și analiza abandonului școlar **pe clase**. Datele evidențiază faptul că **ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de școlaritate**: clasa pregătitoare și clasa I, respectiv clasa a V-a. La nivelul clasei pregătitoare, se înregistrează o scădere ușoară a valorii indicatorului. Diferența pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a mediului rural, în special pentru nivelul gimnazial unde diferența este între 0,8-1,7 p.p.

Tabel 14. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență

		2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Clasa pregătitoare	Total	-	-	-	-	0,5	1,0	1,7	1,8	1,6
	Urban	-	-	-	-	0,1	0,7	1,7	1,6	1,2
	Rural	-	-	-	-	0,9	1,3	1,7	1,9	2,1
I	Total	2,1	2,3	2,2	2,0	1,3	1,5	2,4	2,5	2,3
	Urban	2,2	2,4	2,3	2,0	1,2	1,4	1,9	1,9	1,6
	Rural	2,1	2,3	2,1	2,0	1,5	1,6	3,0	3,2	3,3
a II-a	Total	1,3	1,2	1,5	1,5	1,2	1,3	2,4	1,4	1,3
	Urban	1,1	1,2	1,5	1,5	1,2	1,1	2,0	1,1	0,9
	Rural	1,4	1,3	1,5	1,5	1,3	1,5	2,8	1,7	1,7
a III-a	Total	1,1	1,1	1,4	1,3	1,0	1,1	1,2	1,2	1,0
	Urban	1,0	1,1	1,4	1,3	0,9	1,0	1,2	0,8	0,7
	Rural	1,2	1,1	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3	1,7	1,4
a IV-a	Total	1,3	1,2	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
	Urban	1,1	1,2	1,4	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3	1,0
	Rural	1,4	1,1	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,6	1,8
a V-a	Total	2,8	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5	2,4	2,4	2,2
	Urban	2,6	2,5	2,8	2,6	2,2	2,1	1,9	1,8	1,5
	Rural	3,0	2,4	2,6	2,6	2,7	2,9	2,9	3,0	3,2
a VI-a	Total	1,6	1,5	1,8	1,7	1,4	1,6	1,7	1,8	1,6
	Urban	1,4	1,5	1,8	1,7	1,2	1,4	1,4	1,4	1,1
	Rural	1,8	1,6	1,9	1,7	1,7	1,8	2,1	2,2	2,2
a VII-a	Total	1,8	1,4	2,0	1,8	1,6	1,6	1,8	2,0	1,7
	Urban	1,5	1,2	1,8	1,8	1,2	1,4	1,4	1,6	1,0
	Rural	2,2	1,7	2,1	1,8	1,9	2,0	2,3	2,4	2,4
a VIII-a	Total	1,5	1,3	1,4	1,7	1,5	1,5	1,6	1,7	1,6
	Urban	1,1	1,1	1,2	1,7	1,1	1,2	1,1	1,2	1,0
	Rural	1,9	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	2,1	2,3	2,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2008-2018.

Figura 7. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase

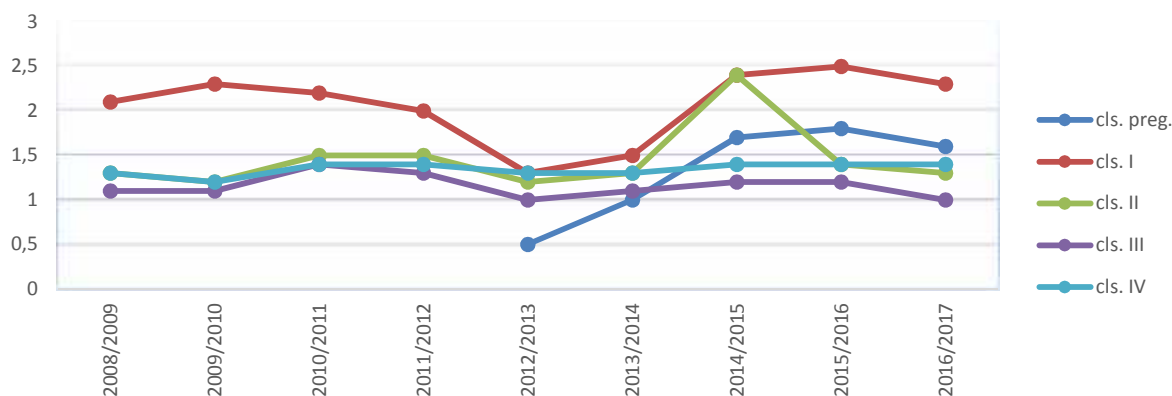
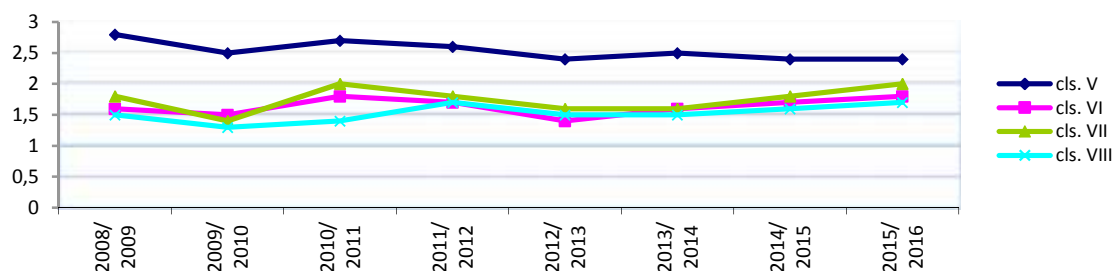

Figura 8. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase

La nivel general, ratele ridicate ale abandonului școlar la început de ciclu de școlaritate au drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la solicitările școlii, respectiv la trecerea de la un nivel de studiu la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular; nu în ultimul rând diferențele semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână dedicate studiului. Este de remarcat tendința generală de scădere a ratei abandonului școlar de la clasele de debut la cele de final de ciclu de școlaritate, determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare.

I.D. Învățământul liceal și profesional

I.D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2017/2018, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul secundar superior a fost de 85,3% – în ușoară creștere față de anul școlar anterior. Măsurile de organizare care au vizat învățământul profesional au determinat schimbări importante ale valorilor acestui indicator în ultimii ani. Diferența de participare pe sexe revine la un nivel semnificativ, odată cu reorganizarea învățământului profesional: peste 9 puncte procentuale în favoarea populației feminine la liceu și aproape 10 puncte procentuale în favoarea celei masculine în învățământul profesional.

Valorile ratelor brute de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional au fost direct influențate, la nivelul ultimilor ani școlari, de măsurile educaționale din domeniu: măsurile tranzitorii de pregătire profesională (*Ordinul de ministru nr. 5730/2010 privind organizarea stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; Ordinul de ministru nr. 3168/2012 privind organizarea învățământului profesional cu durata de 2 ani*); reorganizarea învățământului profesional cu durata de 3 ani, începând cu anul școlar 2014/2015; parcurgerea învățământului secundar superior (intrare în clasa a IX-a în 2011/2012 și ieșire din clasa a XII-a în 2014/2015) a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent în 2003/2004.

În ultimii ani școlari, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere constantă de la un an la altul. În anul școlar 2017/2018, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional) a ajuns la valoarea de 85,3% – în ușoară creștere față de anul școlar anterior. Rata de cuprindere este ușor mai mare în cazul populației școlare feminine, comparativ cu cea masculină.

Tabel 15. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6	84,8	85,3
Feminin	96,0	95,6	95,3	94,2	91,1	90,3	85,9	85,5	86,4
Masculin	97,4	97,7	96,6	95,6	90,8	89,6	85,4	84,2	84,3

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Începând cu anul 2014/2015, datele oferite de Institutul Național de Statistică nu permit calcularea valorii indicatorului pe medii de rezidență în funcție de domiciliul părinților. Datele referitoare la mediul de rezidență al elevilor (domiciliul părinților) din rapoartele precedente semnalau o discrepanță semnificativă a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior în favoarea elevilor proveniți din mediul urban.

La nivelul liceului, rata de cuprindere a crescut semnificativ în prima parte a intervalului analizat, ajungând la valoarea maximă de 94,6% în 2011/2012 (momentul la care au intrat în clasa a IX-a cele două generații de elevi care au avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent).

Ulterior, ca urmare a măsurilor de reorganizare a învățământului profesional și ca urmare a ieșirii din liceu a celor două generații anterior amintite, valorile ratei de cuprindere în liceu au început să scadă constant, ajungând la 74,7% în 2017/2018 – în ușoară scădere față de anul anterior.

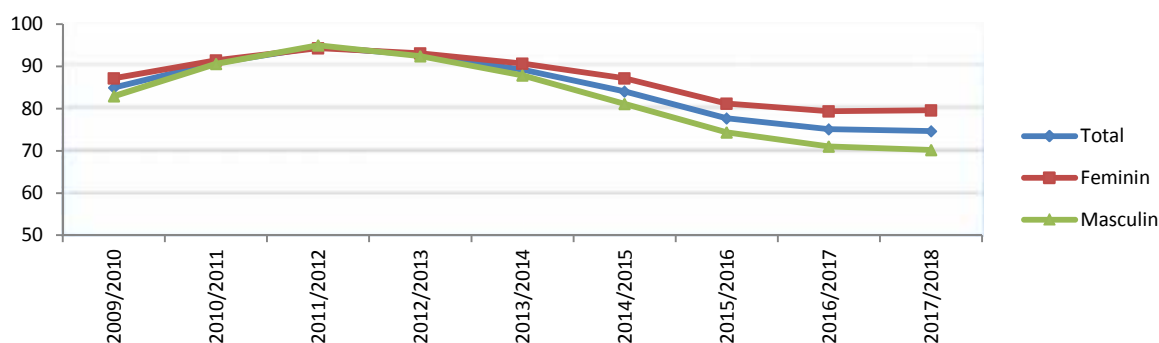
Evoluția indicatorului pe sexe evidențiază o participare mai amplă la liceu în cazul populației școlare feminine (cu o diferență de peste 9 p.p. în favoarea fetelor). Se poate remarca strânsa asociere între distribuția pe sexe a efectivelor de elevi din liceu și schimbările de structură a sistemului de învățământ: reorganizarea învățământului profesional coincide cu reducerea ratei de cuprindere în liceu a populației școlare masculine.

Tabel 16. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	85,0	90,8	94,6	92,7	88,2	84,1	77,7	75,1	74,7
Feminin	87,2	91,4	94,3	93,1	89,7	87,2	81,2	79,4	79,6
Masculin	82,9	90,6	95,0	92,4	86,7	81,1	74,4	71,0	70,2

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului liceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 9. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, pe sexe

La nivelul învățământului profesional, ratele de cuprindere au scăzut semnificativ în intervalul 2009-2011 (de la 15,8% la 1,8%). În perioada 2012-2014, valorile indicatorului au crescut ușor, pe fondul unor măsuri tranzitorii de implementare a învățământului profesional (stagii de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; organizarea învățământului profesional cu durata de 2 ani). Reorganizarea unităților de învățământ profesional, începând cu anul școlar 2014/2015, a condus, în ultimii trei ani, la creșterea constantă și semnificativă a ratei brute de cuprindere, până la valoarea de 14,1% în 2017/2018.

Distribuția pe sexe a valorilor indicatorului evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației masculine față de cea feminină, cu o diferență de aproape 10 p.p. în ultimii ani școlari.

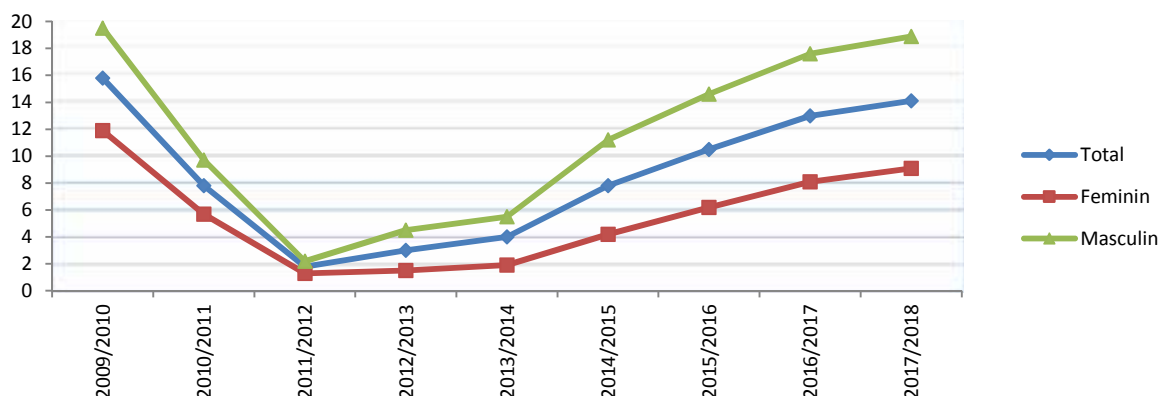
Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	15,8	7,8	1,8	3,0	4,0	7,8	10,5	13,0	14,1
Feminin	11,9	5,7	1,3	1,5	1,9	4,2	6,2	8,1	9,1
Masculin	19,5	9,7	2,2	4,5	5,5	11,2	14,6	17,6	18,9

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului profesional.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 10. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe sexe

Coroborând datele prezentate, analiza relevă existența unor corelații între ratele brute de cuprindere în liceu și în învățământul profesional:

- reducerea valorilor ratei de cuprindere în liceu se corelează cu creșterea valorilor pentru învățământul profesional;
- se constată o mai amplă cuprindere a fetelor în învățământul liceal, respectiv a băieților în învățământul profesional.

Analiza participării la învățământul secundar superior **pe filiere și profiluri de formare** evidențiază următoarea situație:

- în învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere (74,7%), comparativ cu învățământul profesional (14,1%);
- evoluția ratelor de cuprindere în liceu și în învățământul profesional se corelează direct cu măsurile de reorganizare ce au vizat ruta profesională;
- rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale înregistrează oscilații în intervalul analizat, ajungând 43,3% în 2017/2018;

- rata brută de cuprindere în filiera tehnologică a liceului a crescut în intervalul 2009-2011, după care a început să scadă semnificativ, ajungând la 31,1% în anul școlar 2017/2018;
- rata brută de cuprindere la nivelul întregului învățământ profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional) a scăzut constant de-a lungul intervalului analizat, ajungând de la 61,3% în 2009/2010, la 42% în anul școlar 2016/2017.

Tabel 18. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul secundar superior, pe filiere de formare

Nivelul de învățământ	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total învățământ secundar superior	96,7	96,5	96,0	94,9	91,2	90,0	85,6	84,5	84,9
Total învățământ liceal, din care:	85,0	90,8	94,6	92,7	89,2	84,1	77,7	74,8	74,4
- Licee teoretice și vocaționale	39,5	40,3	41,7	43,4	45,1	45,2	43,2	43,0	43,3
- Licee tehnologice	45,5	50,4	53,0	49,4	44,1	38,9	34,5	31,8	31,1
Total licee tehnologice, SAM/învățământ profesional (toate formele)	61,3	58,2	54,8	52,4	48,1	46,7	45,0	41,8	42,0

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare ansamblului învățământului secundar superior.

Sursa: Date preluate și/sau calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

I.D.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul liceal și profesional

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură a sistemului de educație. În cazul învățământului liceal, se constată o cuprindere mai mare a populației feminine decât a celei masculine, pentru toate vârstele, iar în cazul celui profesional se observă situația inversă, de cuprindere mai mare a populației masculine.

Analiza **ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste** relevă evoluții specifice în cazul fiecărei vârste la **nivelul învățământului liceal**. Valorile ratelor în perioada analizată sunt influențate de cuprinderea în liceu, în perioada 2011-2014, a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar simultan, la 6 și 7 ani, în 2003-2004.

Datele calculate pentru ultimii ani școlari arată scăderi constante ale valorilor ratelor specifice pentru toate vârstele corespunzătoare liceului.

Astfel, în anul școlar 2017-2018, în liceu se aflau: 60,7% din populația totală de 15 ani; 63% din populația de 16 ani; aproape 65% din populația de 17 ani și puțin peste 52% din populația de 18 ani. Rata specifică de cuprindere a populației feminine este mai mare decât a celei masculine pe întreg intervalul analizat.

Tabel 19. Ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste în învățământul liceal

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
15 ani	Total	73,0	76,2	79,3	75,8	73,6	65,7	62,6	60,0	60,7
	Feminin	75,7	78,2	80,9	77,6	75,6	71,0	68,5	65,8	66,6
	Masculin	70,4	74,3	77,8	74,1	71,6	60,7	56,9	54,5	55,1
16 ani	Total	63,2	77,3	76,1	76,4	75,3	72,5	67,4	64,7	63,0
	Feminin	68,1	78,7	77,4	79,1	78,3	76,5	72,4	70,4	68,7
	Masculin	58,6	75,9	74,9	73,8	72,5	68,6	62,7	59,2	57,6
17 ani	Total	56,0	64,7	74,8	74,8	73,5	72,5	70,8	66,3	64,8
	Feminin	62,1	69,4	76,5	77,3	76,7	75,6	74,6	70,9	70,1
	Masculin	50,2	60,1	73,2	72,4	70,4	69,5	67,2	62,0	59,8
18 ani	Total	58,7	57,4	60,1	62,2	61,6	63,5	52,4	53,2	52,4
	Feminin	61,5	59,6	60,7	63,1	63,0	65,7	52,9	55,1	54,3
	Masculin	56,0	55,4	59,5	61,4	60,3	61,4	51,9	51,5	50,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

La nivelul anului școlar 2017-2018, pe lângă elevii de vârstă teoretică corespunzătoare (15-18 ani), în liceu se aflau, de asemenea, și elevi de vârste mai mici (15% din populația de 14 ani), dar și elevi cu vârste mai mari (8% din populația de 19 ani și un număr semnificativ de elevi de 20 de ani și peste). Ponderea populației școlare de liceu care depășește vârsta corespunzătoare acestui nivel de studiu este determinată de un complex de factori: elevi cu debut școlar întârziat, elevi cu repetenție multiplă, elevi care nu s-au înscris la liceu imediat după finalizarea clasei a VIII-a, elevi care au urmat ruta progresivă de formare în învățământul secundar superior etc. Majoritatea acestora se află înscriși în forme alternative, precum învățământul cu frecvență redusă, învățământul seral.

Începând cu 2014/2015, anul aferent reorganizării învățământului profesional, se înregistrează o creștere a valorilor indicatorului la toate vârstele specifice aceastei rute educaționale. Astfel, la nivelul anului școlar 2017/2018, o pondere de aproximativ 11-12% din populația de 15 ani, de 16 ani și de 17 ani era cuprinsă în învățământul profesional.

Analiza datelor relevă valori mai mari ale ratelor specifice în cazul populației masculine – cu valori mai mult decât duble față de cele ale populației feminine, în ultimii trei ani școlari analizați.

Tabel 20. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul profesional

Vârsta		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
15 ani	Total	0,5	0,0	0,0	1,1	1,1	8,0	10,5	10,6	11,0
	Feminin	0,4	0,0	0,0	0,5	0,6	4,8	6,6	7,0	7,5
	Masculin	0,6	0,0	0,0	1,6	0,0	11,0	14,1	14,1	14,3
16 ani	Total	14,8	1,2	0,0	3,0	4,1	6,2	10,2	12,4	12,0
	Feminin	11,0	0,9	0,0	1,4	1,9	3,1	5,9	7,7	8,2
	Masculin	18,5	1,5	0,1	4,6	6,2	9,2	14,3	17,0	16,7
17 ani	Total	18,2	11,1	0,7	2,2	4,2	4,7	5,5	9,6	11,1
	Feminin	13,5	7,8	0,3	0,8	1,9	2,1	2,9	5,6	6,7
	Masculin	22,6	14,2	1,1	3,5	6,4	7,1	8,1	13,3	15,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Ca și la liceu, în învățământul profesional există și elevi cu vârste mai mici sau mai mari decât intervalul corespunzător acestui nivel de studiu, dar în ponderi mult mai reduse (2,5% din populația de 14 ani, respectiv 3,4% din populația de 18 ani și peste).

I.D.3. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2016/2017, o pondere de 94,9% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional; valoarea a fost în ușoară creștere față de anul școlar anterior. Se observă o diferențiere semnificativă pe sexe: tranziția la învățământul liceal este mai mare în cazul fetelor, iar la învățământul profesional este mai mare în cazul băieților.

Un indicator foarte relevant din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a la învățământul liceal și profesional**. Indicatorul evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor în acest nivel de studiu.

În ultimii ani, rata de tranziție în învățământul secundar superior (învățământ liceal și învățământ profesional) a înregistrat oscilații, ajungând la nivelul anului școlar 2017/2018 la valoarea de 94,9% – în creștere față de anul școlar anterior atât la nivelul liceului, cât mai ales al învățământului profesional.

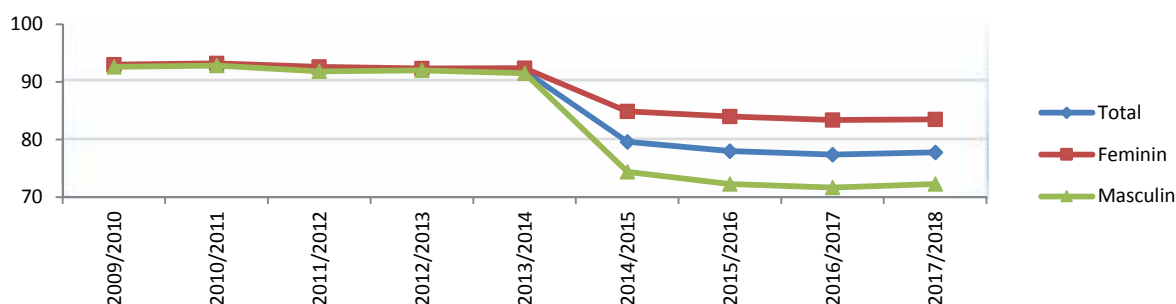
Tabel 21. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

		2010/ 2011	2011/ 2012*	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Învățământ liceal și profesional	Total	-	-	96,7	96,7	94,4	93,9	93,7	94,9
	Feminin	-	-	94,4	94,6	93,4	93,9	93,8	94,7
	Masculin	-	-	98,8	98,7	95,4	93,8	93,6	95,2
Învățământ liceal	Total	93,0	92,2	92,2	91,9	79,6	78,0	77,4	77,8
	Feminin	93,2	92,6	92,3	92,4	84,9	84,0	83,4	83,5
	Masculin	92,8	91,8	92,0	91,5	74,4	72,3	71,7	72,3
Învățământ profesional	Total	-	-	4,5	4,8	14,9	15,9	16,3	17,1
	Feminin	-	-	2,1	2,2	8,5	9,9	10,4	11,2
	Masculin	-	-	6,9	7,2	20,9	21,6	21,8	22,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

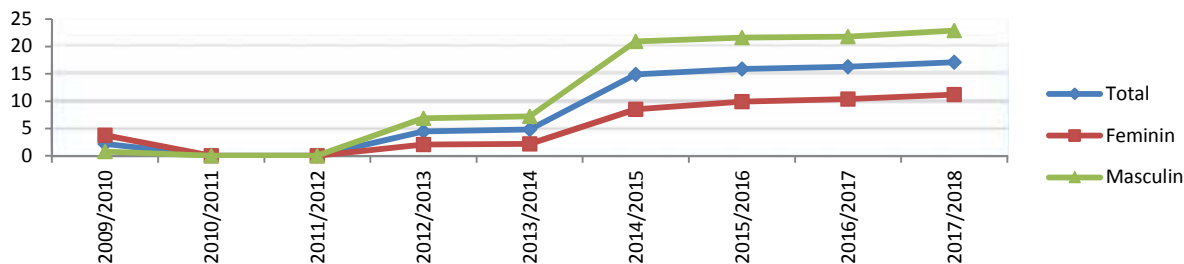
În perioada 2010-2013, **rata de tranziție la învățământul liceal** a înregistrat o valoare relativ constantă (aprox. 92%, după care au existat scăderi semnificative ajungându-se la 79,6% în 2014 -2015 și la 77,4 % în 2016-2017). La nivelul anului școlar 2017/2018, valoarea ratei de tranziție la liceu a crescut ușor, până la valoarea de 77,8%.

Figura 11. Rata de tranziție în învățământul liceal

Începând cu anul școlar 2012/2013, **rata de tranziție la învățământul profesional** a înregistrat valori în creștere. Din anul școlar 2014/2015, rata de tranziție în învățământul profesional a crescut semnificativ. În anul școlar 2017/2018, o pondere de 17,1% dintre elevii de clasa a VIII-a au optat pentru învățământul profesional – în creștere față de anul anterior. Diferența pe sexe se menține în favoarea populației masculine, cu peste 11 p.p. în anul școlar 2017/2018 (22,9% băieți față de 11,2% fete).

Figura 12. Rata de tranziție în învățământul profesional

I.D.4. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

La sfârșitul anului 2016/2017, o pondere de 2,5% dintre elevii de liceu au abandonat studiile, valoare ameliorată față de anul școlar anterior. Cei mai mulți dintre aceștia provin din filiera tehnologică. Băieții abandonează mai frecvent liceul, comparativ cu fetele. Reorganizarea învățământului profesional a determinat o scădere a abandonului la acest nivel de studiu, până la valoarea de 3,5% în 2016/2017, cu o pondere ușor mai mare în cazul populației școlare feminine.

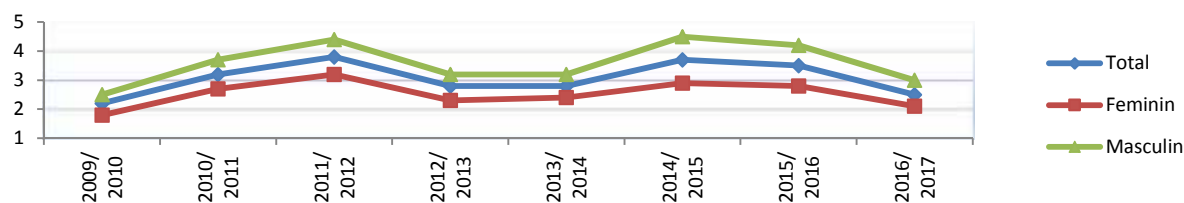
Începând cu anul 2009/2010, s-a înregistrat o creștere a procentului elevilor care au abandonat studiile liceale; o parte dintre elevii care în mod tradițional ar fi optat pentru ruta profesională de școlarizare au intrat la liceu, însă au abandonat studiile pe parcurs. Ca urmare, în perioada 2009-2011, rata abandonului a crescut de la 2,2% la 3,8%. În perioada următoare, s-au înregistrat ameliorări semnificative ale ratei abandonului, până la 2,5% (16.358 de elevi) la finalul anului 2016/2017 – în scădere față de anul școlar anterior.

Tabel 22. Rata abandonul școlar în învățământul liceal

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	2,2	3,2	3,8	2,8	2,8	3,7	3,5	2,5
Feminin	1,8	2,7	3,2	2,3	2,4	2,9	2,8	2,1
Masculin	2,5	3,7	4,4	3,2	3,2	4,5	4,2	3,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 13. Rata abandonului școlar în învățământul liceal

Pe filiere de formare în cadrul învățământului liceal, situația abandonului la nivelul anului școlar 2016/2017 (calculat ca pondere a elevilor care sunt înregistrați cu abandon școlar la finalul anului, din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar) este următoarea:

- pe filiere de formare, rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul filierei vocaționale – 1,5%; pe profiluri de formare, rata cea mai mică de abandon școlar se înregistrează la nivelul profilului uman – 0,9%;
- rata cea mai mare se remarcă la nivelul filierei tehnologice – 4,3%; în cadrul acesteia, cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilurile tehnic (5,7%) și la resurse naturale și protecția mediului (4,8%);
- la nivelul filierei teoretice rata abandonului a fost de 1,1%; în cadrul acestei filiere, profilul real înregistrează o rată a abandonului ușor mai mare decât profilul uman.

Tabel 23. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare, la finalul anului școlar 2016/2017

	Nr. elevi la începutul anului școlar	Nr. elevi la sfârșitul anului școlar	Nr. elevi care au abandonat studiile	Rata abandonului școlar
Total	646.140	629.820	16.320	2,5
Filiera teoretică	321.657	317.990	3.667	1,1
- real	187.216	184.701	2.515	1,3
- uman	134.441	133.289	1.152	0,9
Filiera tehnologică	273.785	261.906	11.879	4,3
- tehnic	121.103	114.231	6.872	5,7
- resurse naturale și protecția mediului	45.247	43.091	2.156	4,8
- servicii	107.435	104.584	2.851	2,7
Filiera vocațională	50.698	49.924	774	1,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2018.

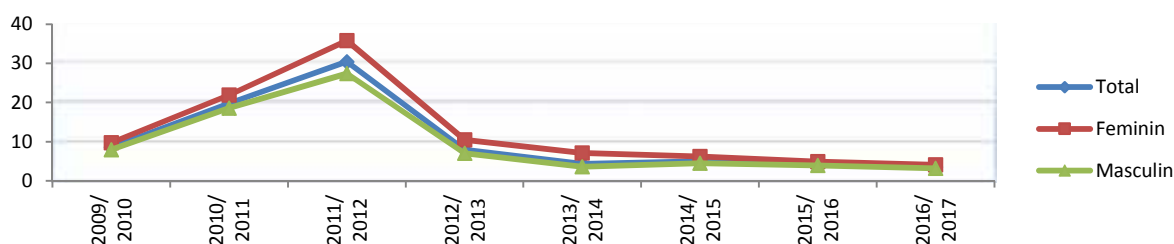
Analiza ratei abandonului în învățământul profesional evidențiază o creștere semnificativă cu începere din anul școlar 2009/2010. Odată cu reorganizarea învățământului profesional, valoarea abandonului a scăzut semnificativ, până la valoarea de 3,5% în 2016/2017. La această rată de formare se constată o pondere ușor mai mare a abandonului în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină.

Tabel 24. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	8,6	19,8	30,4	7,9	4,3	5,0	4,2	3,5
Feminin	9,7	21,9	35,8	10,5	7,1	6,2	4,9	4,1
Masculin	7,9	18,6	27,4	7,0	3,6	4,5	3,9	3,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 14. Rata abandonului școlar în învățământul profesional

I.E. Învățământul postliceal și de maiștri

I.E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri

În anul școlar 2017/2018, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a continuat trendul descendent din ultimii ani, înregistrând valoarea de 14,6%. Populația feminină cuprinsă în acest nivel de educație este mai numeroasă decât cea masculină, decalajul dintre sexe crescând ușor de-a lungul perioadei analizate.

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere constantă în intervalul 2009-2014. La nivelul ultimilor trei ani școlari, valorile indicatorului au coborât ușor, până la valoarea de 14,6% în anul școlar 2017/2018. Analiza valorilor indicatorului pe sexe relevă o creștere a decalajului de-a lungul perioadei analizate – în favoarea netă a populației feminine – ajungându-se de la o diferență de 6-7 p.p. în prima parte a intervalului analizat, la o diferență de aproape 11 p.p. în 2017/2018 (20,3% - fete comparativ cu 9,2% - băieți).

Creșterea semnificativă a efectivelor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care în ultimii ani a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior de licență.

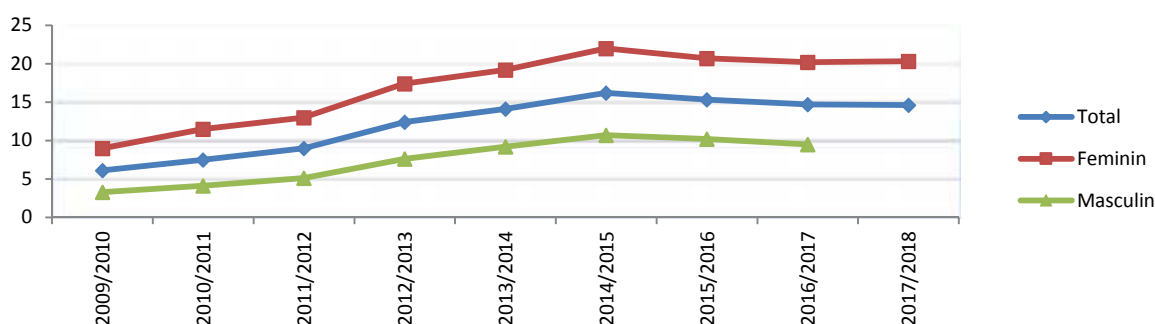
Tabel 25. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	6,1	7,5	9,0	12,4	14,1	16,2	15,3	14,7	14,6
Feminin	9,0	11,5	13,0	17,4	19,2	22,0	20,7	20,2	20,3
Masculin	3,3	4,1	5,1	7,6	9,2	10,7	10,2	9,5	9,2

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 15. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

I.E.2. Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

Ratele specifice de cuprindere pe fiecare vârstă sunt relativ constante în ultimii doi ani școlari pentru vârstele de 19 și 20 de ani și în ușoară creștere pentru vârsta de 21 de ani și peste. Mai mult de o treime din populația de 21 de ani este cuprinsă în acest nivel, ceea ce evidențiază că această formă de învățământ continuă să fie o opțiune

atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu. Populația feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare, pentru fiecare vârstă, comparativ cu cea masculină.

Analiza **ratelor specifice de cuprindere** în învățământul postliceal și de maiștri în 2017/2018 evidențiază valori relativ constante pentru vârstele de 19 și 20 de ani, față de anul precedent, concomitent cu o ușoară creștere a ratei specifice a celor de 21 de ani și peste. Populația feminină este mai bine reprezentată la nivelul tuturor celor trei vârste, valorile ratei fiind de peste două ori mai mari comparativ cu populația masculină. Se remarcă faptul că, în general, ratele specifice de cuprindere cresc odată cu vârsta elevilor, la grupa de vârstă de 21 de ani și peste înregistrându-se cea mai mare valoare. Se poate estima că intrarea în cadrul învățământului postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani. Opțiunea pentru școlile postliceale și de maiștri la o vârstă mai mare decât cea teoretică corespunzătoare este, cel mai probabil, determinată de mai multe aspecte:

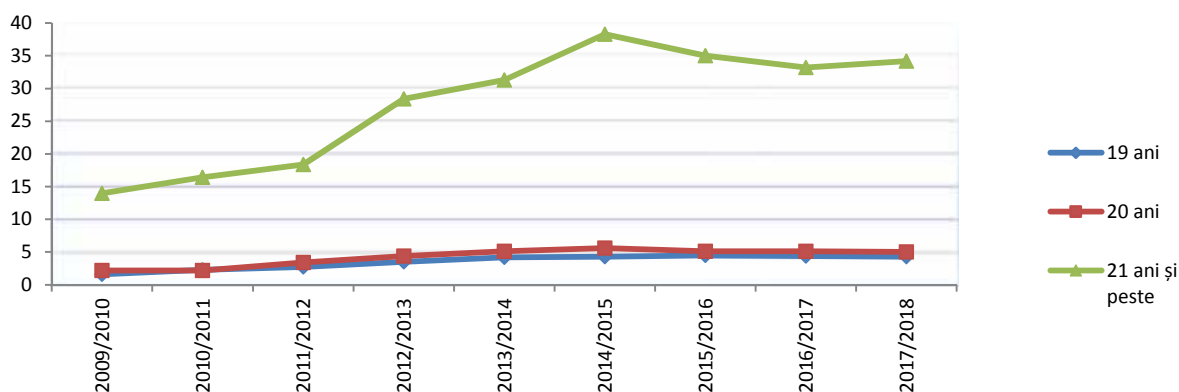
- inserția pe piața muncii a unora dintre absolvenții de liceu a dus la conștientizarea nevoii de completare a formării profesionale și reîntoarcerea în sistemul de educație;
- în ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

Tabel 26. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri

		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
19 ani	Total	1,6	2,3	2,7	3,5	4,2	4,3	4,5	4,4	4,3
	Feminin	2,6	3,7	4,2	5,3	5,9	6,0	6,2	6,1	6,0
	Masculin	0,7	1,0	1,3	1,9	2,5	2,6	2,8	2,8	2,7
20 ani	Total	2,2	2,2	3,4	4,4	5,1	5,6	5,1	5,1	5,0
	Feminin	3,7	3,5	5,2	6,3	7,1	7,9	7,0	7,1	7,1
	Masculin	0,9	0,9	1,6	2,5	3,1	3,5	3,2	3,3	2,9
21 ani și peste	Total	14,0	16,4	18,4	28,4	31,3	38,3	35,0	33,2	34,2
	Feminin	20,0	23,5	26,0	39,4	42,3	51,9	46,9	45,2	47,0
	Masculin	8,2	9,5	11,0	18,0	20,8	25,7	23,6	21,7	27,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 16. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri

I.E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

La nivelul ultimilor doi ani școlari, valorile abandonului școlar în învățământul postliceal au crescut. Ponderea populației școlare masculine care abandonează studiile postliceale este mai mare comparativ cu cea a populației școlare feminine.

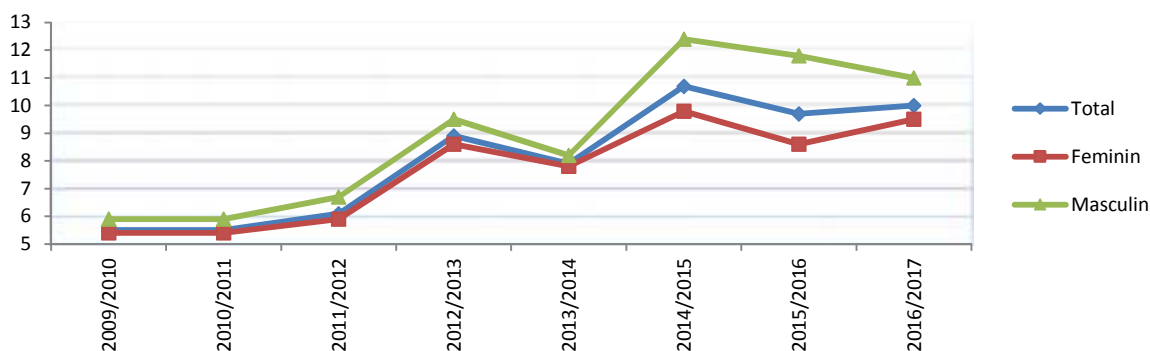
Analiza valorilor ratei abandonului școlar de la acest nivel de învățământ evidențiază o creștere relativ constantă de la un an la altul, cu excepția anului 2013/2014. În anul școlar 2016/2017, valoarea abandonului a fost de 10%. Datele pe sexe evidențiază evoluții similare, ponderea abandonului fiind mai ridicată în rândul populației masculine, comparativ cu cea feminină (11% în cazul băieților și 9,5% în cazul fetelor).

Tabel 27. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	5,5	5,5	6,1	8,9	7,9	10,7	9,7	10,0
Feminin	5,4	5,4	5,9	8,6	7,8	9,8	8,6	9,5
Masculin	5,9	5,9	6,7	9,5	8,2	12,4	11,8	11,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Figura 17. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II.A. Ansamblul sistemului de învățământ

II.A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

Contrar trendului descendent înregistrat începând cu 2013/2014, în anul școlar 2017/2018 efectivele de personal din învățământ au crescut ușor. Numărul personalului didactic a crescut la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului gimnazial și liceal. Cea mai mare creștere s-a produs la nivelul învățământului profesional, ca urmare a revigorării acestei rute de formare.

În anul școlar 2017/2018, numărul angajaților din învățământul preuniversitar a crescut cu puțin peste 3 mii de persoane față de anul precedent, iar cea mai mare creștere s-a înregistrat în rândul personalului de întreținere și operațional.

Tabel 28. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar în anul școlar 2017-2018

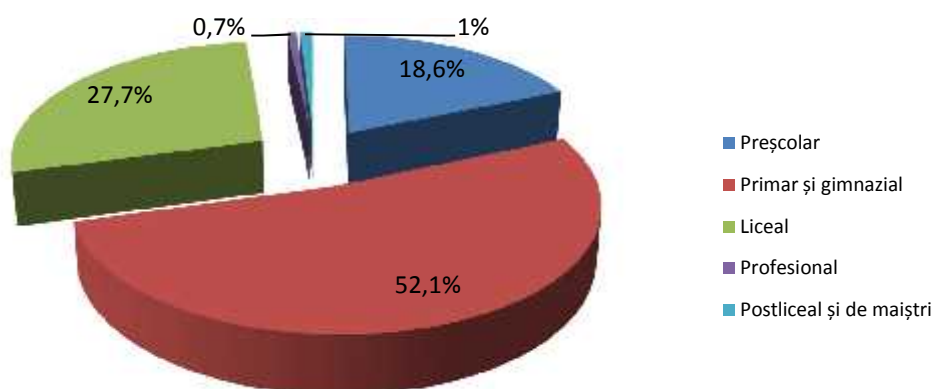
Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total Personal 2017/2018	% din total personal 2017/2018	% personal didactic din total personal
Preșcolar	34720	1695	1261	16359	54035	18,6	64,3
Primar și gimnazial	117183	9811	2715	21432	151141	52,1	77,5
Liceal	54257	9069	2878	14132	80336	27,7	67,5
Profesional	1155	316	131	296	1898	0,7	60,9
Postliceal și de maiștri	1879	368	341	203	2791	1,0	67,3
Total 2017/2018	209194	21259	7326	52422	290201	100,0	72,1
Total 2016/2017	208566	20585	6896	50889	286936		
Total 2015/2016	210008	22815	7453	51549	291825		

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2018

Pe categorii de personal, cea mai mare pondere este înregistrată de personalul didactic (72,1%), urmată de personalul de întreținere și operațional (18,1%), personalul didactic auxiliar (7,3%) și personalul administrativ (2,5%).

Din totalul personalului din învățământul preuniversitar, 18,6% funcționează în învățământul preșcolar, peste jumătate în ciclul primar și gimnazial (52,1%) și 27,7% în liceu. Se înregistrează ponderi foarte reduse în învățământul profesional (0,7%) și în cel postliceal și de maiștri (1,0%).

Figura 18. Ponderea personalului din învățământul preuniversitar, pe niveluri de studiu, 2017-2018

La nivel general, ponderea personalului didactic din total personal din învățământ a rămas relativ constantă, reprezentând 72,1% din totalul angajaților din învățământ. Cea mai mare pondere a personalului didactic din totalul personalului se înregistrează în învățământul primar și gimnazial (77,5%).

Efectivele de personal didactic prezintă unele variații în funcție de nivelul de învățământ. Efectivele de personal didactic sunt în creștere ușoară la nivel preșcolar și primar, respectiv în scădere ușoară la nivel gimnazial și liceal. Ca și în anul școlar precedent, la nivelul învățământului profesional se înregistrează o creștere semnificativă a personalului didactic, ca urmare a revigorării acestei rute de formare.

Analiza pe medii de rezidență indică faptul că, la nivel general, în timp ce în mediul urban, s-a înregistrat o ușoară creștere, în mediul rural a avut loc o ușoară scădere a efectivelor de cadre didactice. La nivel primar, efectivul de personal didactic a crescut atât în mediul rural, cât și în mediul urban. În analiză, trebuie avut în vedere și faptul că rețeaua școlară este inegal dezvoltată pe medii de rezidență, în cazul învățământului liceal, cât și al celui postliceal (în defavoarea mediului rural).

Tabel 29. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	Total	237576	223207	219122	217619	219805	216268	210008	208566	209194
	Urban	145588	137808	136383	134994	136705	133556	131069	130580	131765
	Rural	91988	85399	82739	82625	83100	82712	78939	77986	77429
Preșcolar	Total	38322	37353	37391	35071	35433	35094	34598	34322	34720
	Urban	22202	22032	22164	21114	21666	21682	21513	21412	21867
	Rural	16120	15321	15227	13957	13767	13412	13085	12910	12853
Primar	Total	52272	47560	45959	50626	50857	50098	48591	48009	48935
	Urban	24306	22309	21881	24578	24961	25166	24463	24244	24930
	Rural	27966	25251	24078	26048	25896	24932	24128	23765	24005
Primar de masă	Total	49817	45291	43693	48349	48425	47504	46126	45548	46406
	Urban	22012	20166	19759	22448	22670	22722	22146	21918	22536
	Rural	27805	25125	23934	25901	25755	24782	23980	23630	23870
Primar special	Total	2455	2269	2266	2277	2432	2594	2465	2461	2529
	Urban	2294	2143	2122	2130	2291	2444	2317	2326	2394
	Rural	161	126	144	147	141	150	148	135	135
Gimnazial	Total	82959	77445	74968	73014	74597	73046	69238	68704	68248
	Urban	40298	37149	36131	34946	35771	33227	31981	31884	32241

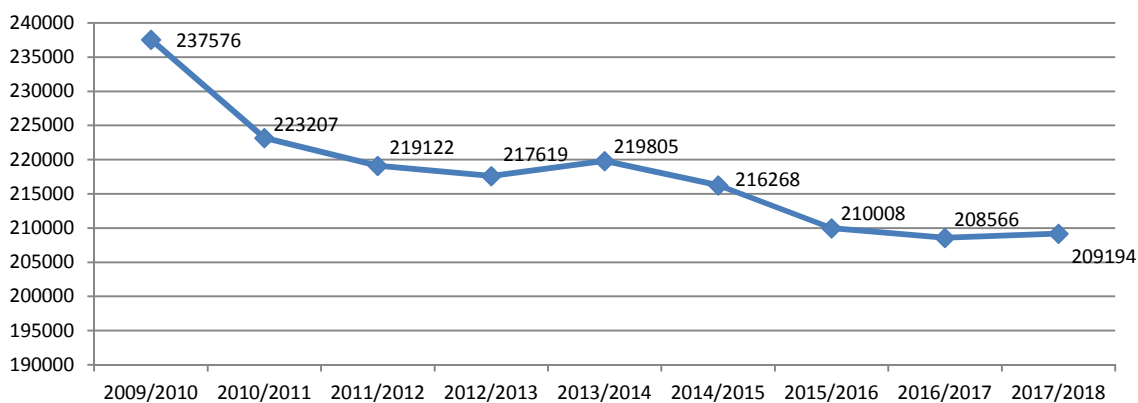
Gimnazial de masă	Rural	42661	40296	38837	38068	38826	39819	37257	36820	36007
	Total	79059	73511	71093	69084	70687	69176	65349	64820	64389
	Urban	36642	33474	32538	31262	32094	29605	28342	28238	28608
Gimnazial special	Rural	42417	40037	38555	37822	38593	39571	37007	36582	35781
	Total	3900	3934	3875	3930	3910	3870	3889	3884	3859
	Urban	3656	3675	3593	3684	3677	3622	3639	3646	3633
Liceu	Rural	244	259	282	246	233	248	250	238	226
	Total	60255	59609	59380	57080	56843	55913	55409	54942	54257
	Urban	56077	55095	54839	52587	52307	51471	51072	50713	50101
Profesional	Rural	4178	4514	4541	4493	4536	4442	4337	4229	4156
	Total	2803	116	64	150	142	251	376	730	1155
	Urban	1745	111	62	135	124	193	278	505	775
Postliceal	Rural	1058	5	2	15	18	58	98	225	380
	Total	965	1124	1360	1678	1933	1866	1796	1859	1859
	Urban	960	1112	1306	1634	1876	1817	1762	1822	1851
	Rural	5	12	54	44	57	49	34	37	28

Observație: În cazul învățământului liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

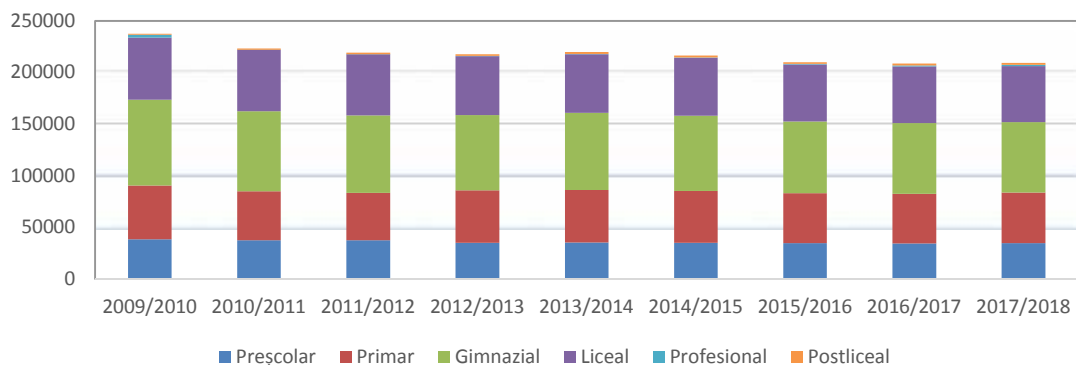
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018

Figura 19. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar:

- Total

- Pe niveluri de învățământ

II.A.2. Ponderea personalului didactic calificat

În anul școlar 2017/2018, ponderea personalului didactic calificat a înregistrat creșteri la toate nivelurile de învățământ, cele mai mari înregistrându-se în învățământul profesional. Ponderea cadrelor didactice calificate este mai mare în

mediul urban, la nivelul învățământului primar și gimnazial, precum și în învățământul liceal și în cel profesional. Pentru învățământul preșcolar și postliceal, valoarea indicatorului este mai mare în mediul rural.

În anul școlar 2017/2018, ponderea personalului calificat a înregistrat creșteri față de anul școlar anterior, la toate nivelurile. Variația nu are o tendință similară la toate nivelurile de învățământ, cea mai redusă creștere fiind înregistrată în învățământul liceal (cu 0,2 p.p.) și cea mai semnificativă în învățământul profesional (cu 1,3 p.p.):

- ponderea personalului calificat din învățământul preșcolar a crescut cu 0,7 p.p. față de anul școlar 2016/2017, apropiindu-se de valoarea înregistrată în 2013/2014. Creșterea este mai mare în mediul rural, decât în mediul urban;
- aproximativ 98% dintre cadrele didactice de la nivelul învățământului primar și gimnazial sunt calificate, valoarea indicatorului crescând foarte puțin comparativ cu anul școlar anterior;
- ponderea personalului didactic calificat din învățământul liceal a crescut ușor, până la valoarea de 99,1% înregistrând creștere atât în mediul urban, cât și în rural;
- în învățământul profesional ponderea cadrelor didactice calificate a ajuns la 95,5% înregistrând o creștere ușoară față de anul trecut, atât în mediul rural cât și în mediul urban;
- valoarea indicatorului corespunzătoare învățământului postliceal este de 96,3%, în mediul rural înregistrându-se un procent de 100% personal calificat.

Tabel 30. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ

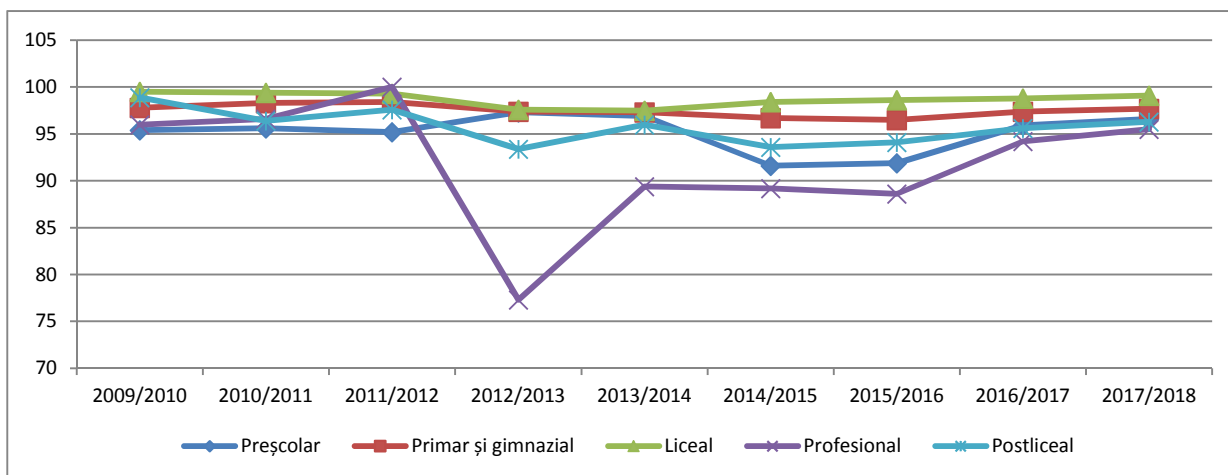
Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018*
Preșcolar	Total	95,4	95,6	95,2	97,3	96,9	91,6	91,9	95,9	96,6
	Urban	97,0	97,1	95,4	97,6	97,3	91,3	91,3	96,0	96,4
	Rural	93,2	93,3	95,0	96,9	96,1	92,2	92,9	95,5	97,0
Primar de masă	Total	98,5	98,8	98,8	98,0	98,0	97,0	96,8	97,8	97,7
	Urban	98,9	99,4	99,1	98,8	98,5	97,1	96,7	98,2	98,0
	Rural	98,1	98,3	98,6	97,2	97,5	97,0	96,9	97,4	
Gimnazial de masă	Total	97,1	97,8	98,1	96,8	96,6	96,4	96,3	97,2	97,5
	Urban	98,6	99,1	99,1	97,9	97,5	96,8	96,5	97,5	
	Rural	95,7	96,8	97,4	95,9	95,8	96,2	96,1	96,9	
Liceu	Total	99,5	99,4	99,3	97,6	97,5	98,4	98,6	98,8	99,1
	Urban	99,5	99,5	99,4	97,6	97,5	98,4	98,6	98,9	99,2
	Rural	99,1	98,7	99,2	97,6	97,9	97,5	98,3	97,7	98,0
Profesional (SAM)	Total	96,0	96,6	100,0	77,3	89,4	89,2	88,6	94,2	95,5
	Urban	95,5	99,1	100,0	74,8	89,5	91,7	91,4	95,8	96,5
	Rural	97,0	40,0	100,0	100,0	88,9	81,0	80,6	90,7	93,4
Postliceal	Total	98,9	96,4	97,6	93,4	96,0	93,6	94,1	95,6	96,3
	Urban	98,9	96,3	97,5	93,3	95,9	93,6	94,1	95,7	96,3
	Rural	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	95,9	94,1	91,9	100,0

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

* Începând cu anul școlar 2017/2018, nu mai sunt furnizate date referitoare la personalul didactic calificat, defalcat pe învățământ primar și învățământ gimnazial.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018

Figura 20. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ

Datele referitoare la personalul calificat din sistemul de învățământ evidențiază nevoia identificării posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie atras personalul calificat în școli.

II.A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

În anul școlar 2017/2018, s-au înregistrat variații ușoare ale ponderii cadrelor didactice cu normă întreagă. Singurul nivel de educație unde se înregistrează scăderea valorii indicatorului este cel profesional. Cu excepția nivelului postliceal, diferențele pe medii de rezidență sunt, în general, reduse.

Pe niveluri de studiu, ponderea personalului didactic cu normă întreagă este mai amplă în învățământul preșcolar, în învățământul primar și gimnazial, în liceu și în școli profesionale. Cele mai reduse procente de personal didactic cu normă întreagă se regăsesc în școlile postliceale.

La nivel general, ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă din învățământ înregistrează oscilații ușoare față de anul școlar anterior:

- la nivel preșcolar ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă a avut o creștere ușoară (0,1 p.p.);
- la nivel primar și gimnazial, indicatorul și-a continuat tendința ascendentă din anii anteriori, cu o creștere de 0,7 p.p.;
- la liceu, la nivel general, a avut loc o creștere ușoară, dar în mediul rural s-a înregistrat o scădere a ponderii personalului normă întreagă de 1,8 p.p.;
- contrar evoluției anterioare, anul acesta, a avut loc o scădere semnificativă a personalului cu normă întreagă la nivelul învățământului profesional cu 2,2 p.p.;
- în ciuda unei creșteri cu 1,1 p.p., în învățământul postliceal continuă să se înregistreze cea mai scăzută pondere a cadrelor didactice cu timp integral de lucru (68%) – mulți dintre profesorii care predau la acest nivel de studiu au adesea norma de bază în unități de învățământ care asigură educație și formare la alte niveluri.

Tabel 31. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018*
Preșcolar	Total	99,1	98,8	98,4	99,5	99,4	99,1	99,1	99,3	99,4
	Urban	98,9	98,5	98,0	99,4	99,3	99,0	99,0	99,3	99,3
	Rural	99,4	99,2	98,9	99,6	99,4	99,2	99,4	99,4	99,7
Primar de masă	Total	93,7	95,1	94,7	97,8	98,0	98,5	98,7	98,8	90,2
	Urban	94,7	96,2	95,4	98,4	98,3	98,3	98,7	98,7	
	Rural	92,9	94,2	94,1	97,2	97,7	98,6	98,7	98,9	90,9
Gimnazial de masă	Total	70,2	67,9	65,4	71,8	71,0	79,2	82,1	83,0	
	Urban	75,0	72,7	68,8	75,2	74,8	79,9	82,4	83,5	89,6
	Rural	66,1	63,9	62,6	69,0	67,8	78,6	81,9	82,6	
Liceu	Total	84,4	82,4	79,9	84,8	83,4	89,7	89,9	89,5	90,2
	Urban	84,8	82,9	80,2	84,9	83,5	89,7	89,8	89,4	90,2
	Rural	79,7	76,5	76,1	82,8	82,0	89,0	90,8	91,2	89,4
Profesional/ SAM	Total	70,3	70,7	92,2	72,0	78,9	90,0	88,6	92,2	90,0
	Urban	69,6	69,4	93,5	68,9	77,4	91,2	87,4	91,5	91,5
	Rural	71,5	100,0	50,0	100,0	88,9	86,2	91,8	93,8	86,8
Postliceal	Total	61,7	66,4	58,5	60,7	62,9	62,0	65,1	67,6	68,0
	Urban	62,0	66,8	58,3	60,2	62,4	61,6	64,8	67,0	67,6
	Rural	0,0	25,0	61,1	77,3	78,9	77,6	85,3	94,6	92,9

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Începând cu anul școlar 2014/2015, nu mai sunt disponibile date cu privire la personalul didactic cu normă întreagă, din învățământul special, motiv pentru care indicatorul a fost eliminat din seria de date.

* Pentru învățământul primar și gimnazial, începând cu anul școlar 2017/2018 datele referitoare la personalul didactic cu normă întreagă sunt prezentate cumulativ pe cele două niveluri.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018

O analiză pe medii de rezidență a ponderii personalului cu normă întreagă indică faptul că, în anul școlar 2017/2018, la nivelul învățământului preșcolar, există diferențe minore între valorile indicatorului, în favoarea mediului rural. În învățământul liceal se poate observa același lucru, dar în favoarea mediului urban. Cele mai mari diferențe se înregistrează la nivel profesional (în favoarea mediului urban) și postliceal (în favoarea mediului rural). Datele arată că în mediul rural, 92,9% din personalul de la nivel postliceal are normă întreagă, față de numai 67,6% în mediul rural, însă trebuie menționat că numărul unităților școlare postliceale în mediul rural este mic comparativ cu cele din mediul urban.

II.A.4. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2017/2018, ponderea personalului didactic feminin a înregistrat o creștere ușoară la nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, comparativ cu anul anterior. Similar cu situația de la nivel european, pe niveluri de studiu se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât ponderea personalului didactic feminin este mai mare.

Ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ este cea mai mare la nivel preșcolar și primar; de altfel, cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare. În comparație cu anul școlar precedent, ponderea personalului didactic feminin din sistemul de învățământ preuniversitar a avut o creștere ușoară, de la 80,6%, la 81,0%.

Tabel 32. Ponderea personalului feminin din totalul personalului didactic, pe niveluri de învățământ

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Preșcolar	Total	99,7	99,6	99,7	99,7	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7
	Urban	99,8	99,8	99,8	99,7	99,7	99,7	99,6	99,7	99,7
	Rural	99,6	99,5	99,5	99,6	99,5	99,6	99,6	99,6	99,6
Primar	Total	86,1	86,8	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5	89,8	90,2
	Urban	90,0	90,6	90,9	91,8	92,1	92,3	92,8	93,0	*
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3	86,6	*
- Primar de masă	Total	86,0	86,7	86,9	88,1	88,6	89,0	89,5	89,7	90,1
	Urban	90,1	90,9	91,2	92,1	92,4	92,6	93,0	93,1	*
	Rural	82,8	83,4	83,3	84,6	85,2	85,8	86,3	86,6	*
- Primar special	Total	88,6	87,9	87,8	88,6	89,6	89,4	90,4	91,8	92,3
	Urban	88,6	87,9	87,7	88,7	89,5	89,4	90,5	91,8	92,2
	Rural	88,8	87,3	88,2	87,1	90,8	90,0	89,2	91,9	93,3
Gimnazial	Total	68,3	68,8	68,8	69,3	69,8	71,3	72,2	72,6	72,8
	Urban	71,6	72,3	72,3	72,8	73,0	75,9	76,2	77,0	*
	Rural	65,1	65,6	65,5	66,1	66,8	67,5	68,7	68,8	*
- Gimnazial de masă	Total	67,7	68,1	68,1	68,6	69,1	70,7	71,5	71,9	72,1
	Urban	70,7	71,3	71,2	71,7	71,8	75,1	75,2	76,0	*
	Rural	65,0	65,5	65,4	66	66,8	67,4	68,6	68,7	*
- Gimnazial special	Total	80,8	81,6	81,7	82,2	82,4	82,7	83,9	84,3	85,0
	Urban	80,9	81,9	82,1	82,4	82,8	82,8	84,1	84,4	85,1
	Rural	78,3	77,2	76,2	78,5	77,3	80,6	81,2	82,8	84,5
Liceu	Total	67,8	68,1	68,7	68,9	69,1	70,0	70,4	70,9	71,5
	Urban	68,3	68,5	69,1	69,4	69,6	70,4	70,8	71,2	71,8
	Rural	60,5	62,5	63,2	63,3	64,0	65,1	65,7	67,4	67,8
Profesional/ SAM	Total	58,3	50,9	56,3	52,7	63,4	64,9	62,0	69,9	68,2
	Urban	59,2	51,4	56,5	55,6	66,9	68,4	64,0	75,0	71,4
	Rural	56,8	40,0	50,0	26,7	38,9	53,4	56,1	58,2	61,8
Postliceal	Total	68,4	69,9	72,0	74,7	76,4	77,8	78,3	78,3	77,8
	Urban	68,5	69,9	73,4	75,7	77,6	78,8	79,4	79,4	77,7
	Rural	40,0	75,0	38,9	38,6	36,8	40,8	23,5	21,6	25,0

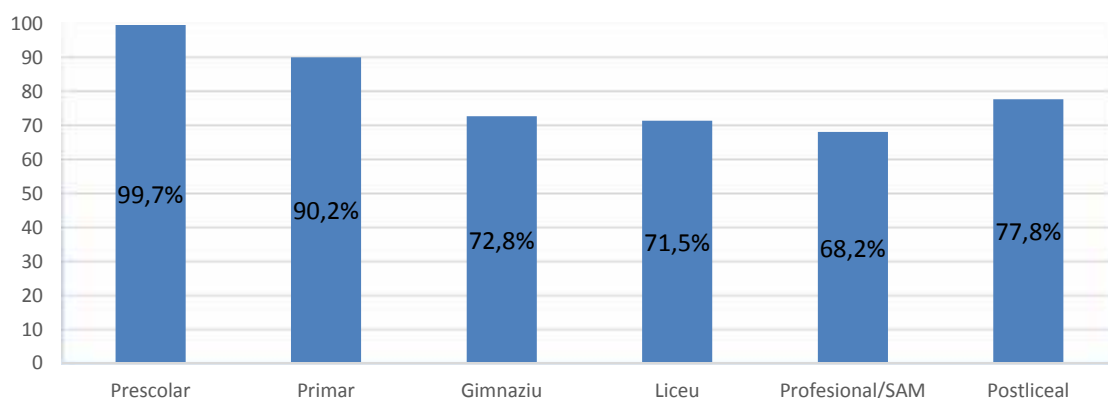
Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Începând cu anul școlar 2017/2018, datele referitoare la personalul feminin nu mai sunt prezentate defalcat pe nivelurile primar, respectiv gimnazial.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2010-2018

Pe niveluri de învățământ, cele mai multe cadre didactice femei profesază în învățământul preșcolar (99,7%) și primar (90,2%). În învățământul gimnazial, la nivel general, 72,8% din personalul didactic sunt femei, dar procentul este cu 12,2 p.p. mai mare în învățământul special. În învățământul liceal, numărul cadrelor didactice de sex feminin este mai mare în școlile din mediul urban (71,8%) față de cele din mediul rural (67,8%). Ponderea cea mai scăzută a femeilor se înregistrează în învățământul profesional (68,2%), în scădere față de anul școlar anterior cu 1,7 p.p.

Figura 21. Ponderea personalului feminin din totalul personalului didactic, pe niveluri de studiu, 2017/2018

În cazul acestui indicator observăm că se mențin anumite diferențe **pe medii de rezidență**. Diferențele pe medii sunt foarte ample în învățământul postliceal și profesional, și aproape inexistente în învățământul preșcolar.

Dezechilibrul de gen în profesia de cadru didactic este o problemă cu care se confruntă majoritatea sistemelor educaționale. În general, proporția relativ scăzută a bărbaților este prezentă la toate categoriile de vârstă a cadrelor didactice, ușor mai pronunțată în rândul celor mai tineri. În 2016, la nivelul ISCED 1, marea majoritate a cadrelor didactice din UE sunt femei, cele mai mici proporții fiind în Grecia (71,4%), Luxemburg (76,0%), Spania (76,3%) și Suedia (76,9%), dezechilibrul de gen fiind cel mai mare în Italia (95,9%), Ungaria (96,6%), Lituania (97,1%) și Slovenia (97,3%). Cele mai echilibrate raporturi sunt la nivel de liceu în țări precum Norvegia (53,2%), Suedia (53,4%), Grecia (53,6%) sau Germania (53,8%).

Tabel 33. Ponderea personalului feminin, pe niveluri de educație

	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceu
Austria	98,6	91,7	72,3	55,2
Belgia	96,6	82,1	63,5	62,7
Bulgaria	99,8	94,4	80,2	77,3
Cipru	98,9	83,4	71,2	60,8
Croația	99,0	93,5	73,6	66,7
Danemarca	*	*	71,0	*
Estonia	*	90,6	82,9	69,6
Finlanda	97,3	79,4	74,1	59,6
Franța	89,2	83,2	59,8	58,7
Germania	96,2	87,1	66,7	53,8
Grecia	98,7	71,4	66,5	53,6
Irlanda	*	*	*	*
Italia	98,9	95,9	77,1	63,5
Letonia	99,6	92,8	84,8	80,1
Lituania	99,2	97,1	82,3	79,4
Luxemburg	95,7	76,0	53,6	54,0
Malta	99,5	84,8	69,4	60,1
Marea Britanie	98,0	84,7	64,3	61,6

Olanda	87,5	86,7	52,5	52,6
Polonia	97,8	85,6	73,5	65,7
Portugalia	99,1	80,6	71,9	68,7
România	99,6	89,5	72,2	70,3
Slovenia	99,1	89,8	76,6	72,0
Slovenia	97,2	97,3	79,3	66,4
Spania	92,6	76,3	59,9	55,0
Suedia	95,4	76,9	76,8	53,4
Ungaria	99,6	96,6	76,7	64,0

* Date nedisponibile
Sursă: EUROSTAT, 2018.

II. A.5. Numărul de copii ce revine unui cadru didactic

În comparație cu anul școlar anterior, numărul elevilor ce revine unui cadru didactic a rămas relativ constant la majoritatea nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului gimnazial.

În ultimii opt ani școlari, raportul elevi per cadru didactic a înregistrat modificări ușoare, influențate și de măsurile de reorganizare implementate la nivelul sistemului. Astfel, în urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut numărul de copii/educator. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a crescut în învățământul primar.

Pe niveluri de studiu, cel mai scăzut raport (10 elevi/cadru didactic) continuă să se înregistreze în cazul învățământului gimnazial, în timp ce învățământul primar are cea mai ridicată valoare (19 elevi/cadru didactic).

Atât în învățământul primar, cât și în învățământul gimnazial se înregistrează diferențe semnificative între învățământul special și cel de masă, determinate de specificul activității didactice: în învățământul special un cadru didactic lucrează în medie cu 3 copii, comparativ cu media de 20 de copii din învățământul primar sau de 11 copii în învățământul gimnazial.

Mediul de rezidență rămâne un important factor de diferențiere a valorilor acestui indicator. În ultimii ani, în cazul învățământului preșcolar, numărul de copii per cadru didactic este semnificativ mai mare în rural, în comparație cu mediul urban (17 copii, respectiv 14 copii la un cadru didactic). În învățământul primar și gimnazial raportul se inversează, valoarea indicatorului fiind mai mare în urban. Diferența pe medii de rezidență, în învățământul gimnazial a scăzut ușor față de anul anterior. În învățământul primar, diferența pe medii a rămas constantă față de anul trecut.

În anul școlar 2017/2018, cel mai redus raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ s-a înregistrat în învățământul gimnazial din mediul rural: 9 elevi la 1 profesor. La polul opus, cel mai ridicat raport elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ s-a înregistrat în învățământul primar din mediul urban. Politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. De asemenea, politicile în aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama într-o măsură mai mare de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

Tabel 34. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul pre-universitar

Nivel de învățământ		2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Preșcolar	Total	17	18	18	16	16	16	15	15	15
	Urban	16	17	17	15	15	15	14	14	14
	Rural	19	20	20	18	18	18	18	18	17
Primar	Total	16	17	18	18	19	19	19	19	19
	Urban	17	18	19	20	20	20	21	21	21
	Rural	15	17	17	17	17	17	17	17	17
- Primar de masă	Total	17	18	18	19	19	20	20	20	20
	Urban	19	20	20	21	22	22	23	23	23
	Rural	15	17	17	17	17	17	18	17	17
- Primar special	Total	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Rural	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Gimnazial	Total	11	11	11	11	11	11	11	11	10
	Urban	11	12	12	12	12	12	13	13	12
	Rural	10	10	10	10	10	9	10	9	9
- Gimnazial de masă	Total	11	12	11	12	11	11	12	12	11
	Urban	12	13	13	13	13	13	14	14	13
	Rural	10	10	10	10	10	9	10	10	9
- Gimnazial special	Total	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Rural	3	2	2	3	3	2	2	2	3
Liceal, profesional și postliceal	Total	16	16	16	16	15	15	15	14	14
	Urban	16	16	16	16	15	15	15	14	15
	Rural	15	16	16	16	15	14	14	13	13

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat). În acest caz, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018

În 2016, valoarea medie la nivel european a numărului de elevi per cadru didactic la nivelurile ISCED 1-3 a fost 12,9, iar cea corespunzătoare României 11,9. Valori apropiate de cele ale României s-au înregistrat în Slovenia (11,2), Spania (12,3) și Portugalia (11,1). La nivelul aceluiași an, cele mai mici valori s-au înregistrat în Croația (10,2), Serbia (10,3) și Polonia (10,6). Cele mai mari au fost în Marea Britanie (16,3) și Olanda (16,9).

Tabel 35. Raportul elevi / cadru didactic la nivelurile ISCED 1-3, date comparative la nivel european

Țară	2013	2014	2015	2016
UE28	*	*	13,6	12,9
Austria	10,1	10,1	10,1	
Belgia	10,8	10,8	10,9	10,7
Bulgaria	13,9	14,0	14,0	13,9
Cipru	11,3	11,4	11,1	10,7
Croația	10,5	10,8	10,5	10,2
Danemarca	*	12,0	*	*
Estonia	12,4	12,5	12,7	12,9
Finlanda	12,9	13,0	13,2	13,3
Franța	14,9	15,1	14,9	15,2
Germania	14,1	13,9	13,8	13,7

Grecia	8,5	*	9,1	8,8
Irlanda	15,3	*	*	*
Italia	12,2	12,2	12,2	10,9
Letonia	9,9	9,8	9,9	9,9
Lituania	8,3	8,2	8,2	8,1
Luxemburg	8,7	9,4	10,8	10,0
Malta	10,0	9,7	9,8	9,4
Marea Britanie	19,8	17,2	17,2	16,3
Olanda	*	*	16,8	16,9
Polonia	10,8	10,8	10,5	10,6
Portugalia	10,9	11,3	11,4	11,1
Rep. Cehă	13,2	13,8	13,7	13,8
România	15,5	15,2	14,8	11,9
Slovenia	14,0	14,0	13,7	14,0
Slovenia	12,6	12,7	12,7	11,2
Spania	12,4	12,4	12,5	12,3
Suedia	12,5	12,9	13,1	13,1
Ungaria	11,1	11,6	11,1	10,8

* Date nedisponibile

Sursă: EUROSTAT, 2018

CAPITOLUL III. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

III.A. Rezultatele elevilor din învățământul gimnazial

III.A.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Indicatorul se calculează ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a de la nivelul unui an școlar și numărul persoanelor de vârstă standard la final de gimnaziu. Cele mai recente date INS disponibile fac referire la finalul anului școlar 2016/2017.

După anul 2010/2011 – când au finalizat clasa a VIII-a cele două cohorte de elevi care au avut debutul școlar simultan la 6 ani și 7 ani (în 2003/2004) – rata de absolvire a învățământului gimnazial a scăzut, înregistrând valori aproximativ similare în perioada 2011-2013. La nivelul anului 2016/2017, se înregistrează o pondere de 80,7% dintre copiii cu vârsta corespunzătoare clasei a VIII-a care au absolvit învățământul gimnazial, pondere în scădere față de anul școlar anterior.

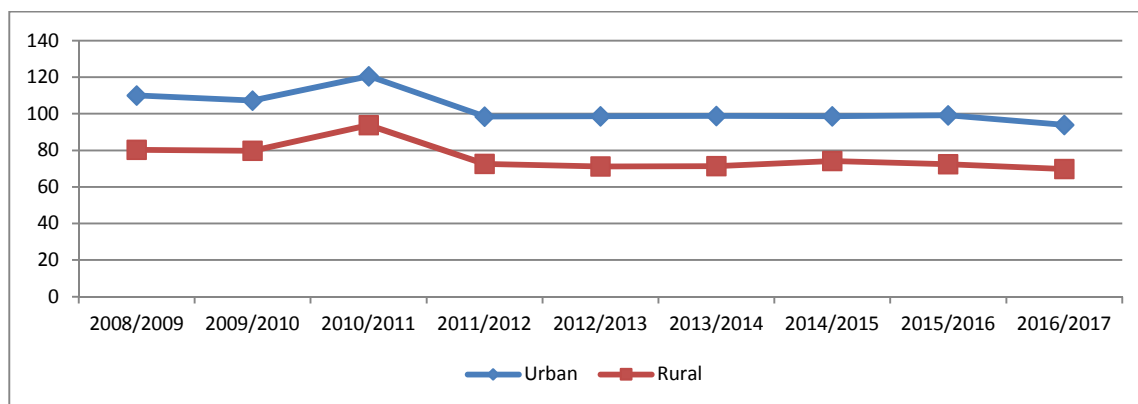
Tabel 36. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	94,0	92,4	106,1	84,4	83,4	83,7	85,1	84,5	80,7
Urban	110,1	107,2	120,5	98,5	98,6	98,9	98,6	99,1	93,9
Rural	80,2	79,7	93,8	72,6	71,1	71,4	74,1	72,4	69,7
Feminin	95,0	92,9	107,5	84,2	83,8	84,6	86,1	85,3	81,8
Masculin	93,0	91,8	104,7	84,6	83,0	82,7	84,1	83,7	79,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018

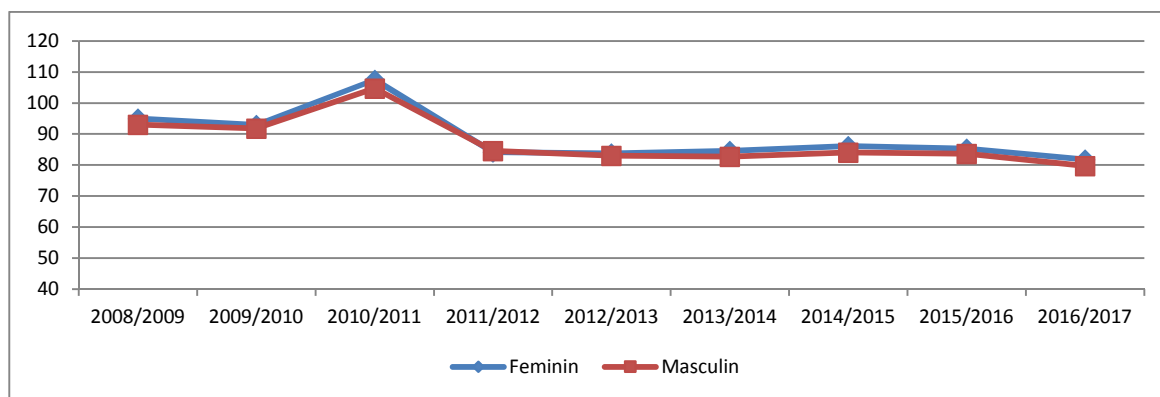
Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban, în comparație cu ruralul. Acest fapt este determinat în primul rând de situațiile de abandon școlar mai frecvente în rural, dar și de alte pierderi școlare sau aspecte precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, care oferă șanse mai mari pentru continuarea educației în învățământul liceal). În anul școlar de referință, rata de absolvire înregistrează o scădere de 5,2 p.p. în cazul elevilor din urban și o scădere de 2,7 p.p. în cazul elevilor din rural.

Figura 22. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență

Diferențele pe sexe sunt relativ nesemnificative, fetele prezentând însă un ușor avantaj în raport cu băieții.

Figura 23. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe

III.A.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a

Rezultatele obținute la evaluarea națională din anul 2018 evidențiază o scădere în ceea ce privește ponderea elevilor cu medii peste 5 în rândul participanților. În 2018, acest indicator a examenului EN VIII a scăzut cu peste 3 puncte procentuale în comparație cu anul școlar anterior, până la valoarea de 73,6%. Există diferențe semnificative pe sexe, în favoarea fetelor.

Tabel 33. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezenți și care au obținut medii peste 5 la evaluarea națională EN VIII, 2017 și 2018

	Prezenți	Cu medii peste 5	Rata mediilor peste 5	Media generală
2017				
Total	140.738	108.320	77,0%	6,73
Feminin	72.718	60.047	82,6%	7,06
Masculin	68.020	48.273	71,0%	6,38
2018				
Total	142.871	105.109	73,6%	*
Feminin	73.485	57.646	78,5%	*
Masculin	69.386	47.463	68,4%	*

Sursa: MEN

Pe categorii de medii obținute, se constată, la nivelul anului școlar 2017/2018, o creștere a ponderii elevilor care au obținut medii către minimul grilei de notare și o scădere a ponderii celor care au obținut medii către maximul grilei de notare. Și din acest punct de vedere există diferențe semnificative pe sexe: fetele au obținut în ponderi mai ridicate note mai mari, în timp ce băieții s-au situat în ponderi mai ridicate către intervalul inferior al scalei de notare.

Figura 24. Distribuția elevilor cu medii peste 5 la evaluarea națională EN VIII 2017 și 2018, pe categorii de medii obținute

O evaluare comparativă la nivelul județelor evidențiază variații ale ponderii elevilor cu medii peste 5, în comparație cu anul anterior.

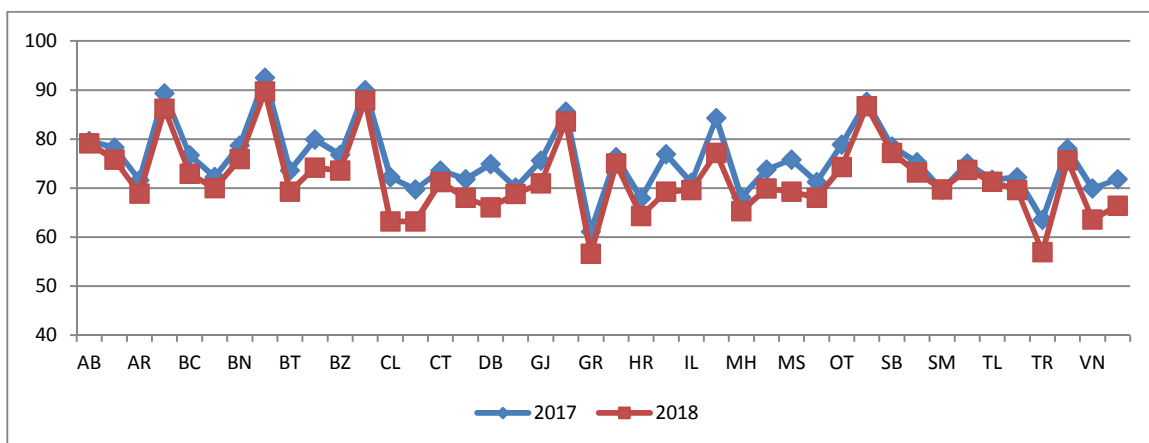
Tabel 38. Procentul elevilor cu medii peste 5 la EN VIII 2017 și 2018, pe județe și sexe (%)

	Evaluare națională 2017			Evaluare națională 2018		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
Total participanți	140.738	72.718	68.020	142.871	73.485	69.386
Procent mediu de promovare pe țară	77,0%	82,6%	71,0%	73,6%	78,5%	68,4%
AB	79,6%	85,9%	73,4%	79,1%	84,6%	73,1%
AG	78,3%	84,8%	71,9%	75,8%	82,4%	69,0%
AR	71,6%	79,0%	63,9%	68,9%	75,0%	62,6%
B	89,3%	91,9%	86,7%	86,2%	89,2%	83,2%
BC	76,7%	82,3%	70,6%	72,9%	77,3%	68,0%
BH	72,3%	80,6%	63,1%	70,0%	74,7%	65,2%
BN	78,7%	84,4%	72,6%	75,9%	80,2%	71,1%
BR	92,5%	94,5%	90,0%	89,7%	90,9%	88,3%
BT	73,6%	80,8%	65,1%	69,3%	75,5%	62,2%
BV	79,9%	84,4%	75,2%	74,2%	78,3%	69,6%
BZ	76,8%	82,2%	71,4%	73,6%	79,4%	67,0%
CJ	90,0%	92,9%	86,8%	87,9%	90,2%	85,6%
CL	72,2%	78,1%	64,8%	63,2%	66,6%	59,6%
CS	69,7%	75,0%	64,1%	63,2%	70,4%	55,2%
CT	73,6%	78,9%	68,0%	71,2%	77,5%	64,7%
CV	71,8%	78,2%	65,4%	68,0%	72,3%	63,4%
DB	74,9%	81,5%	68,3%	66,1%	74,2%	58,0%
DJ	70,1%	77,0%	63,3%	68,8%	74,6%	63,2%
GJ	75,6%	82,7%	68,4%	71,0%	76,2%	65,7%
GL	85,6%	89,3%	81,3%	83,6%	86,0%	81,0%
GR	61,1%	69,1%	52,9%	56,6%	65,8%	48,0%
HD	76,3%	82,0%	70,0%	75,0%	78,5%	71,1%
HR	67,9%	78,4%	56,6%	64,3%	71,9%	56,6%
IF	76,9%	81,5%	72,2%	69,3%	74,8%	63,8%
IL	71,1%	77,3%	64,7%	69,6%	74,2%	64,6%
IS	84,3%	87,5%	80,4%	77,2%	80,7%	73,1%
MH	68,1%	75,8%	60,1%	65,3%	71,6%	58,4%

MM	73,8%	80,5%	66,8%	69,9%	76,2%	63,3%
MS	75,8%	79,9%	71,6%	69,3%	74,0%	64,6%
NT	71,2%	78,8%	63,4%	68,0%	74,5%	61,3%
OT	78,9%	83,3%	74,0%	74,3%	77,6%	70,5%
PH	87,6%	90,4%	84,4%	86,7%	89,7%	83,6%
SB	78,5%	81,2%	75,6%	77,2%	79,5%	74,6%
SJ	75,3%	82,6%	67,5%	73,2%	80,2%	65,9%
SM	69,6%	75,4%	63,3%	69,7%	73,7%	65,0%
SV	75,0%	83,2%	66,3%	73,7%	80,6%	66,3%
TL	71,7%	77,8%	65,5%	71,3%	75,6%	66,2%
TM	72,2%	77,8%	66,3%	69,6%	73,5%	65,6%
TR	63,5%	71,9%	54,1%	56,9%	63,7%	49,9%
VL	78,0%	84,5%	70,5%	75,7%	79,9%	71,2%
VN	69,9%	78,2%	60,9%	63,6%	69,1%	58,0%
VS	71,8%	77,1%	65,3%	66,4%	71,3%	60,6%

Sursa: MEN

Figura 25. Distribuția procentului elevilor cu medii peste 5 la EN VIII 2017 și 2018, pe județe (%)

Analiza pe cohortă: abandon școlar și pierderi școlare, promoții

Indicatorul urmărește viața școlară a elevilor pe parcursul a opt ani de studiu. Datele referitoare la șapte cohorte de elevi arată că abandonul și pierderile pe cohortă la nivelul învățământului primar și gimnazial au valori foarte ridicate. Ambii indicatori au fost în scădere constantă în ultimii ani școlari, însă cele mai recente date indică valori în ușoară creștere: abandonul pe cohortă – de la 19,2% în 2010/2011 la 13% în 2015/2016, respectiv 13,8% în 2016/2017; pierderile școlare – de la 20,9% în 2010/2011 la 16,2% în 2015/2016, respectiv 17,0% în 2016/2017.

Analiza abandonului școlar pe cohortă, respectiv a pierderilor școlare pe cohortă în funcție de mediul de rezidență evidențiază diferențe mari între mediul rural și urban. Deși aceste diferențe s-au redus de la un an școlar la altul, continuă să rămână semnificative, situând mediul școlar rural într-o situație defavorizată. Astfel, la nivelul anului 2016/2017, aproape 1 elev din 10 abandona studiile în urban, comparativ cu aproape 2 elevi din 10, în rural. Aproape un sfert dintr-o cohortă școlară se pierde pe parcursul învățământului primar și gimnazial în mediul rural, comparativ cu o zecime dintre elevii din mediul urban.

În perioada analizată, se remarcă valori mai ridicate ale abandonului școlar pe cohortă și ale pierderilor școlare, din clasa I până în clasa a VIII-a, în cazul populației masculine. În anul școlar de referință, valorile

indicatorilor au fost identice în cazul abandonului școlar pe cohortă și cu 2,5 p.p. mai mari în cazul băieților, comparativ cu fetele.

Tabel 39. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în clasa I în urmă cu opt ani

Anul școlar	Elevi înscriși în clasa I	Anul școlar	Absolvenți ciclul gimnazial (clasa a VIII-a)	Repetenți ciclul primar și gimnazial (clasa a VIII-a)	Ponderi			
					% Absolvenți ciclul gimnazial	% Pierderi ciclul primar și gimnazial	% Repetenți cl. a VIII-a	% Abandon școlar ciclul primar și gimnazial*
2003/2004	287552	2010/2011	227369	4888	79,1	20,9	1,7	19,2
2004/2005	227850	2011/2012	183315	5081	80,5	19,5	2,2	17,3
2005/2006	226324	2012/2013	183312	5817	81,0	19,0	2,6	16,4
2006/2007	220489	2013/2014	182600	5967	82,8	17,2	2,7	14,5
2007/2008	221185	2014/2015	184353	6558	83,3	16,7	3,0	13,7
2008/2009	212022	2015/2016	177651	6880	83,8	16,2	3,2	13,0
2009/2010	203895	2016/2017	169298	6485	83,0	17,0	3,2	13,8

Sursa: Calculat pe baza datelor INS, 2005-2018

* Inclusiv cazurile de deces, migrație, exmatriculare, precum și elevii cu situația școlară neîncheiată,

Observație: Au fost luați în calcul elevii din învățământul de masă și din cel special. Pentru învățământul primar sunt luați în calcul toți elevii, indiferent de forma de învățământ, iar pentru gimnaziu datele se referă numai la forma de învățământ de zi.

Raportând, la nivelul anului 2016/2017, numărul elevilor care au obținut medii peste 5 la EN VIII, la cohorta inițială, ajungem la valoarea de **51,6%**.

III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal

III.B.1. Rata de absolvire a învățământului liceal

În anul școlar 2017/2018, rata de absolvire a învățământului liceal (cu și fără examen de bacalaureat) a înregistrat o ușoară creștere față de anul școlar anterior. Aceeași situație se înregistrează și în cazul ratei de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților, în ceea ce privește absolvirea liceului.

Valorile ratei de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire de 18 ani), sunt influențate de schimbările sistemului educațional. Referitor la analiza și interpretarea acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme și filiere de liceu au durate diferite.

La finalul anului 2014/2015, au absolvit liceul cele două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent la 6 și 7 ani, în 2003/2004. Ca urmare, rata de absolvire a scăzut semnificativ în 2015/2016, iar în 2016/2017 a crescut ușor până la valoarea de 71,2%.

Diferența pe sexe este în favoarea populației feminine în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2016/2017 aceasta fiind de peste 7 p.p. (75,4% fete față de 67,3% băieți).

Tabel 40. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	79,9	76,2	79,5	90,6	81,0	89,1	70,8	71,2
Feminin	82,6	79,6	82,8	91,3	84,0	93,9	74,1	75,4
Masculin	77,4	72,9	76,4	89,9	78,1	84,6	67,7	67,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat în anul 2016/2017 a fost de 43,8%, de asemenea, în ușoară creștere față de anul școlar anterior. Ca și în anii precedenți, populația feminină a înregistrat valori mai mari, diferența ajungând la aproximativ 15 p.p. în favoarea fetelor.

Tabel 41. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	63,4	42,4	39,2	44,6	44,0	51,7	41,6	43,8
Feminin	70,3	51,1	48,1	53,8	53,0	61,9	49,1	51,9
Masculin	56,8	34,1	30,7	35,9	35,4	41,9	34,5	36,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

III.B.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Doi din zece absolvenți de liceu nu se înscriu la bacalaureat. Trei din zece nu reușesc să absolve cu succes acest examen. O pondere de 14,3% dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat în 2018 au fost absolvenți din anii anteriori, rata de promovare în rândul acestora fiind foarte redusă. Fetele se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții, obținând totodată medii mai bune la examen, comparativ cu băieții.

În ultimii cinci ani școlari, rata de participare a absolvenților de liceu (din anul curent) la examenul de bacalaureat a fost relativ constantă, situându-se în jurul valorii de 80%. La nivelul anului 2016/2017, valorile înregistrate de indicator au fost: 79,3% - total, 84% - fete și 74,3% băieți. Putem concluziona că aproximativ o cincime din absolvenții din anul curent nu se prezintă la examenul de bacalaureat. Rata de participare la examenul de bacalaureat este constant mai ridicată în rândul populației feminine, în comparație cu populația masculină.

Tabel 42. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu (din anul curent)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	97,7	94,2	87,8	79,9	79,3	80,4	79,1	79,3
Feminin	98,1	95,4	90,7	84,6	84,2	85,4	83,9	84,0
Masculin	97,3	93,1	84,7	75,3	74,2	75,2	74,1	74,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Datele statistice ale MEN oferă informații și cu privire la **examenul de bacalaureat din 2018**. În ultimii ani școlari, a crescut ușor ponderea absolvenților din anul curent care s-au prezentat la examen, atât per total, cât și pe sexe; corespunzător, au scăzut ponderile absolvenților din anii precedenți. La nivelul anului școlar 2017/2018, din totalul celor care s-au prezentat la examen, 85,7% sunt absolvenți din seria curentă și 14,3% sunt absolvenți din anii trecuți.

Mai multe fete decât băieți din seria curentă participă la examenul de bacalaureat. Concomitent, mai mulți băieți decât fete din seriile trecute revin pentru a absolvi examenul de bacalaureat.

Tabel 43. Numărul elevilor care s-au prezentat la examenul de bacalaureat, anii 2017 și 2018

	Număr			% din total prezențați		
	Total prezențați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	Total prezențați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți
2017						
Total	138.409	116.798	21.611	100,0%	84,4%	15,6%
Feminin	73.805	64.638	9.167	100,0%	87,6%	12,4%
Masculin	64.604	52.160	12.444	100,0%	80,7%	19,3%
2018						
Total	135.466	116.126	19.340	100,0%	85,7%	14,3%
Feminin	72.437	64.341	8.096	100,0%	88,8%	11,2%
Masculin	63.029	51.785	11.244	100,0%	82,2%	17,8%

Sursa: MEN.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul total al celor prezențați a scăzut la nivelul ultimului an școlar analizat, având valoarea de 71,5%. Se observă că a scăzut ușor rata de promovare a absolvenților din seria curentă, precum și cea a absolvenților din anii trecuți.

Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (aproximativ opt din zece au reușit să promoveze examenul de bacalaureat în 2017/2018), în comparație cu absolvenții din anii trecuți (numai trei din zece au reușit să promoveze examenul de bacalaureat). Pe sexe, analiza datelor indică diferențe între fete și băieți, în favoarea fetelor.

Tabel 44. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat, anii 2017 și 2018

	Număr			%		
	Total promovați	Din care: absolvenți din anul curent	Din care: absolvenți din anii trecuți	% promovați din total prezențați	% promovați din absolvenții din anul curent prezențați la examen	% promovați din absolvenții din anii trecuți prezențați la examen
2017						
Total	102.257	94.384	7.873	73,9%	80,8%	36,4%
Feminin	57.957	54.411	3.546	78,5%	84,2%	38,7%
Masculin	44.300	39.973	4.327	68,6%	76,6%	34,8%
2018						
Total	96.849	91.005	5.844	71,5%	78,4%	30,2%
Feminin	55.021	52.574	2.447	76,0%	81,7%	30,2%
Masculin	41.828	38.431	3.397	66,4%	74,2%	30,2%

Sursa: MEN.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat de către absolvenții din anul curent a înregistrat o tendință ascendentă începând cu anul școlar 2011/2012. La nivelul anului școlar 2017/2018, valoarea acestui indicator a fost de 78,4%, în ușoară scădere față de anul anterior. Populația feminină este în avantaj, promovarea acesteia fiind, în anul școlar 2017/2018, cu aproximativ 7 p.p. mai mare decât a celei masculine (81,7% fete și 74,2% băieți).

Tabel 45. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor care s-au prezentat la examen (din anul curent) (%)

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Total	76,3	55,6	56,2	64,3	71,0	75,7	77,3%	80,8%	78,4%
Feminin	82,4	64,2	64,1	70,8	76,2	80,0	81,1%	84,2%	81,7%
Masculin	70,2	46,7	47,4	56,8	64,7	70,5	72,7%	76,6%	74,2%

Sursa: Datele pentru perioada 2009-2012 sunt calculate pe baza informațiilor INS. Datele începând cu anul 2012/2013 sunt furnizate de MEN.

Media generală a fost 7,84 per total și este mai mare în rândul populației feminine (8,02 fete, față de 7,60 băieți). Distribuția elevilor promovați la examenul de bacalaureat din 2018 pe categorii de medii obținute arată o concentrare mai amplă a rezultatelor elevilor către intervalele de mijloc ale scalei de notare. Populația feminină a obținut rezultate mai bune decât cea masculină; fetele sunt mai bine reprezentate în cadrul intervalelor de medii mai mari, iar băieții în cazul celor mai mici.

Tabel 46. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la examenul de bacalaureat 2018

Media obținută	Nr. elevi promovați			%		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
10	133	110	23	100,0%	82,7%	17,3%
9,50-9,99	6625	4878	1747	100,0%	73,6%	26,4%
9,00-9,49	12892	8869	4023	100,0%	68,8%	31,2%
8,50-8,99	12867	8186	4681	100,0%	63,6%	36,4%
8,00-8,49	12944	7639	5305	100,0%	59,0%	41,0%
7,50-7,99	11883	6543	5340	100,0%	55,1%	44,9%
7,00-7,49	11895	6173	5722	100,0%	51,9%	48,1%
6,50-6,99	12274	5906	6368	100,0%	48,1%	51,9%
6,00-6,49	15336	6717	8619	100,0%	43,8%	56,2%
Total elevi promovați	96849	55021	41828	100,0%	56,8%	43,2%
Media generală				7,84	8,02	7,60

Sursa: MEN.

Analiza ratei de promovare pe județe arată că, la examenul de bacalaureat din 2018, multe dintre județe și-au îmbunătățit rata de promovare față de anul precedent. La nivelul tuturor județelor, în tot intervalul analizat, fetele au promovat examenul de bacalaureat în pondere mai mare decât băieții.

Tabel 47. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în 2017 și 2018, pe județe și sexe (%)

Județ	Bacalaureat 2017			Bacalaureat 2018		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
AB	80,99%	86,40%	75,49%	77,42%	82,65%	72,02%
AG	77,86%	81,88%	73,23%	73,43%	77,49%	68,77%
AR	69,90%	75,94%	63,51%	65,42%	71,13%	59,04%
B	74,99%	79,66%	70,23%	75,07%	78,60%	71,40%

BC	83,22%	86,14%	79,26%	80,43%	83,13%	76,62%
BH	72,18%	77,98%	65,85%	66,67%	73,03%	59,58%
BN	77,20%	82,26%	69,70%	71,55%	76,71%	65,00%
BR	78,86%	82,99%	73,85%	76,38%	81,94%	69,83%
BT	78,12%	81,25%	73,84%	74,65%	79,32%	68,78%
BV	79,98%	84,15%	75,49%	76,09%	79,76%	72,16%
BZ	76,22%	80,50%	71,33%	75,37%	80,58%	69,36%
CJ	83,01%	86,45%	79,32%	82,62%	85,82%	78,83%
CL	65,53%	72,91%	57,32%	60,10%	66,50%	53,04%
CS	66,43%	72,36%	59,86%	63,65%	69,04%	57,34%
CT	68,19%	72,43%	63,59%	67,34%	72,65%	61,65%
CV	73,69%	77,39%	68,59%	68,34%	71,91%	63,67%
DB	68,25%	73,51%	62,21%	67,16%	70,09%	63,72%
DJ	72,06%	78,10%	65,44%	72,91%	76,56%	68,87%
GJ	62,44%	69,45%	55,53%	66,37%	70,27%	62,43%
GL	79,22%	82,95%	74,43%	75,87%	79,27%	71,89%
GR	52,14%	58,92%	44,94%	51,19%	57,53%	44,81%
HD	72,79%	78,06%	66,74%	68,73%	73,96%	62,58%
HR	65,70%	70,32%	59,57%	63,11%	66,21%	59,04%
IF	45,52%	48,55%	43,16%	38,80%	44,37%	33,55%
IL	73,11%	77,80%	67,82%	68,47%	73,07%	62,66%
IS	83,29%	85,14%	80,74%	79,89%	82,69%	76,44%
MH	62,55%	70,11%	53,97%	63,92%	69,04%	58,46%
MM	70,38%	74,98%	64,87%	68,22%	73,30%	62,45%
MS	69,17%	74,43%	63,21%	68,31%	72,24%	63,64%
NT	76,67%	82,27%	70,28%	74,24%	79,00%	68,84%
OT	68,06%	74,57%	60,53%	70,07%	74,53%	64,88%
PH	79,24%	82,30%	75,84%	73,95%	79,06%	68,18%
SB	82,44%	85,06%	79,47%	78,57%	84,39%	71,88%
SJ	73,28%	79,24%	66,50%	67,81%	74,97%	59,93%
SM	75,96%	78,74%	72,77%	70,87%	75,16%	65,50%
SV	75,86%	80,95%	69,41%	74,04%	79,18%	67,75%
TL	71,55%	75,49%	66,91%	68,08%	72,89%	61,40%
TM	74,21%	77,20%	70,85%	68,95%	72,94%	64,43%
TR	61,17%	65,53%	56,29%	56,95%	62,67%	50,32%
VL	72,19%	77,89%	66,28%	70,07%	74,30%	65,26%
VN	72,15%	76,16%	67,43%	70,63%	74,96%	65,17%
VS	77,70%	80,30%	74,13%	72,54%	76,18%	67,78%

Sursa: MEN.

Pe filiere, cea mai scăzută rată de promovare a examenului de bacalaureat se înregistrează la nivelul filierei tehnologice, iar cea mai mare în cazul celei teoretice. În anul școlar 2017/2018, valorile acestui indicator au fost: filiera teoretică – 84,8%; filiera vocațională – 76,1%; filiera tehnologică – 47,5%.

Tabel 48. Rata de promovare a examenului de bacalaureat în anii școlari 2013/2014 – 2017/2018, pe filiere: teoretic, tehnologic, vocațional (%)

Bacalaureat	TOTAL (%)	Teoretică (%)	Vocațională (%)	Tehnologică (%)
2013/2014	62,6%	79,6%	73,0%	41,7%
2014/2015	69,0%	83,8%	74,9%	48,6%

2015/2016	69,4%	83,6%	73,3%	47,3%
2016/2017	73,9%	86,2%	76,2%	52,9%
2017/2018	71,5%	84,8%	76,1%	47,5%

Sursa: MEN.

III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului postliceal a crescut, în perioada 2009-2017, de la 5,7% la 15,5%, fapt care poate semnala o creștere a interesului elevilor pentru finalizarea acestui nivel de educație.

Pe parcursul intervalului analizat, rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri a înregistrat o tendință ascendentă, atât pe total, cât și pe sexe, valorile de la finalul intervalului fiind de aproape trei ori mai mari decât cele de la început.

În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului pe sexe, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acesteia fiind aproape duble față de ale populației masculine. Această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

În anul școlar 2016/2017, indicatorul a avut următoarele valori: 15,5% total (în ușoară scădere față de anul anterior); 19,9% - fete; 11,3% - băieți.

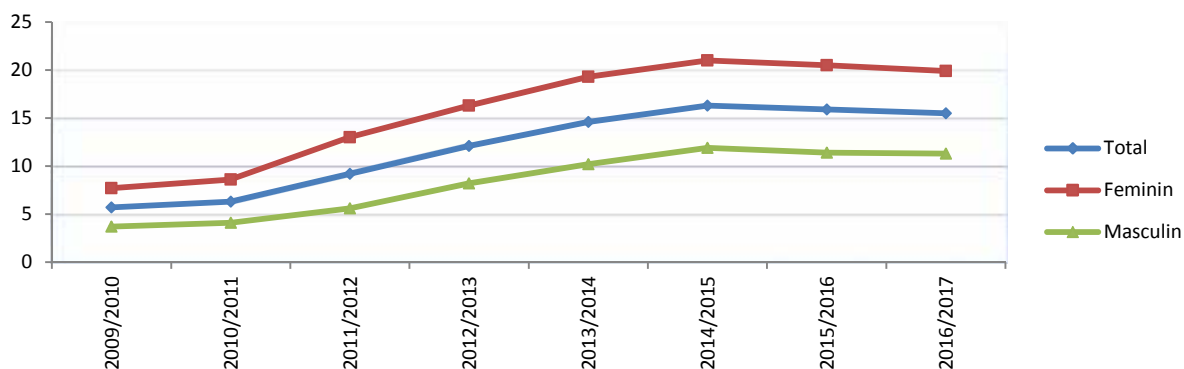
Tabel 49. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Total	5,7	6,3	9,2	12,1	14,6	16,3	15,9	15,5
Feminin	7,7	8,6	13,0	16,3	19,3	21,0	20,5	19,9
Masculin	3,7	4,1	5,6	8,2	10,2	11,9	11,4	11,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2009-2018.

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează și faptului că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ au 21 de ani și peste și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică (21 de ani) folosită la calcularea indicatorului.

Figura 26. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

CAPITOLUL IV. REZULTATELE EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PE PIAȚA MUNCII

IV. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

IV. 1. Ponderea populației active (15-64 de ani), pe niveluri de educație

În anul 2017, s-a înregistrat o creștere a populației active cu aproximativ 116.214 persoane în comparație cu anul anterior. În populația activă (9.119.887) din România, 19,98% au absolvit învățământul superior, 59,95% au studii medii (liceu, școală profesională, școală postliceală), 19,72% au finalizat niveluri reduse de educație (învățământ gimnazial, primar), iar 0,35% nu a absolvit nicio formă de studii.

Potrivit rezultatelor „Anchetei forței de muncă în gospodării” (AMIGO), în anul 2017, populația activă a României cuprindea 54,9% (9.119.887 de persoane) din totalul de 16.600.024 de persoane de 15 ani și peste, din România. În populația activă (9.119.887) din România, 19,98% au absolvit învățământul superior, 59,95% au studii medii (liceu, școală profesională, școală postliceală), 19,72% au finalizat niveluri reduse de educație (învățământ gimnazial, primar), iar 0,35% nu a absolvit nicio formă de studii.

Tabel 50. Distribuția populației active din România, în anul 2017, pe niveluri de studii absolvite (%)

	Nr. persoane	Total	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolvită
Total	9.119.887	100	19,98%	3,05%	39,42%	17,48%	17,12%	2,60%	0,35%
15-64 ani	8.811.933	100	20,53%	3,09%	40,52%	17,46%	16,00%	2,07%	0,34%
65 ani +	307.954	100	4,40%	1,80%	8,10%	18,30%	49,26%	17,61%	0,53%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2018

În rândul populației active, 95% (8.670.556) este ocupată, iar 5% (449.331) în șomaj. Analizând distribuția persoanelor ocupate sau în șomaj, în funcție de nivelul de educație, se observă că absolvenții de studii superioare au cele mai mari șanse să aibă o ocupație. La polul opus, în rândul persoanelor fără studii sau doar cu studii primare se întâlnește cea mai ridicată rată a șomajului.

Tabel 51. Distribuția populației active (ocupată sau șomeri), în anul 2017, pe niveluri de studii absolvite

	Total	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolvită
Număr								
Total	9.119.887	1.822.202	277.937	3.595.241	1.594.593	1.561.198	236.676	32.040
Populație ocupată	8.670.556	1.778.070	269.301	3.393.885	1.523.167	1.464.368	215.437	26.328
Șomeri	449.331	44.132	8.637	201.356	71.426	96.831	26.951	
% din total populație activă								
Populație ocupată		97,58%	96,89%	94,40%	95,52%	93,80%	89,97%	
Șomeri		2,42%	3,11%	5,60%	4,48%	6,20%	10,03%	

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2018

Datele ne arată că, în 2017, a avut loc o creștere a populației active în comparație cu anul precedent cu aproximativ 116.214 persoane. Ponderea populației active pe niveluri de educație absolvite nu a înregistrat creșteri sau scăderi semnificative:

- persoanele cu studii liceale reprezintă cea mai ridicată pondere în rândul populației active (40,5%);
- persoanele fără școală, cu nivel scăzut de educație (minimum primar) sau postliceal continuă să aibă cele mai mici ponderi în rândul populației active;
- persoanele care au absolvit studii gimnaziale sau profesionale au proporții apropiate (16,0% respectiv 17,%) și importante în populația activă;
- absolvenții de studii superioare reprezintă 20,5% din populația activă, majoritatea fiind din mediul urban.

Tabel 52. Ponderea populației active (15-64 de ani), pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe

		2014	2015	2016	2017
Număr					
Populația activă	Total	8.882.685	8.858.178	8.695.719	8.811.933
	Urban	4.661.129	4.992.339	4.938.498	4.963.259
	Rural	3.821.093	3.865.836	3.757.222	3.848.674
	Masculin	5.060.779	5.098.928	5.006.221	5.033.757
	Feminin	3.821.906	3.759.248	3.689.500	3.778.175
% din total populație activă					
Superior	Total, din care	18,9%	20,2%	20,5%	20,5%
	Urban	16,7%	17,4%	17,6%	17,8%
	Rural	2,2%	2,8%	2,9%	2,7%
	Masculin	9,3%	9,9%	10,1%	9,8%
	Feminin	9,5%	10,3%	10,4%	10,7%
Postliceal	Total, din care	3,6%	3,3%	3,1%	3,1%
	Urban	2,9%	2,7%	2,5%	2,5%
	Rural	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%
	Masculin	1,6%	1,3%	1,3%	1,3%
	Feminin	2,0%	1,9%	1,9%	1,8%
Liceal (inclusiv tr. I)	Total, din care	36,9%	38,4%	39,7%	40,5%
	Urban	23,4%	23,3%	24,0%	24,2%
	Rural	13,5%	15,1%	15,7%	16,3%
	Masculin	20,2%	21,5%	22,2%	22,4%
	Feminin	16,7%	16,9%	17,5%	18,1%
Profesional	Total, din care	17,7%	17,3%	17,5%	17,5%
	Urban	8,6%	8,1%	8,0%	7,6%
	Rural	9,1%	9,2%	9,5%	9,8%
	Masculin	12,7%	12,4%	12,5%	12,3%
	Feminin	5,0%	4,9%	5,1%	5,2%
Gimnazial	Total, din care	20,4%	18,1%	16,7%	16,0%
	Urban	4,7%	4,2%	4,1%	3,5%
	Rural	15,7%	13,9%	12,6%	12,4%
	Masculin	11,6%	10,6%	10,0%	9,6%

	Feminin	8,8%	7,5%	6,7%	6,4%
Primar sau fără școală	Total, din care	2,5%	2,8%	2,5%	2,4%
	Urban	0,6%	0,8%	0,7%	0,6%
	Rural	1,8%	2,0%	1,7%	1,8%
	Masculin	1,4%	1,8%	1,7%	1,7%
	Feminin	1,0%	1,0%	0,8%	0,7%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2014-2018

În 2017, 639.139 de persoane au avut vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani, acestea reprezentând 7% din totalul populației active, în vârstă de muncă (15-64 de ani). O proporție importantă a acestora se află în situație de șomaj (18%), iar 82% sunt persoane ocupate. În ceea ce privește nivelul de educație, 8,3% sunt absolvenți de învățământ superior, 59,4% au studii medii (postliceal, liceal, profesional) și 32,3% au un nivel scăzut (gimnaziu, primar sau fără educație). Analiza comparativă, pe niveluri de educație, evidențiază diferențe semnificative între medii de rezidență și sex. În mediul urban, 16,3% dintre tinerii de 15-24 de ani au studii superioare față de numai 4,1%, în mediul rural, ceea ce reflectă un nivel redus de participare la învățământul superior a populației tinere rurale la vârsta teoretică corespunzătoare acestui nivel de studii. Din punct de vedere al genului, proporția fetelor de 15-24 de ani cu studii superioare este dublă față de proporția băieților, raportul se inversează în cazul studiilor profesionale și primare sau fără școală, mai mulți băieți aflându-se în această situație decât fete.

Tabel 53. Structura populației active în vârstă de 15-24 de ani în anul 2017, pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe

	TOTAL	TOTAL (%)	Universitar (%)	Postliceal (%)	Liceal (incl. tr. I) (%)	Profesional (%)	Gimnazial (%)	Primar sau fără școală (%)
Total	639.139	100	8,3	1,4	49,5	8,5	26,4	5,9
Urban	217.124	100	16,3	3,1	57,9	6,0	11,9	4,7
Rural	422.015	100	4,1	0,6	45,2	9,8	33,8	6,5
Masculin	379.069	100	5,6	0,7	47,6	10,3	28,3	7,4
Feminin	260.071	100	12,2	2,6	52,4	5,8	23,6	3,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2018

IV.2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

În 2017, rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 de ani a avut valoarea de 63,9% aflându-se în ușoară creștere față de aceeași perioadă a anului anterior. Rata de ocupare scade odată cu scăderea nivelului de educație al populației. Se mențin diferențe pe medii de rezidență: rata de ocupare este mai ridicată în mediul rural decât în urban, pentru populația cu niveluri mai reduse de educație și mai redusă pentru populația cu niveluri superioare de educație. De asemenea, ponderea bărbaților în rândul populației ocupate este semnificativ mai mare în comparație cu cea a femeilor.

La nivelul populației României, șase din zece persoane cu vârste cuprinse între 15-64 de ani (63,9%) se regăsesc în categoria persoanelor ocupate. Ratele de ocupare a populației pe niveluri de educație absolvite au crescut ușor în comparație cu anul anterior. Cu cât nivelul de educație crește, cu atât crește și gradul de ocupare a populației respective. Astfel, în 2017, 87,9% dintre persoanele cu studii superioare erau ocupate, în timp ce numai aproape 33,1% dintre persoanele absolvente de învățământ primar sau fără școală erau ocupate.

Pe medii de rezidență, datele arată că ratele de ocupare a populației cu niveluri mai reduse de educație sunt mai ridicate în rural față de urban. De exemplu, la nivelul anului 2017, pentru populația cu nivel gimnazial de educație, diferența este 23,7 p.p. în favoarea mediului rural, situație determinată probabil de posibilitățile de ocupare mai ample ale acestei categorii în rural (în mediul rural există o pondere importantă de lucrători în agricultură cu un nivel scăzut de calificare sau fără o calificare). La capătul opus, rata de ocupare a absolvenților de învățământ superior este mai scăzută în rural decât în urban, în contextul în care ponderi mult mai reduse de tineri din rural sunt absolvenți de învățământ superior.

Pe sexe, la nivel general, rata de ocupare a bărbaților este mai mare decât a femeilor: 71,8% din totalul bărbaților de 15-64 de ani desfășoară activități economice, în comparație cu numai 55,8% din totalul femeilor de 15-64 de ani. Numai în rândul persoanelor cu studii postliceale, rata de ocupare a femeilor este cu 5,4 p.p. mai mare decât a bărbaților. La toate celelalte niveluri de învățământ, diferența este în favoarea bărbaților, cea mai mică întâlnindu-se în rândul celor care au absolvit studii superioare.

Tabel 54. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 de ani, pe niveluri de educație absolvite, medii de rezidență și sexe

		2014	2015	2016	2017
Număr de persoane					
Populația ocupată 15-64 ani	Total	825.4371	8234.802	8.166.070	8.363.214
	Urban	4.652.983	4.642.167	4.660.385	4.738.460
	Rural	3.601.388	3.592.635	3.505.684	3.624.754
	Masculin	4.677.034	4.704.238	4.667.512	4.743.701
	Feminin	3.577.339	3.530.565	3.498.558	3.619.512
din total populației					
Populația ocupată	Total	61,0%	61,4%	61,6%	63,9%
	Urban	60,5%	61,3%	62,6%	64,8%
	Rural	61,7%	61,7%	60,2%	62,7%
	Masculin	68,7%	69,5%	69,7%	71,8%
	Feminin	53,3%	53,2%	53,3%	55,8%
Superior	Total	82,5%	85,3%	86,2%	87,9%
	Urban	82,9%	85,9%	86,6%	88,3%
	Rural	79,8%	82,0%	84,1%	85,3%
	Masculin	84,8%	88,0%	89,1%	89,7%
	Feminin	80,3%	82,9%	83,6%	86,4%
Postliceal	Total	71,3%	71,1%	73,5%	77,0%
	Urban	70,6%	71,2%	73,0%	76,1%
	Rural	74,3%	70,8%	75,3%	80,9%
	Masculin	72,1%	66,9%	69,1%	74,0%
	Feminin	71,7%	74,3%	76,8%	79,3%
Liceal (inclusiv tr. I)	Total	63,0%	64,0%	64,1%	66,4%
	Urban	61,2%	62,2%	63,2%	65,4%
	Rural	66,5%	66,9%	65,6%	68,0%

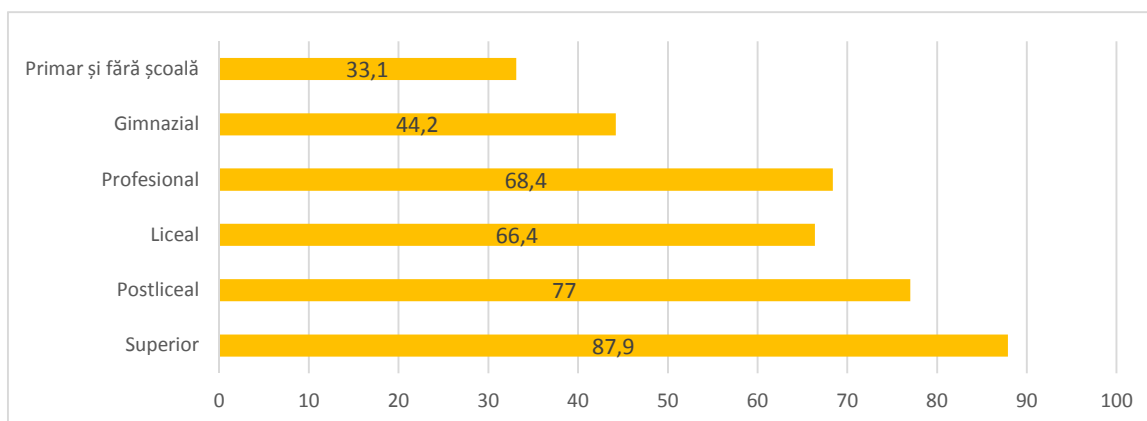
	Masculin	71,9%	73,0%	72,9%	74,8%
	Feminin	54,8%	55,4%	55,7%	58,4%
Profesional	Total	68,0%	66,0%	66,2%	68,4%
	Urban	62,3%	59,8%	61,1%	62,6%
	Rural	74,0%	72,5%	71,1%	73,8%
	Masculin	74,6%	72,8%	73,2%	76,0%
	Feminin	55,5%	53,8%	53,9%	55,5%
Gimnazial	Total	46,3%	44,2%	42,9%	44,2%
	Urban	29,4%	27,7%	29,2%	28,3%
	Rural	54,8%	52,9%	49,9%	52,0%
	Masculin	55,0%	54,4%	53,6%	55,5%
	Feminin	38,5%	35,1%	33,3%	34,1%
Primar și fără școală	Total	32,6%	34,0%	31,3%	33,1%
	Urban	25,7%	27,6%	26,3%	23,5%
	Rural	37,7%	39,6%	36,1%	38,7%
	Masculin	39,5%	46,3%	44,4%	45,5%
	Feminin	26,4%	23,1%	19,5%	21,1%

* Date nefiabile, datorită numărului redus de cazuri observate.

** Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS – Forța de muncă în România, Ocupare și Șomaj, 2014-2018

Figura 27. Ponderea populației ocupate în vârstă de 15-64 de ani, pe niveluri de educație absolvite, în 2017

IV.3. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani, pe niveluri de educație absolvite

Acest indicator evidențiază populația ocupată, cu vârsta între 15 și 24 de ani, din populația totală din aceeași categorie de vârstă. Populația totală se referă atât la persoanele active și inactive de pe piața muncii, cât și la elevii și studenții incluși în sistemul de învățământ. Valoarea acestei rate de ocupare ne oferă informații privind gradul de absorbție al acestor tineri pe piața forței de muncă.

La finalul anului 2017, rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani a înregistrat o creștere anuală de 2,2 procente – de la 22,3% la final de 2016 la 24,5% la final de trimestru IV 2017. Astfel, aproape un sfert din populația activă de 15-24 de ani a avut statutul de populație ocupată la finalul lui 2017.

Aproximativ de două ori mai mulți tineri din mediul rural au desfășurat activități aducătoare de venituri, comparativ cu tinerii din mediul urban. Raportat la anul 2016, s-a înregistrat și o valoare mai ridicată a ratei de ocupare pentru cei din mediul rural (de 31,1% în 2017). În plus, băieții au avut o rată de ocupare semnificativ mai ridicată în comparație cu fetele (28,4% în 2017 față de 20,4% în 2016). Cele mai ridicate rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii profesionale (72,5%), dar și pentru cei cu studii postliceale (63,8%) și cei cu studii universitare (57,1), la care s-au înregistrat creșteri semnificativă ale ratei. Și pentru cei cu studii de nivel gimnazial sau doar primar s-au înregistrat ușoare creșteri ale ratei de ocupare, însă ratele rămân încă foarte scăzute (de 20,5% pentru primar și de 14,8% pentru gimnazial). Tendința de creștere pentru aceste categorii se observă cu precădere pentru cei din mediul rural.

Tabel 55. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani, pe niveluri de educație absolvite, medii de rezidență și sexe

		2014	2015	2016	2017
Număr de persoane					
Populația ocupată 15-24 ani	Total	508.221	536.066	482.001	522.048
	Urban	180.467	188.615	158.498	171.924
	Rural	327.754	347.451	323.503	350.124
	Masculin	310.594	331.634	302.327	310.424
	Feminin	197.628	204.431	179.674	211.624
% din total populație de 15-24 ani					
Total	Total	22,5	24,5	22,3	24,5
	Urban	15,5	17,4	15,2	17,1
	Rural	29,8	31,5	28,9	31,1
	Masculin	26,6	29,4	27,2	28,4
	Feminin	18,0	19,3	17,1	20,4
Universitar (Superior)	Total	34,5	50,4	43,8	57,1
	Urban	32,2	52,4	43,5	56,4
	Rural	42,8	44,2	44,7	58,8
	Masculin	37	50,9	42,9	57,6
	Feminin	32,5	49,9	44,3	56,9
Postliceal (de specialitate sau tehnic de maiștri)	Total	63	52,7	54,7	63,8
	Urban	*	*	*	*
	Rural	*	*	*	*
	Masculin	*	*	*	*
	Feminin	*	50,1	*	*
Liceal	Total	25,6	28,9	26,4	29
	Urban	18,6	21,2	19	20,9
	Rural	36,9	39,7	36,1	38,9
	Masculin	30,1	34,9	31,6	32,1
	Feminin	21	22,6	20,9	25,7
Profesional (complementar sau de ucenici)	Total	69,1	73,5	70,1	72,5
	Urban	62,8	59,8	57,4	65,9
	Rural	71,5	78,8	74,5	74,7
	Masculin	71,6	77	73,4	75,8
	Feminin	63	66,2	62,8	65,1

Gimnazial	Total	15,1	15,2	13,9	14,8
	Urban	5,4	5,5	5,2	4,5
	Rural	22,5	22,5	20,4	22,2
	Masculin	18,4	18,9	18,2	18,8
	Feminin	11,6	11,2	9,4	10,6
Primar	Total	16	16,2	16,8	20,5
	Urban	*	*	*	15,4
	Rural	20	21,1	19,9	23
	Masculin	20,4	22,5	22,9	26,8
	Feminin	*	*	*	13,3

* Date nefiababile.

** Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS – Forța de muncă în România, Ocupare și Șomaj, 2014-2018

Analiza valorilor indicatorului după criteriile mediu de rezidență, sex și nivel de educație absolvit relevă următoarea situație în anul 2017:

- aproximativ 31,1% din populația activă tânără din mediul rural desfășoară activități aducătoare de venituri, în comparație cu doar 17,1% în mediul urban;
- există o diferență de gen în ceea ce privește rata de ocupare a tinerilor (28,4% dintre cei de sex masculin cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani, față de doar 20,4% în cazul sexului feminin);
- gradul de ocupare este mai mare în mediul rural în cazul tuturor nivelurilor de educație absolvite.

IV.4. Rata șomajului la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani

În 2017, aproximativ 18,3% din populația activă de 15-24 de ani a fost în situație de șomaj. Rata șomajului a scăzut cu 2,3 p.p. față de anul trecut. Pe medii de rezidență se păstrează o diferență de 3,8 p.p., în favoarea mediului urban. Între băieți și fete există o diferență mică, în favoarea celor din urmă.

În anul 2017, valoarea indicatorului *Rata șomajului* a fost de 18,3% aflându-se în scădere față de anul anterior. Față de anul anterior, rata șomajului a scăzut la absolvenții tuturor nivelurilor de învățământ, cea mai importantă scădere înregistrându-se în rândul celor cu studii superioare. În mediul urban, rata șomajului a fost de 20,8%, iar în mediul rural de 17,9%. Pe sexe, valorile indicatorilor sunt apropiate, 18,1% dintre fete active de 15-24 de ani sunt în șomaj, față de 18,6% dintre băieți.

Pe **niveluri de educație** absolvite, se observă o tendință în care șomajul îi afectează în mai mare măsură pe tinerii cu studii medii sau pe cei cu nivel scăzut de educație, decât pe cei care au studii superioare. De exemplu, în cazul tinerilor cu studii superioare, în anul 2017 doar 13,5% dintre aceștia sunt în căutarea unui loc de muncă, în comparație cu 20,8% tineri cu studii liceale și 15,7% tineri absolvenți de învățământ gimnazial. O pondere totuși mai redusă a șomajului se înregistrează în rândul absolvenților de studii profesionale (14,4%), datorită cererii pe piața forței de muncă a calificărilor dobândite prin acest nivel de studii.

Tabel 56. Șomajul la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani, pe niveluri de educație absolvite

		2014	2015	2016	2017
Număr de persoane					
Șomeri 15-24 ani	Total	160.315	148.221	125.075	117.092
	Urban	86.297	69.400	52.468	45.201
	Rural	74.018	78.820	72.607	71.891

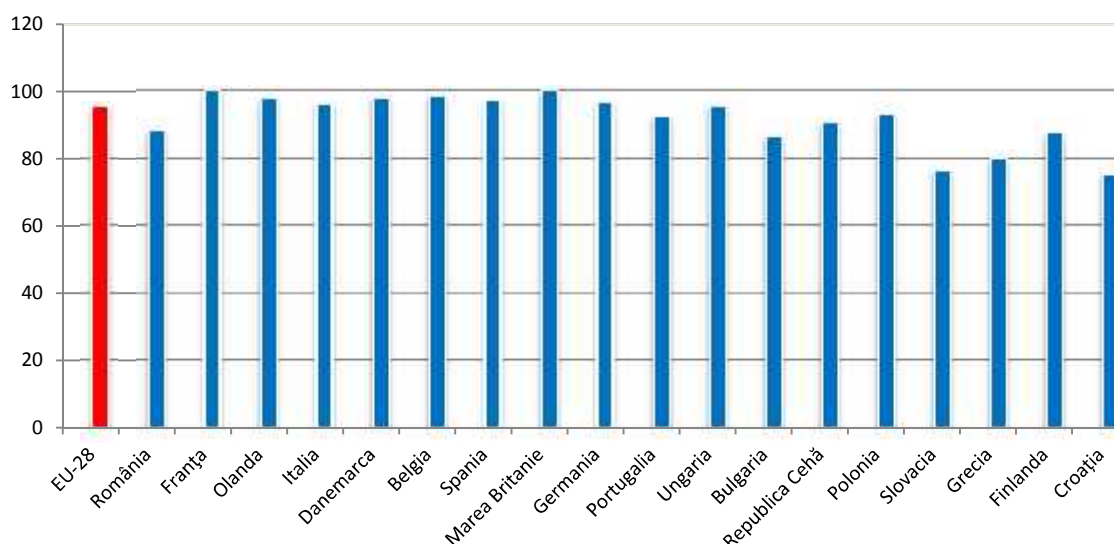
	Masculin	89.343	85.874	74.923	68.645
	Feminin	70.97	62.347	50.153	48.447
% din total populație activă de 15-24 ani					
Total	Total	24,0	21,7	20,6	18,3
	Urban	32,6	26,9	24,9	20,8
	Rural	18,3	18,5	18,3	17,0
	Masculin	23,6	20,6	19,9	18,1
	Feminin	24,7	23,4	21,8	18,6
Universitar (Superior)	Total	33,2	23,2	22,7	13,5
	Urban	35,6	20,7	*	*
	Rural	*	*	*	*
	Masculin	33,2	*	*	*
	Feminin	34	23,4	*	*
Liceal	Total	27,5	23,6	22,6	20,8
	Urban	32,2	25,5	23,5	21
	Rural	23,1	22,1	22	20,7
	Masculin	26,4	22,3	21,4	20,8
	Feminin	28,9	25,7	24,5	20,9
Profesional (complementar sau de ucenici)	Total	15	15,1	16,3	14,4
	Urban	*	*	*	*
	Rural	*	*	*	*
	Masculin	16,3	15,1	16,7	*
	Feminin	*	*	*	*
Gimnazial	Total	16,6	19,1	17,9	15,7
	Urban	33,3	34,2	28,6	30,3
	Rural	12,6	15,5	15,5	13,1
	Masculin	19,0	18,6	16,7	14
	Feminin	11,9	20	20,2	18,8

CAPITOLUL V. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

V. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. Cele mai recente date comparative la nivel european publicate de Eurostat pentru toate țările se referă la anul 2016. Media UE-28 privind acest indicator a fost de 95,3%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Marea Britanie. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt Slovacia, Croația și Grecia. În România, s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului de la 67,6% în 2000 la 88,2% în 2016.

Figura 28. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2016

Sursa: Eurostat, 2018

Datele Eurostat oferă informații privind valorile indicatorului și pentru anul 2017, dar nu pentru toate țările. Pentru România, datele pentru 2017 nu sunt disponibile în momentul redactării prezentului raport.

Tabel 57. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu

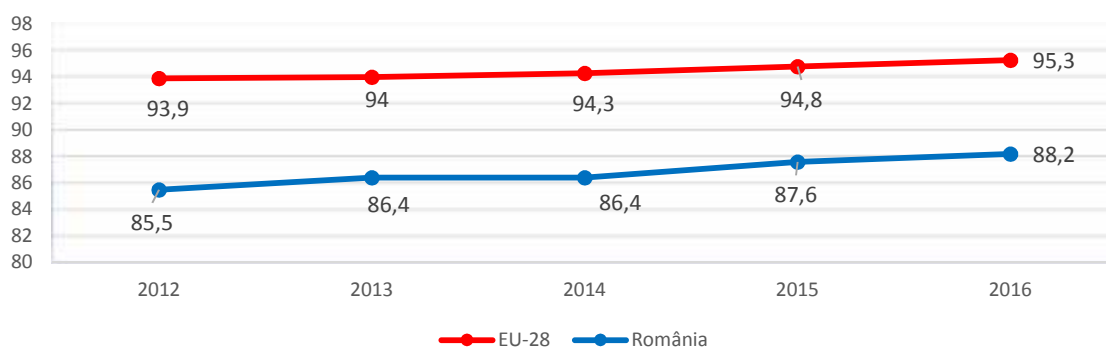
Țara	2012	2013	2014	2015	2016
EU-28	93,9	94,0	94,3	94,8	95,3
România	85,5	86,4	86,4	87,6	88,2
Franța	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Olanda	99,6	99,5	97,6	97,6	97,6
Italia	99,2	98,7	96,5	96,2	96,1
Danemarca	98,3	98,3	98,1	98,5	98,1
Belgia	98,0	98,1	98,1	98,0	98,3

Spania	97,4	97,1	97,1	97,7	97,3
Marea Britanie	97,3	95,9	98,2	100,0	100,0
Germania	96,5	97,0	97,4	97,4	96,6
Portugalia	95,0	93,9	93,5	93,6	92,5
Ungaria	94,5	94,7	94,7	95,3	95,7
Bulgaria	87,1	87,8	89,3	89,2	86,5
Republica Cehă	86,1	85,7	86,4	88,0	90,7
Polonia	84,3	84,8	87,1	90,1	93,1
Slovacia	77,1	77,5	77,4	78,4	76,5
Grecia	75,2	76,9	84,0	79,6	79,8
Finlanda	75,1	84,0	83,6	83,6	87,4
Croația	71,7	71,4	72,4	73,8	75,1

Sursa: Eurostat, 2018

Începând cu anul 2008, România a înregistrat o scădere semnificativă a acestui indicator european, de la 88,5% în 2010 la 85,5% în anul 2012, urmată în ultimii doi ani de creștere până la valoarea de 88,2% în 2016. Cel mai probabil, coborârea vârstei de debut școlar la 6 ani a determinat o mai activă implicare a părinților în înscrierea copiilor la grădiniță.

Figura 29. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu, date comparative UE – România, 2007-2016

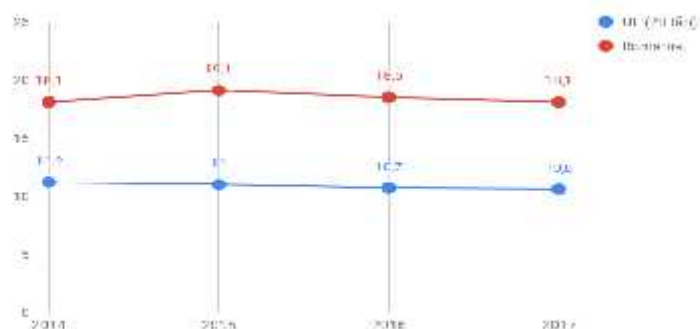
Sursa: Eurostat, 2018

V. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

Acest indicator măsoară proporția din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani, care au cel mult studii gimnaziale și care nu urmează în programe de studii sau de formare profesională în ultimele patru săptămâni de la realizarea studiului.

În perioada 2014-2017, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a înregistrat fluctuații, astfel că după creșteri și scăderi relativ mici, la finalul anului 2017, valoarea indicatorului era aceeași ca cea din 2014, respectiv de 18,1%. Media UE28 a scăzut lent dar constant în această perioadă de la 11,2% (în 2014) la 10,6% în 2017. Astfel, decalajul dintre România și media țărilor europene s-a accentuat și mai mult în ultimii ani, de la 6,9 p.p. în 2014 la 7,5 p.p. în 2017. În topul UE28, România este printre țările cu cea mai mare rată de părăsire timpurie a sistemului de educație, alături de Spania și Malta.

Figura 30. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE28) 2014-2017

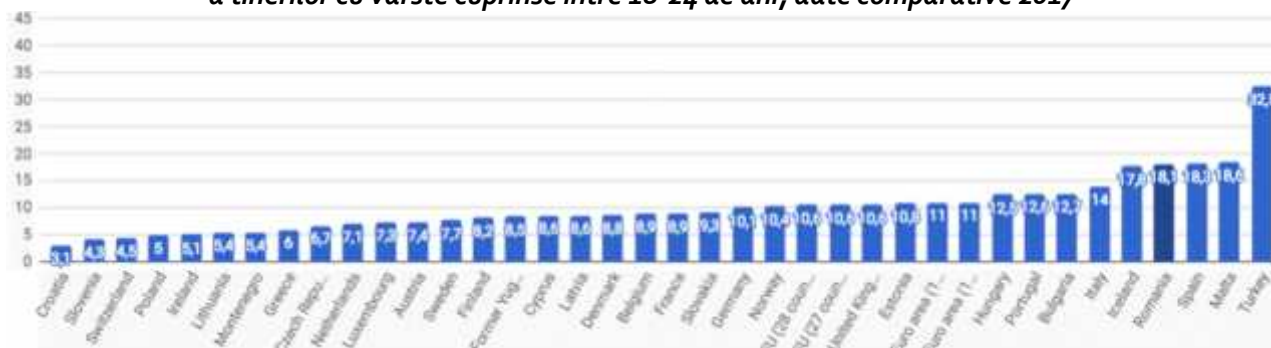
Sursa: Eurostat, 2018.

Tabel 58. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, perioada 2014-2017 (%)

	2014	2015	2016	2017	Ținta 2020
UE (28 țări)	11,2	11,0	10,7	10,6	10,0
România	18,1	19,1	18,5	18,1	11,3

Sursa: Eurostat, 2018.

Figura 31. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2017

Sursa: Eurostat, 2018.

V. 3. Competențe de bază

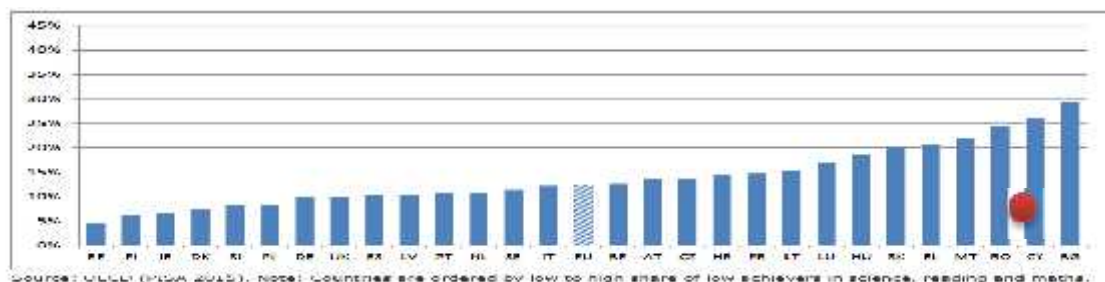
Conform unui raport¹ recent al Comisiei Europene asupra rezultatelor Programului pentru Evaluare Internațională a Elevilor (PISA) 2015 la nivel european, **România se află în continuare printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE** înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale cu privire la competențe de citire/lectură, matematică și științe. În anul 2015, 1 din 4 elevi români obțineau rezultate sub nivelul 2, considerat nivelul de bază necesar a fi atins de către un tânăr de 15 ani până la finalizarea

¹ EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf), 5 decembrie 2016

învățământului obligatoriu, pentru a putea funcționa eficient în societatea cunoașterii, la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe.

Între țările înalt performante la PISA 2015 se află Estonia, unde doar 1 din 20 de elevi de 15 ani obține rezultate sub nivelul de bază la toate cele 3 domenii testate, urmată în topul clasamentului de Finlanda, Irlanda și Danemarca. Dintre toate țările europene, România devansează doar Cipru și Bulgaria, situându-se astfel în primele 3 țări cele mai slab performante în ceea ce privește ponderea elevilor cu performanțe scăzute la toate cele trei domenii testate la PISA 2015.

Figura 32. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la toate cele trei domenii testate: citire-lectură, matematică și științe, PISA 2015 – date comparative România – UE

Grafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

Același raport al Comisiei Europene asupra rezultatelor PISA 2015 la nivel european, publicat pe 5 decembrie 2016, evidențiază următoarele tendințe privind situația României, comparativ cu alte țări ale Uniunii Europene, din perspectiva indicatorului *ponderea elevilor cu performanțe slabe la testările PISA 2015*:

- comparativ cu testările PISA anterioare (2009,2012), România nu a înregistrat în 2015 o îmbunătățire semnificativă a indicatorului european privind ponderea elevilor cu performanțe scăzute. Variațiile față de PISA 2009 și 2012 nu depășesc, în 2015, mai mult de 1-2 p.p. pentru niciunul dintre domeniile testate;
- se constată o ușoară îmbunătățire a indicatorului privind ponderea elevilor cu rezultate slabe la matematică, în timp ce la științe și citire/lectură ratele celor care nu reușesc să atingă nivelul de bază cresc în continuare, fără însă a atinge valorile și mai slabe obținute la PISA 2009;

Figura 33. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

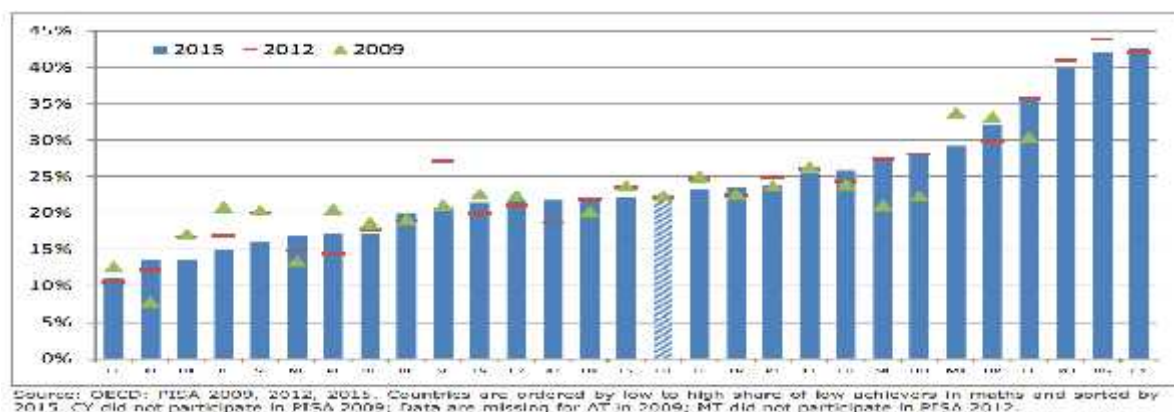

Figura 34. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2000-2012 – date comparative România-UE

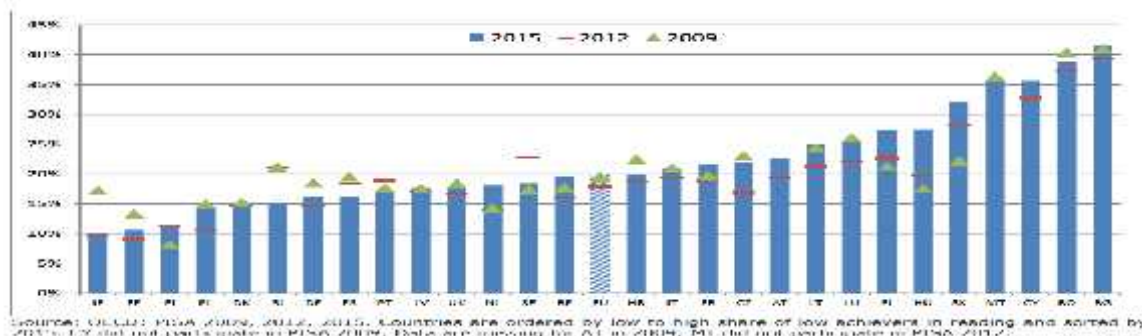

Figura 35. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe (PISA - nivel 2 sau mai scăzut) 2009-2015 – date comparative România-UE

Grafice preluate din EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- pe sexe, rezultatele PISA 2015 arată un echilibru între fetele și băieții care au performanțe scăzute la matematică, în timp ce la citire/lectură și științe sunt mai mulți băieți decât fete între cei care obțin rezultate slabe;

Figura 36. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la matematică - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

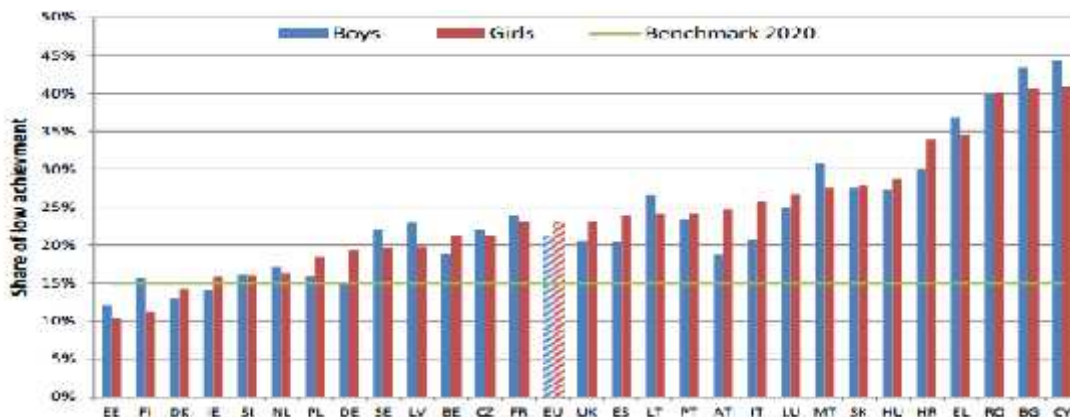

Figura 37. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire/lectură - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

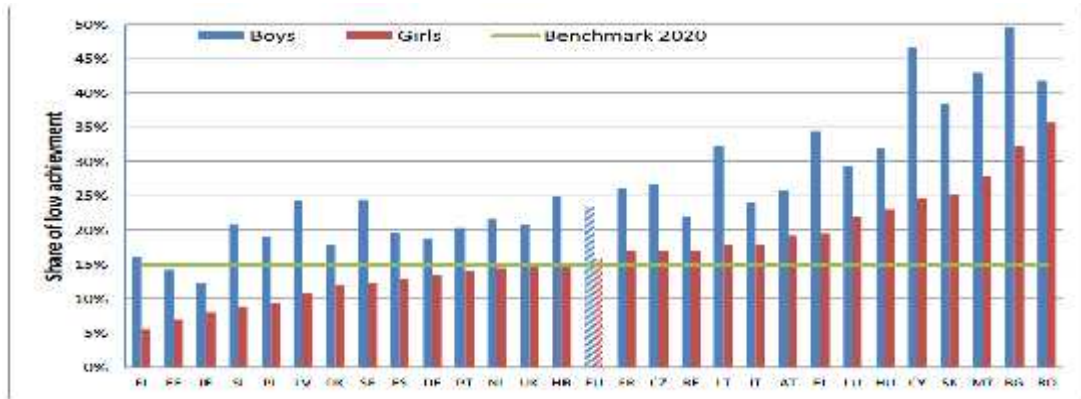
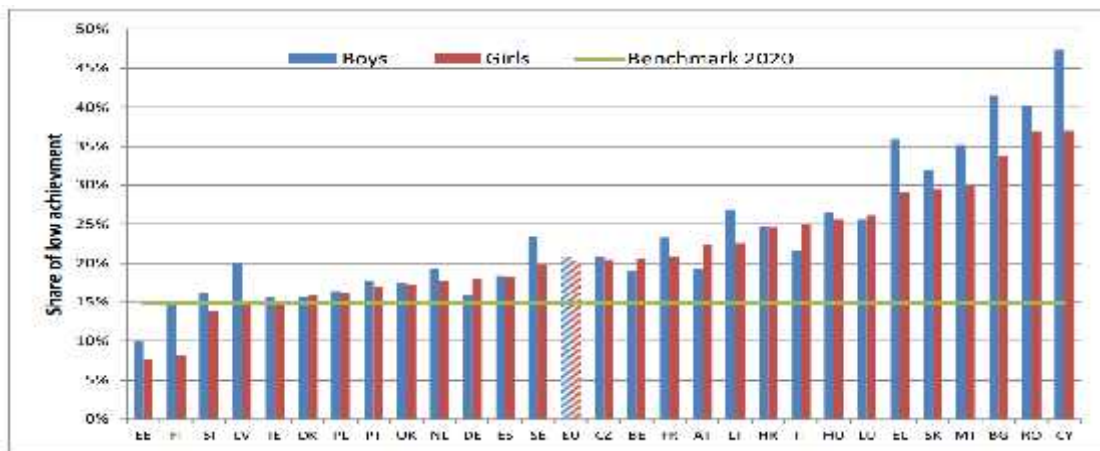

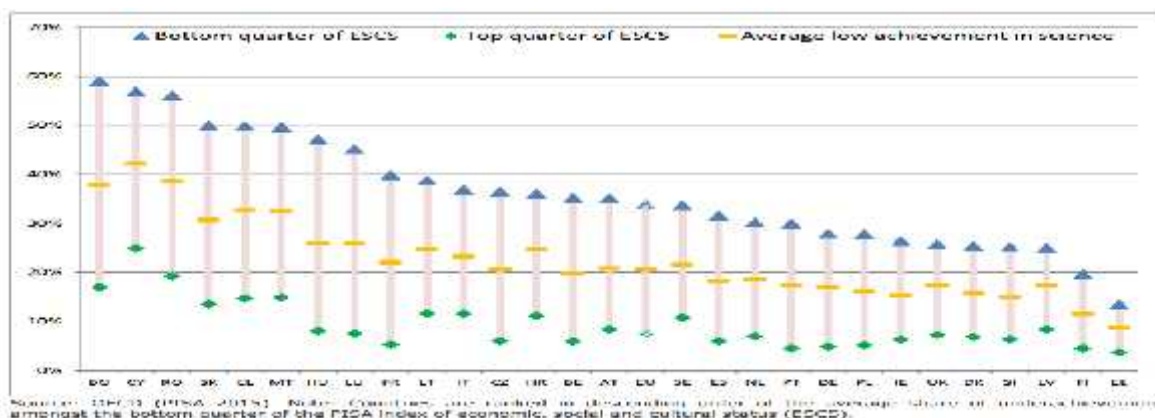
Figura 38. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, pe sexe (date comparative România-UE)

Grafice preluate din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

- În funcție de statutul socio-economic, România se află printre țările cu un nivel ridicat de corelație între rezultatele slabe obținute la testare și nivelul socio-economic al familiei de proveniență. Astfel, din totalul elevilor care se situează în quartila celor cu cel mai scăzut nivel socio-economic, peste 50% obțin rezultate slabe la testarea PISA, în timp ce între elevii care aparțin quartilei corespunzătoare unui statut socio-economic ridicat, doar 20% obțin rezultate slabe la testarea PISA 2015.

Figura 39. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la științe - PISA 2015, în funcție de statutul socio-economic (date comparative România-UE)

* Grafic preluat din *EU Commission Policy Note: PISA 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe* (https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf)

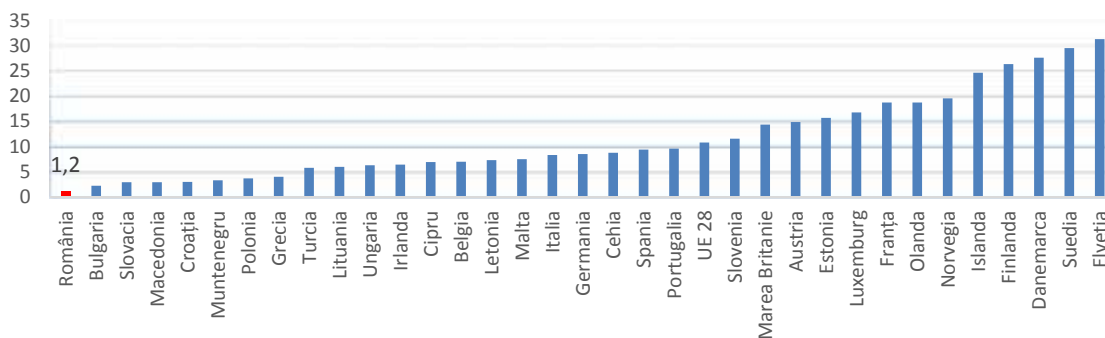
În perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani pentru a reduce decalajele actuale în raport cu celelalte țări din UE. Reducerea decalajelor semnificative din perspectiva statutului socio-economic al familiei de proveniență reprezintă de asemenea o provocare pentru intensificarea programelor care se adresează categoriilor de elevi aflate în situații de dezavantaj socio-economic în România.

V.4. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții

În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 de ani la învățare pe tot parcursul vieții**, valoarea indicatorului înregistrând în 2016 cea mai scăzută valoare din întreaga perioadă analizată (1,2%).

La nivelul anului 2016, România ocupa ultimul loc între țările din Uniunea Europeană în ceea ce privește participarea adulților de 25-64 de ani la învățare pe parcursul întregii vieți (România - 1,2%, față de media UE28 de 10,8%). În aceste condiții, România se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020 proiectată la o pondere de 15%.

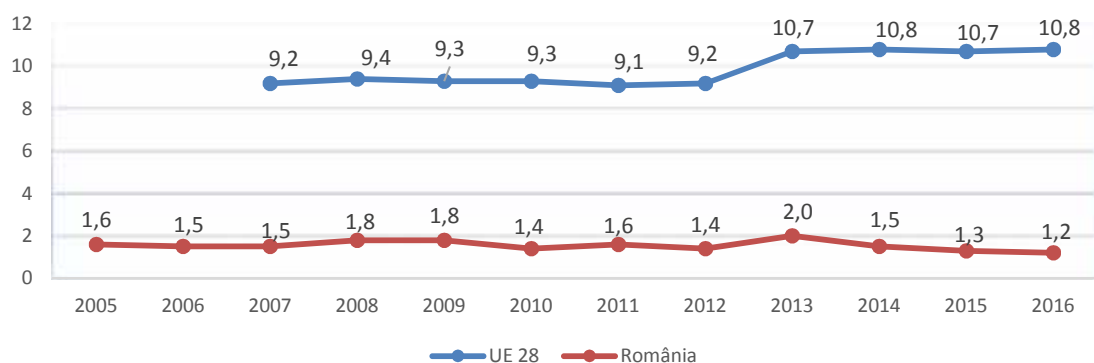
Figura 40. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative, 2016 (UE, Macedonia, Muntenegru, Turcia, Islanda, Elveția, Norvegia)

Sursa: EUROSTAT, 2017

Deși cu mult superioară valorii înregistrate în România, media la nivelul UE28 urmează, de asemenea, un progres foarte lent, evidențiind faptul că participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți este încă o provocare la nivel european, având în vedere că ținta UE pentru 2020 este de 15%. Conform graficului de mai jos, media eruropeană a înregistrat o creștere de 1,6 p.p. într-o perioadă de 10 ani.

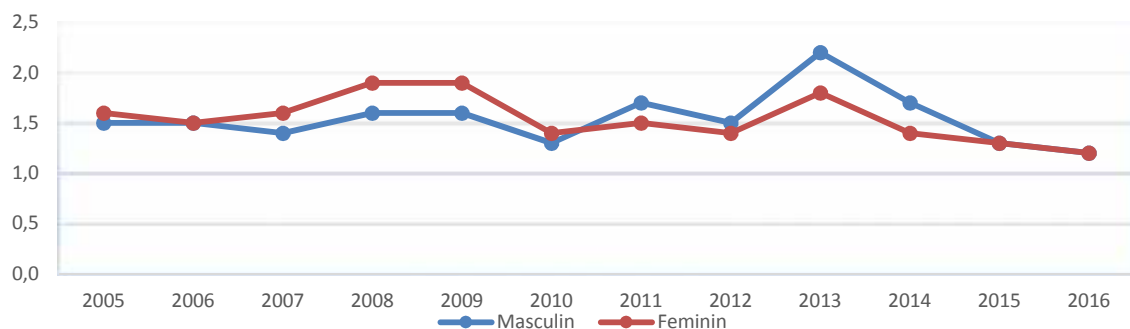
Figura 41. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative România-UE28, 2005-2016

Sursa: EUROSTAT, 2017

În România, defalcarea datelor pe sexe relevă, o tendință de echilibrare a participării între femei și bărbați începând cu anul 2015 și continuând în 2016.

Figura 42. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe –România, 2005-2016

Sursa: EUROSTAT, 2017

Tabel 59. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2005-2016

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Total	1,6	1,5	1,5	1,8	1,8	1,4	1,6	1,4	2,0	1,5	1,3	1,2
Masculin	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6	1,3	1,7	1,5	2,2	1,7	1,3	1,2
Feminin	1,6	1,5	1,6	1,9	1,9	1,4	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3	1,2

Sursa: EUROSTAT, 2017.

PARTEA A II-A. ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2017 -2018

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate
- II. Dezvoltarea educației timpurii
- III. Înnoirea/revizuirea curriculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare
- IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VI. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor
- VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- VIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțare corespunzătoare. Extinderea utilizării TIC
- IX. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)
 - X. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli
- XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- XII. Coordonarea implementării și monitorizarea - evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante pentru domeniul învățământului preuniversitar

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate

o **Facilitarea accesului la educație**

Pentru asigurarea de șanse egale de acces și participare la un învățământ incluziv și de calitate pentru copiii/elevii aparținând grupurilor cu risc ridicat (grupuri dezavantajate socio-economic, copii/elevi din mediul rural, populația romă, tineri cu dizabilități) și stimularea participării acestora la niveluri superioare de educație, MEN a implementat, în anul școlar 2017-2018, o paletă largă de programe sociale și programe pentru grupuri dezavantajate:

- Programul guvernamental național *Rechizite școlare*:
 - au fost acordate rechizite școlare unui număr de 337.001 beneficiari, în valoare totală de 6,176 de mil. De lei.
- Programul *Euro 200*:
 - A crescut plafonul necesar pentru achiziționarea de calculatoare în cadrul acestui program, de la 150 de lei la 250 de lei. Numărul de beneficiari pentru 2017 a fost de 7.247, iar bugetul alocat a fost de 6,59 de mil. de lei.
- *Programul național de protecție socială Bani de liceu*:
 - Acest sprijin financiar a crescut cu 38,9%, de la 180 de lei la 250 de lei, iar valoarea plafonului maxim de acordare a bursei s-a majorat de 3,33 ori de la 150 de lei la 500 de lei. Numărul de beneficiari pentru 2017 este de 46.091, iar bugetul alocat pentru 2017 a fost de 59, 96 de mil. de lei.
- *Asigurarea navetei elevilor* (rambursarea cheltuielilor de transport pentru naveta elevilor pentru distanțe de până la 50 km);
- Programul-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat – *Masa caldă*:
 - au beneficiat de acest program 26.062 de elevi, suma alocată fiind de 30,46 de mil. de lei.
- Programul *A doua șansă*:
 - în anul școlar 2017-2018, un număr de 2.130 de tineri cu vârsta între 16 și 24 de ani au finalizat programul *A doua șansă pentru învățământul primar*, respectiv 3.525 de tineri au finalizat programul

A doua șansă pentru învățământul secundar inferior, conform datelor transmise de inspectoratele școlare.

- *Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023:*
 - Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) este desemnată ca autoritate națională competentă pentru furnizarea fructelor, legumelor, laptelui și produselor lactate preșcolarilor și elevilor din unitățile de învățământ și pentru realizarea măsurilor educative aferente. MEN solicită, anual, o raportare cu privire la numărul de activități educative realizate, inclusiv în cadrul disciplinei opționale *Educație pentru sănătate*.
- *Programul Școala după școală (ȘDS):*
 - programul s-a derulat în 458 de unități de învățământ primar și gimnazial. Au beneficiat de acest program un număr de 34.602 elevi (30.201 elevi din învățământul primar și 4.401 elevi din învățământul gimnazial), iar în derularea programului au fost implicate 3.469 de persoane (didactic, didactic-auxiliar și nedidactic). Inspectoratele școlare au monitorizat și evaluat programele ȘDS derulate de unitățile de învățământ, mai ales în ceea ce privește calitatea serviciilor educaționale oferite.
- Prin Apelul competitiv de proiecte finanțate din fonduri europene *Școală pentru toți*, MEN se adresează școlilor, cu prioritate celor defavorizate și finanțează măsuri integrate socio-educaționale, vizând în același timp familia, școala și comunitatea. Apelul permite implementarea unor proiecte integrate, care încurajează îndeplinirea mai multor obiective specifice. Astfel, acțiunile destinate preșcolarilor și școlarilor pot fi completate cu acțiuni care vizează copiii de 2 ani din învățământul antepreșcolar, precum și cu acțiuni destinate tinerilor și adulților care nu au finalizat învățământul obligatoriu, dar vor să se reîntoarcă la școală. Proiectele din cadrul apelului *Școala pentru toți*, cu cofinanțare din POCU 2014-2020, se vor derula timp de 3 ani (2018-2021) și își propun și acordarea de subvenții, precum și alte forme de sprijin social (masă caldă, rechizite etc.) pentru preșcolari și elevi dezavantajați din învățământul primar și gimnazial. Alocarea financiară totală este de 146, 293 de mil. de euro.
- MEN gestionează două apeluri retrospective/ alternative, în valoare totală de 114,713 mil. De euro, prin care sunt decontate plăți efectuate de la bugetul de stat, începând cu anul 2015: *Bani de liceu și Bursa profesională*. Proiectul *Bani de liceu*, cu aspect „alternativ”, vizează un grup țintă de 65.488 de elevi beneficiari ai *Programului național de protecție socială Bani de liceu* pe durata anilor școlari 2015-2019. Programul *Bani de liceu* urmărește creșterea participării la educație a elevilor din familii cu venituri reduse, a celor provenind din mediul rural ș.a.
Prin apelul necompetitiv *Bursa profesională*, cu o alocare de 84,056 mil. euro, se urmărește creșterea participării la programele de formare profesională inițială, în special pentru elevii/ care provin din comunități dezavantajate, cu preponderență din mediul rural și cei aparținând minorității rome.
- MEN este beneficiar al proiectului *Rechizite pentru preșcolari și elevi - șanse egale la educație*, implementat în cadrul *Programului Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate POAD/220/1/3/ - Precaritate materială de bază*, bugetul total al proiectului fiind de 17, 314 mil. de lei. Proiectul are ca obiectiv prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, facilitând accesul egal și participarea la învățământul obligatoriu a preșcolarilor și elevilor proveniți din familiile cele mai defavorizate, prin acordarea de materiale școlare. Grupul țintă al proiectului este format din 360.150 de preșcolari și elevi din clasele II - VIII care beneficiază de pachete de rechizite și ghiozdane.

Pe lângă programele sociale destinate copiilor, elevilor și tinerilor din grupuri/ comunități dezavantajate, MEN a facilitat accesul la educație și prin intervenții la nivelul procesului de învățământ.

Astfel, s-a continuat monitorizarea aplicării *Metodologiei privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor naționale și al Educației muzicale în limba maternă*, aprobată prin Ordinul de Ministru nr. 5671 din 10 septembrie 2012 și completarea celorlalte metodologii (unde era cazul) cu aspecte ce privesc învățământul în limbile minorităților naționale. Au fost asigurate cadre didactice pentru elaborarea subiectelor și profesori traducători, la examenele naționale EN-cl. II, IV, VI, VIII, Bacalaureat, pentru elevii care frecventează unități de învățământ cu limba de predare maternă.

În cadrul evaluărilor naționale de la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a, CNEE a asigurat, în anul 2018, testele pentru elevii care sunt școlarizați, în cele 9 limbi ale minorităților naționale: maghiară, germană, sârbă, slovacă, croată, cehă, romani, ucraineană, italiană. Sintetic, numărul de variante de teste este redat în tabelul de mai jos:

Discipline de studiu	Evaluări		
	clasa a II-a (nr. de teste/probă)	clasa a IV-a (nr. de teste/probă)	clasa a VI-a (nr. de teste/probă)
Limba română pentru clasele cu predare în limbile minorităților	scris-citit – câte 4 variante	câte 4 variante	aria curriculară <i>Limba și comunicare</i> câte 4 variante
Limba maternă (9 minorități naționale)	scris – câte 4 variante*	câte 4 variante	aria curriculară <i>Matematică și științe ale naturii</i> 4 variante traduse
	citit – câte 4 variante*		
Matematică	4 variante traduse*	4 traduse	

Pentru Evaluarea Națională 2018, pentru absolvenții clasei a VIII-a, CNEE a proiectat variante de subiecte conform tabelului de mai jos:

Discipline de studiu	număr de variante de subiecte		
	modele	simulări	sesiuni ordinare și speciale
Limba și literatura maternă	6 variante	6 variante	60 variante
Matematică (traducere)	1 variantă	1 variantă	10 variante

În ceea ce privește examenul de bacalaureat, sesiunea 2018, în limbile minorităților naționale, au fost elaborate 320 de variante de subiecte pentru proba B de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare în limba maternă, iar pentru proba E b) de evaluare la Limba și literatura maternă s-au elaborat 90 de variante de subiecte pentru cele 8 minorități naționale: maghiară, germană, sârbă, slovacă, ucraineană, italiană, turcă, croată. De asemenea, pentru proba E c) – Proba obligatorie a profilului s-a realizat traducerea pentru 160 de variante de subiecte, iar pentru proba E d) – Proba la alegere a profilului și specializării s-a realizat traducerea a 360 variante de subiecte.

În luna august 2018, CNEE a organizat evaluarea calității traducerii pentru un număr de 32 de manuale școlare din limba română în limbile minorităților naționale, manuale declarate câștigătoare în urma licitațiilor deschise organizate de către CNEE în perioada 2015 - 2016. Au participat 7 edituri care au depus 8 traduceri din limba română în limba germană și 24 de traduceri din limba română în limba maghiară.

Denumire editură	Număr titluri traduse în limba germană	Număr titluri traduse în limba maghiară	Total titluri traduse
ARAMIS	4	9	13
ARS LIBRI PROF S.R.L.	1	2	3
CD PRESS	-	5	5
EDITURA PARALELA 45	1	1	2
Grupul Editorial ART	2	3	5
SIGMA	-	3	3
UNISCAN GRUP EDUCATIONAL	-	1	1
Total	8	24	32

MEN a propus și a înaintat ISE pentru validare, trei programe de curs opțional destinate dezvoltării competențelor interculturale. Aceste programe susțin cultivarea respectului pentru diversitate culturală, dezvoltând coerent universul cognitiv al elevilor, astfel încât aceștia să conștientizeze faptul că deviza UE, *Unitate în diversitate* se justifică în configurația Europei contemporane.

MEN a asigurat monitorizarea eficientă, curentă, a respectării ordinului privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi. Anual, din 2007 până în prezent, ministerul cere inspectoratelor școlare respectarea cu strictețe a ordinului privind interzicerea segregării (cu prilejul structurării claselor de început) precum și respectarea planurilor de desegregare. Totodată, au fost continuate măsurile de prevenire a segregării copiilor și elevilor romi și a celor de eliminare a eventualelor segregări produse în sistemul educațional prin OMENCȘ nr. 6134 și 6158/12.2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar din România. S-a continuat monitorizarea măsurilor propuse vizând menținerea copilului/adolescentului/tânărului rom în sistemul educațional și s-au demarat inițiative pentru ca instituțiile statului și familiile copiilor romi să se implice mai mult în reducerea absenteismului și abandonului școlar. S-au acordat locuri distincte pentru elevii romi la admiterea în licee pentru diferite specializări (sunt admiși, anual, între 2700-3200 de elevi în clasa a IX-a). S-a continuat organizarea de către inspectoratele școlare, școli, primării, ONG-uri (Salvați Copiii, Asociația OvidiuRo, ș.a.) a unor grădinițe estivale premergătoare clasei I, pentru copiii de etnie romă care nu au frecventat grădinița.

În ceea ce privește învățământul special și special integrat, prin Ordinul nr. 3622/27.04.2018, cu modificările și completările ulterioare, au fost aprobate noi planuri-cadru pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial, pentru toate tipurile și gradele de deficiențe, acesta urmând să intre în vigoare începând cu anul școlar 2019-2020. MEN a reglementat, prin *Procedura nr. 31852/31.05.2018 cu privire la asigurarea condițiilor de egalizare a șanselor pentru elevii cu deficiențe de vedere/deficiențe de auz/tulburare de spectru autist care susțin examenele naționale - evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și examenul național de bacalaureat, sesiunea 2018* - folosirea tehnologiei asistive.

În perioada 2017-2018, Ministerul Educației Naționale a beneficiat de sprijin din partea Comisiei Europene pentru implementarea proiectului *Un studiu de evaluare a practicilor actuale în ceea ce privește colectarea, analizarea datelor și utilizarea acestora pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii în România*. Acest studiu a fost finalizat printr-un set de recomandări, printre care și necesitatea îmbunătățirii monitorizării și evaluării Strategiei privind reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii și a utilizării eficiente a datelor, precum și instituirea unui mecanism de avertizare timpurie. A fost elaborat un nou proiect care a preluat recomandările studiului menționat și care a fost analizat și aprobat de către Comisia Europeană.

o **Asigurarea calității în educație**

În baza Contractului nr. 9679/18.07.2017 încheiat între ARACIP și Ministerul Educației Naționale, au fost evaluate extern periodic 300 de unități de învățământ preuniversitar de stat, care intră sub incidența art. 40 din OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu modificări prin Legea nr. 87/2006, cu modificările și completările ulterioare și care, anterior, nu au fost evaluate extern periodic. Din cele 300 de unități de învățământ, 178 îndeplinesc standardele de acreditare - minime de calitate (59,34%), iar 122 nu le îndeplinesc (49,66%). Recomandările rezultate din derularea activităților de evaluare externă a calității educației sunt postate pe site-ul ARACIP (v. www.beta.aracip.eu/ Rapoarte despre starea calității educației).

De asemenea, s-au derulat procedurile pentru încheierea unui nou contract cu Ministerul Educației Naționale privind derularea de activități de evaluare externă periodică pentru un număr de 238 de unități de învățământ preuniversitar de stat. Totodată, ARACIP a inițiat proiectul de Hotărâre a Guvernului privind aprobarea standardelor de autorizare de funcționare provizorie și a standardelor de acreditare pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar.

Revizuirea standardelor naționale de evaluare se fundamentează pe necesitatea de a îmbogăți și de a rafina conceptul de calitate a educației, pentru a identifica și surprinde adecvat progresul și performanța (în învățare, în dezvoltare individuală și instituțională), precum și capacitatea școlilor de a obține rezultatele așteptate și de a le îmbunătăți continuu. Noile standarde, prevăzute prin acest proiect de act normativ vor redefini procesul de autoevaluare și optimizare derulat de școli, dar și procesul de evaluare externă, concentrându-se asupra relațiilor profesor – elev, școala – cadru didactic, școala – comunitate, asigurând îmbunătățirea procesului de asigurare a calității. Revizuirea sistemului existent de standarde, cu aplicabilitate atât în procesul de autoevaluare, dar și în cel de evaluare externă este absolut necesară pentru a determina focalizarea celor două procese pe aspectele esențiale ale procesului educațional, astfel încât eforturile actorilor cheie implicați să fie îndreptate asupra îmbunătățirii constante a rezultatelor învățării în domeniul competențelor cheie, inclusiv a rezultatelor la examene și testări naționale și internaționale.

De asemenea, a fost inițiat proiectul de Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 22/2007 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație și a Hotărârii Guvernului nr. 1.258/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar. Având în vedere aplicarea metodologiei de evaluare instituțională menționată timp de 13 ani, ARACIP a constatat că unele proceduri necesită îmbunătățiri, fapt reflectat în noua metodologie.

Din punct de vedere tehnic, noua metodologie realizează:

- actualizarea actelor legislative în domeniu;
- eficientizarea și simplificarea activității de evaluare externă, prin reducerea costurilor antrenate de derularea acesteia ca urmare a informatizării activității de evaluare internă (prin aplicația informatică <https://calitate.aracip.eu>) și de evaluare externă (printr-o nouă aplicație informatică, atașată platformei existente), respectiv prin derularea unei proceduri simplificate, conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2018;
- debirocratizarea activității de evaluare externă a calității educației, prin transmiterea în format electronic a documentelor prevăzute în legislația în vigoare, respectiv prin radierea de drept, din Registrul național al unităților de învățământ preuniversitar autorizate să funcționeze provizoriu, a unității de învățământ care nu a solicitat acreditarea în termenul legal, sub sancțiunea școlarizării în lichidare, fără dreptul de a organiza admitere.

II. Dezvoltarea educației timpurii

În anul școlar 2017-2018, au fost înregistrați progrese într-unul dintre segmentele importante ale sistemului de învățământ, respectiv educația timpurie. Există un consens larg cu privire la faptul că investiția în etapele timpurii ale educației aduce cele mai mari beneficii economice și sociale în timp, îndeosebi pentru copiii/tinerii din grupuri dezavantajate, caz în care pot fi evitate cheltuieli ulterioare mult mai costisitoare și mai puțin eficiente ale măsurilor remediale.

Mai mult, creșterea calității serviciilor de educație timpurie contribuie la o participare școlară crescută, la obținerea de rezultate școlare mai bune și la reducerea riscului de părăsire timpurie a școlii, care reprezintă una dintre principalele provocări la nivel european și una dintre țintele asumate în Strategia Europa 2020 și în Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii din România (2015-2020). Totodată, o preocupare importantă a MEN în acest domeniu a fost armonizarea sau, după caz, completarea cadrului legislativ, îndeosebi pentru segmentul de educație antepreșcolară. În acest context, MEN a făcut demersurile necesare pentru promovarea OG nr.9/23.08.2018 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației, unul dintre aspectele importante abordate fiind costul standard per antepreșcolar.

Au fost făcute demersuri pentru revizuirea HG 1252/2012 pentru aprobarea *Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolară*, în contextul promovării OG nr.9/23.09.2018 și a Legii 201/01.09.2018, urmând ca acestea să fie finalizate în anul școlar următor. A fost revizuit *Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a învățământului preșcolar* și au fost purtate discuții cu partenerii sociali, urmând ca acest regulament să fie pus în dezbatere publică în vederea promovării prin OM. Aceste două documente figurează atât în *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, 2018*, cât și în fișa de proiect necompetitiv *Educație timpurie incluzivă și de calitate*, care a fost aprobată în luna august.

O atenție deosebită a fost acordată asigurării condițiilor pentru derularea, în continuare, a programului social *Tichete pentru grădiniță* (Legea 248/2015). Astfel, ca urmare a unor disfuncționalități semnalate și, ulterior, analizate la nivelul MEN, în luna aprilie a fost revizuită și transmisă în județe *Procedura pentru înregistrarea prezenței la grădiniță în unitățile de învățământ care se supun prevederilor Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate*. Totodată, în perioada de referință a acestui raport, MEN, în parteneriat cu UNICEF și Centrul pentru Educație și Dezvoltare Profesională Step by Step, bazându-se pe expertiza membrilor Comisiei Naționale de Specialitate și ai Grupului de lucru pentru Educație Timpurie, au continuat dezbaterile privind provo cările și dezvoltările sistemului național de educație timpurie în scopul elaborării *Strategiei privind educația timpurie*.

III. Înnoirea/revizuirea curriculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare

o Înnoirea/revizuirea curriculei și a evaluării

Ministerul Educației Naționale (MEN) a continuat procesul de revizuire a *Curriculumului specific pentru educație timpurie (0-3 ani și 3-6 ani)*, elaborat în 2008, în *cadrul Proiectului de Educație Timpurie Incluzivă*, cu un buget de de 42 de mil. de euro (finanțator Banca Mondială). Prin acest proiect, se urmărește implementarea măsurilor destinate realizării cadrului instituțional și de curriculum național obligatoriu pentru învățământul antepreșcolar, precum și formării profesionale unitare a personalului didactic din acest domeniu. Curriculumul a fost definitivat în primul semestru al anului școlar 2017-2018, a fost aprobat de Comisia Națională de Specialitate și transmis, spre analiză și pilotare (îndeosebi pentru partea de proiectare), în semestrul al II-lea, în toate județele.

MEN a continuat monitorizarea aplicării ordinului de ministru privind aprobarea programei școlare pentru disciplina opțională *Educație interculturală* (curriculum la decizia școlii pentru învățământul gimnazial) și a programei școlare revizuite pentru disciplina opțională *Drepturile omului* (curriculum la decizia școlii pentru liceu), cât și a *Ordinului privind dezvoltarea diversității în curriculumul național*. La nivelul MEN, au fost propuse trei programe de curs opțional, destinate dezvoltării competențelor interculturale. Acestea au fost înaintate către ISE, în vederea asigurării corectitudinii terminologiei pedagogice și pentru validarea formelor finale, în vederea aprobării acestora prin ordin urmată de postarea pe site, astfel încât, în anul școlar viitor, profesorii să aibă la dispoziție oferta națională de CDȘ, fie pentru preluarea ca atare a acestor programe, fie ca model pentru elaborarea altora, originale.

În perioada de referință, a continuat implementarea proiectului strategic *CRED – Curriculum relevant, educație de calitate pentru toți*, prin care se va revizui curriculumul pentru învățământul primar și gimnazial, se vor forma cadre didactice, se vor crea resurse educaționale în sprijinul acestora ș.a. Bugetul proiectului este de 42 de mil. de euro. Acest proiect are ca perioadă de implementare 15.11.2017 – 14.11.2021 și este parte integrantă a *Strategiei Europa 2020* prin *Strategia privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii* (aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 417/2015), având la bază recomandările OECD și UNICEF incluse în documentul de *poziție România 2017 – Studii OCDE privind evaluarea și examinarea în domeniul educației*.

Obiectivele specifice ale proiectului *CRED* sunt:

- facilitarea unei abordări curriculare unitare și coerente, centrate pe competențe în rândul decidenților și partenerilor educaționali, în vederea asigurării de oportunități egale pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv cei reintegrați în programe de tip a doua șansă;
- promovarea unor abordări didactice centrate pe competențe prin elaborarea și utilizarea de resurse educaționale deschise pentru aplicarea la clasă a noului curriculum pentru învățământul primar și gimnazial;
- abilitarea curriculară a 55.000 de cadre didactice din învățământul primar și gimnazial pentru o abordare metodologică centrată pe competențe cheie, în acord cu noul curriculum și adaptarea activităților de învățare la nevoile specifice ale fiecărui elev, inclusiv ale celor aflați în risc de abandon școlar;
- creșterea calității și relevanței activităților din școlile cu populație vulnerabilă, în vederea reducerii părăsirii timpurii a școlii, prin implementarea de proiecte inovative centrate pe dezvoltarea competențelor cheie a cel puțin 2.500 de elevi, în contexte de învățare curriculare și extracurriculare stimulative și motivaționale.

Ca rezultate ale activităților aflate în implementare, prin proiectul *CRED*, la nivelul MEN au fost realizate următoarele:

- finalizarea de către ISE a unui prim draft al documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național și ateliere naționale de informare a decidenților de politici educaționale, experților și partenerilor educaționali relevanți*;
- conceperea de către experții educaționali pe discipline a structurii ghidurilor metodologice pentru diferitele discipline de studiu din învățământul primar și gimnazial;
- stabilirea Resurselor Educaționale Deschise (RED) care vor fi oferite ca suport cadrelor didactice;
- demararea Analizelor de nevoi la nivel de județ (București, Iași și Bihor) privind dezvoltarea și pilotarea unor strategii de adaptare curriculară la nevoile elevilor din grupuri vulnerabile;
- realizarea formei de lucru pentru selectarea școlilor din cele 3 zone (B, IS, BH) în care se va realiza pilotarea unor intervenții complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile (2500 de elevi);
- finalizarea drafturilor intermediare pentru studiul *Evaluarea competențelor absolvenților clasei a IV-a din perspectiva achiziției competențelor cheie, cu focalizare pe elevii din categorii dezavantajate*.

Prin proiectul *Promovarea și susținerea excelenței în educație prin dezvoltarea competențelor în disciplina Tehnologia Informației*, MEN și-a propus ca obiectiv general asigurarea condițiilor optime de pregătire și dezvoltare a elevilor din clasele IX – XIII cu profil matematică – informatică capabili de performanțe înalte, prin înființarea și operaționalizarea a 60 de centre de excelență în informatică.

La nivelul învățământului preuniversitar în limbile minorităților naționale, au fost finalizate *Planurile - cadru pentru învățământul liceal*. Institutul de Științe ale Educației a organizat grupurile de lucru pentru elaborarea noilor planuri-cadru pentru învățământul liceal, etapizând procesul și având ca prioritate, pentru anul 2018, elaborarea a trei variante de planuri - cadru pentru filiera teoretică. În procesul de elaborare a planurilor-cadru, s-au constituit trei grupuri de lucru, care au elaborat fiecare câte o variantă, care să răspundă celor trei tendințe privind numărul de ore pe discipline/arii curriculare/pe clasă. După prelucrarea sugestiilor primite, s-a adoptat una dintre variante.

În vederea asigurării unui cadru transparent și intransigent pentru desfășurarea, în bune condiții, a evaluărilor și examenelor naționale, CNEE a elaborat, împreună cu direcțiile specializate din Ministerul Educației Naționale o serie de metodologii, proceduri și regulamente pentru organizarea și desfășurarea evaluărilor și examenelor naționale în învățământul preuniversitar, astfel:

1. Procedura pentru organizarea și desfășurarea activităților specifice evaluărilor, examenelor și concursurilor naționale în anul școlar 2017-2018;
2. Procedura de lucru pe platforma Alfresco-1 dedicată realizării variantelor de subiecte;
3. Procedura de lucru pe platforma Alfresco-2 dedicată realizării itemilor pentru variante;
4. Procedură privind regimul și normele de utilizare a certificatului SSL necesar la transferul/preluarea arhivelor de subiecte pentru examenele, evaluările și concursurile naționale;
5. Procedură privind transferul/preluarea arhivelor de subiecte pentru examenele, evaluările și concursurile naționale;
6. Metodologie privind organizarea și desfășurarea probelor specifice susținute de elevii secțiilor bilingve francofone în vederea obținerii mențiunii speciale „secție bilingvă francofonă” pe diploma de bacalaureat;
7. Procedură cu privire la documentele tip de înscriere la examenul de bacalaureat național 2018;
8. Procedură de lucru pentru utilizarea aplicației AUSI (administrare utilizatori școli și inspectorate);
9. Procedura pentru organizarea și desfășurarea probelor de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română și în limba maternă ale examenului de bacalaureat;
10. Procedura pentru organizarea și desfășurarea probei de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională studiată pe parcursul învățământului liceal – examenul de bacalaureat;
11. Procedura pentru organizarea și desfășurarea probei de evaluare a competențelor digitale – examenul de bacalaureat.

o ***Evaluarea manualelor școlare și a auxiliarelor didactice***

În anul școlar 2017 – 2018, Centrul Național de Evaluare și Examinare (CNEE) a desfășurat procesul de evaluare a calității științifice și didactice a proiectelor de manuale școlare pentru clasele I-VI, organizat în conformitate cu OMEN nr. 5645/12.12.2017 privind aprobarea *Metodologiei de evaluare a calității proiectelor de manuale școlare pentru învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2018 – 2019*.

Prin Apelul I, s-au evaluat un număr de 144 de proiecte de manuale școlare, aferente a 83 de discipline dintre care 45 de discipline au fost pentru minoritățile naționale. În urma parcurgerii tuturor etapelor (evaluare, reevaluare, mediere și avizare științifică) din calendarul primei sesiuni de evaluare a proiectelor de manuale școlare, CNEE a publicat rezultatele finale. Ministerul Educației Naționale a aprobat

proiectele de manuale școlare pentru clasele I-VI, pentru utilizarea în sistemul de învățământ, începând cu anul școlar 2018-2019, elaborate pe baza proiectelor declarate admise și cu aviz științific favorabil, pentru un număr de 74 de discipline, dintre care 41 de discipline au fost pentru minorități.

În tabelul de mai jos, este prezentată situația sintetică privind numărul evaluatorilor și specialiștilor externi cooptați, precum și numărul fișelor de evaluare și al rapoartelor de avizare pentru Apelul I.

<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați</i>	<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați pentru etapa de soluționare a contestațiilor</i>	<i>Cadre didactice din învățământul superior care au întocmit Rapoartele de avizare științifică</i>	<i>Fișe evaluare/reevaluare pentru soluționare contestații și Rapoarte de avizare științifică</i>		
			<i>Fișe evaluare</i>	<i>Fișe evaluare pentru soluționare contestații</i>	<i>Rapoarte de avizare științifică</i>
191	55	37	576	76	124

Prin Apelul II au fost evaluate un număr de 36 de proiecte de manuale școlare, aferente a 36 de discipline, dintre care 25 pentru minorități. MEN a aprobat proiectele de manuale școlare pentru clasele I-VI, elaborate pe baza proiectelor declarate admise și cu aviz științific favorabil, pentru un număr de 22 de discipline, dintre care 16 de discipline au fost pentru minorități.

În tabelul de mai jos este prezentată situația sintetică privind numărul evaluatorilor și specialiștilor externi cooptați, precum și numărul fișelor de evaluare și al rapoartelor de avizare științifică pentru Apelul II:

<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați</i>	<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați pentru etapa de soluționare a contestațiilor</i>	<i>Cadre didactice din învățământul superior care au întocmit Rapoartele de avizare științifică</i>	<i>Fișe evaluare/reevaluare pentru soluționare contestații și Rapoarte de avizare științifică</i>		
			<i>Fișe evaluare</i>	<i>Fișe evaluare pentru soluționare contestații</i>	<i>Rapoarte de avizare științifică</i>
71	12	13	144	36	13

Prin Apelul III au fost evaluate un număr de 16 de proiecte de manuale școlare, aferente a 16 discipline dintre care 6 pentru minorități. MEN a aprobat proiectele de manuale școlare pentru clasele I-VI, elaborate pe baza proiectelor declarate admise și cu aviz științific favorabil, pentru un număr de 8 discipline, dintre care 4 discipline au fost pentru minorități.

În tabelul de mai jos este prezentată situația sintetică privind numărul evaluatorilor și specialiștilor externi cooptați, precum și numărul fișelor de evaluare și al rapoartelor de avizare pentru Apelul III:

<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați</i>	<i>Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați pentru etapa de soluționare a contestațiilor</i>	<i>Cadre didactice din învățământul superior care au întocmit Rapoartele de avizare științifică</i>	<i>Fișe evaluare/reevaluare pentru soluționare contestații și Rapoarte de avizare științifică</i>		
			<i>Fișe evaluare</i>	<i>Fișe evaluare pentru soluționare contestații</i>	<i>Rapoarte de avizare științifică</i>
43	4	7	64	8	9

În urma evaluării, proiectele de manuale școlare care au obținut punctaje peste 85 (conform Metodologiei de evaluare a calității proiectelor de manuale școlare pentru învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2018 – 2019 aprobată prin OMEN 5645 / 2017) au fost supuse unui proces de avizare științifică organizat și coordonat de către CNEE prin Serviciul de Evaluare Manuale și Achiziții. Avizarea științifică a fost realizată de 57 cadre didactice din învățământul superior, care au încheiat contracte de furnizări servicii.

În tabelul de mai jos este prezentată situația centralizată privind numărul evaluatorilor și specialiștilor externi cooptați, precum și numărul fișelor de evaluare și al rapoartelor de avizare științifică pentru cele 3 Apeluri:

Număr Apel	Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați	Evaluatori cooptați și specialiști externi cooptați pentru etapa de soluționare a contestațiilor	Cadre didactice din învățământul superior care au întocmit Rapoartele de avizare științifică	Fișe evaluare/reevaluare pentru soluționare contestații și Rapoarte de avizare științifică		
				Fișe evaluare	Fișe evaluare pentru soluționare contestații	Rapoarte de avizare științifică
I	191	55	37	576	76	124
II	71	12	13	144	36	13
III	43	4	7	64	8	9
Total general	305	71	57	784	120	146

CNEE a întreprins acțiunile necesare pentru realizarea procesului de selecție a manualelor școlare de pe platforma www.manuale.edu.ro. Astfel, CNEE a centralizat comenzile unităților de învățământ, pe care le-a transmis MEN. De asemenea, CNEE a organizat un număr de trei sesiuni de aprobare/avizare a auxiliarelor didactice pentru folosirea extinsă a acestora la clasă în conformitate cu prevederile OMEN 5062 din 26 septembrie 2017 pentru aprobarea *Metodologiei-cadru privind reglementarea utilizării auxiliarelor didactice în unitățile de învățământ preuniversitar*.

În tabelul de mai jos este redată situația centralizată la nivelul celor 3 sesiuni de aprobare/avizare și obținere Acord MEN pentru Auxiliarele didactice depuse în perioada 2017-2018:

Apel număr	Auxiliare pentru obținerea Acord MEN în vederea utilizării extinse la clasă		Auxiliare în vederea aprobării/avizării		Cadre didactice și inspectori școlari care au participat la procesul de aprobare / avizare a auxiliarelor didactice.
	Depuse	Propuse pentru obținere Acord MEN	Depuse	Acceptate	
I	3551	3361	1464	1241	270
II	2707	2657	644	569	177
III	665	420	208	167	117
Total general	6923	6438	2316	1977	564

o **Susținerea performanțelor școlare**

Pentru susținerea performanțelor școlare, în anul centenar 2018, România a fost gazda unor olimpiade și concursuri internaționale, precum: *Olimpiada internațională de lectură* – la Constanța; *Olimpiada internațională de limbă, literatură și cultură maghiară* – la Odorheiu Secuiesc; *Olimpiada internațională a elenismului (limba neogreacă)* – la Măgurele, județul Ilfov; *Olimpiada internațională de matematică* – la Cluj-Napoca; *Concursul European IYPT-JUNIORS TRAINING* – la Timișoara; *Olimpiada Balcanică de Geografie* – la Iași, *Olimpiada Balcanică de Informatică* – la Timișoara; *Olimpiada internațională de Informatică în Echipe – IOIT* – la Piatra Neamț.

În anul școlar 2017-2018, s-au desfășurat 11 olimpiade școlare pentru elevii aparținând minorităților naționale finanțate de MEN pentru limbile materne: maghiară, germană, slovacă, ucraineană, romani, turcă, rusă, sârbă, cehă, croată și polonă. Olimpiadele școlare – etapa națională cât și cea internațională – s-au desfășurat conform Calendarului aprobat prin ordin al ministrului. În cadrul olimpiadelor școlare - etapa internațională, elevii din România au obținut o serie de premii și mențiuni. De asemenea, în anul școlar 2017-2018, s-au organizat o serie de concursuri la nivel național, care s-au adresat și elevilor din cadrul învățământului în limbile minorităților naționale, desfășurate conform Calendarului aprobat.

Absolvenții de liceu care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat sesiunea iunie – iulie 2018, precum și absolvenții clasei a VIII-a care au obținut media 10 la evaluarea națională în anul 2018 au fost recompensați prin acordarea de stimulente financiare. Au primit premii, un număr de 138 de absolvenți cu media 10 la bacalaureat (3.000 de lei fiecare) și un număr de 345 de absolvenți de clasa a VIII-a cu media 10 la evaluarea națională (1.000 de lei fiecare).

De asemenea, în baza *Metodologiei de organizare și funcționare a centrelor de excelență*, aprobată prin Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5577/2011, pe parcursul anului școlar 2017-2018 a fost înființat *Centrul Județean de Excelență Vaslui* (OMEN nr. 3352/20.03.2018). În prezent, la nivel național, sunt înființate 16 centre de excelență. Centrul de excelență, potrivit Metodologiei, este unitate de învățământ, cu personalitate juridică, care elaborează și aplică strategii și politici pentru selecția, pregătirea, susținerea, motivarea copiilor și a tinerilor capabili de performanțe înalte, precum și pentru selecția și motivarea cadrelor didactice pentru desfășurarea activităților de înaltă performanță.

IV. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

MEN acordă o importanță deosebită acțiunilor de informare și de promovare a învățământului profesional și tehnic (IPT), adresate tuturor factorilor interesați, în rândul cărora elevii de gimnaziu reprezintă o categorie extrem de importantă. În acest sens, principalele măsuri de promovare a învățământului profesional și tehnic derulate prin Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) au constat în:

- realizarea unui site de promovare a învățământului profesional *Alege-ți drumul!* <http://www.alegetidrumul.ro/>, care conține toate informațiile referitoare la oferta educațională pentru proiectul planului de școlarizare pentru învățământul profesional;
- participarea la emisiuni radio și televizate în care este promovat învățământul profesional și tehnic la nivel național prin intermediul mass – media;
- acordarea de sprijin inspectoratelor școlare pentru organizarea și derularea acțiunilor de prezentare și promovare a ofertei de educație și formare profesională prin IPT la nivel județean și local, fiind

astfel organizate acțiuni împreună cu unitățile de învățământ și cu operatorii economici/instituțiile publice partenere, ca de exemplu:

- organizarea acțiunii *Săptămâna meseriilor* în perioada dedicată activităților de consiliere și orientare profesională a elevilor;
- organizarea acțiunii *Târgul meseriilor* pentru prezentarea ofertei la nivel regional / județean;
- promovarea învățământului profesional și tehnic și a numărului de locuri disponibile în mijloacele locale de comunicare în masă.
- elaborarea și diseminarea unui spot de promovare a învățământului profesional și tehnic, realizat în cadrul proiectului ERASMUS+, EQAVET-NRP-RO 2017.

Pentru promovarea învățământului profesional și a învățământului dual, în rândul diferitelor categorii de factori interesați, CNDIPT a întreprins în anul școlar 2017 – 2018 un amplu proces de promovare, în principal prin întâlniri de informare și consiliere organizate în cadrul CLDPS și a Consorțiilor regionale. Ca efect al măsurilor de informare și consiliere, față de anul școlar 2016-2017, în anul școlar 2017-2018, cu toate că totalul populației școlare cuprinsă în clasa a IX-a a scăzut ca urmare a scăderii demografice, se constată o creștere a atractivității învățământului profesional, argumentată de creșterea ponderii elevilor cuprinși în clasa a IX-a la învățământul profesional (inclusiv dual), din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ de zi, de la 18,5% în anul școlar 2016-2017, la 19,4% în anul școlar 2017-2018. În tabelul de mai jos, este redată situația elevilor cuprinși în învățământul profesional, curs de zi, la începutul anului școlar.

Anul școlar	Total elevi cuprinși în clasa a IX-a, în învățământul liceal și profesional, curs de zi ²	Învățământ profesional, inclusiv dual		
		Nr. de locuri în planul de școlarizare pentru clasa a IX-a ³	Nr de elevi cuprinși la începutul anului școlar în clasa a IX-a ⁴	Ponderea elevilor cuprinși în învățământul profesional
2016 - 2017	177506	36392	32904	18.5%
2017 - 2018	170457	37872	33057	19.4%

Domeniul pregătirii de bază, la care s-au înscris cei mai mulți elevi, a fost *Mecanică* cu calificarea profesională *mecanic auto*, urmat de *Turism și alimentație* cu calificarea profesională *ospătar*. Cel mai neatractiv domeniu a fost *Tehnici poligrafice*, unde nu s-a solicitat nicio clasă.

- Implementarea activităților cuprinse în Master-planul 2015 - 2020, în vederea dezvoltării programelor în sistemul de formare profesională inițială

Pentru anul școlar 2017-2018, solicitările operatorilor economici au fost cuprinse în planul de școlarizare în procent de 78 %. Cauzele nesatisfacerii integrale a solicitărilor operatorilor economici au fost, în principal: solicitări pentru anumite calificări care nu figurează în nomenclatorul calificărilor profesionale, număr mic de locuri solicitate pentru anumite calificări ceea ce a condus la imposibilitatea constituirii unei formațiuni de studiu, solicitări pentru calificări la care nu au existat unități de învățământ autorizate sau acreditate.

Cu toate acestea, în anul școlar 2017-2018, în comparație cu anul școlar 2016-2017, s-a constatat o creștere a implicării operatorilor economici în formarea profesională inițială prin IPT. Astfel, dacă în anul școlar 2016-2017 au fost încheiate contracte de parteneriat cu 4.283 de operatori economici pentru învățământul profesional, în anul școlar 2017-2018 au fost încheiate contracte cu 4.730 de operatori economici. În învățământul dual, la începutul anului școlar 2017-2018 au fost înscriși un număr de 2.568 de

² Sursa datelor: INS

³ Sursa datelor: inspectoratele colare

⁴ Sursa datelor: INS

elevi, pentru a căror pregătire practică au fost încheiate contracte de parteneriat cu 227 de operatori economici. Implicarea operatorilor economici în formarea profesională a elevilor din învățământul profesional a constat în asigurarea resurselor umane și materiale necesare formării elevilor în stagiile de practică organizate la operatorii economici, asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție, elaborarea în parteneriat cu unitatea de învățământ a curriculei pentru stagiile de practică, evaluarea curentă a elevilor, examenele de certificare a competențelor dobândite de elevi. O serie de operatori economici au avut o mai puternică implicare, asigurând pentru elevii din învățământul profesional burse, masă, cazare la internate, decontarea transportului etc.

Evoluțiile principalilor indicatori privind piața muncii, demografia și economia, la nivel regional și local se actualizează periodic în scopul adaptării ofertei de educație și formare profesională. Datele privind evoluția acestor indicatori sunt disponibile pe site-ul CNDIPT la secțiunea <http://www.tvet.ro/index.php/ro/planificarea-ipt/561.html>. În baza acestor date, structurile consultative cu atribuții în planificarea ofertei IPT (consorțiile regionale și CLDPS), inspectoratele școlare și unitățile de învățământ profesional și tehnic dimensionează oferta IPT. În cadrul proiectului „Cadru strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale - INFRAED”, cofinanțat prin POCA, CNDIPT, în calitate de beneficiar, a realizat, în cursul anului 2017, actualizarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI), pentru perioada 2017-2025, pe baza datelor statistice din surse oficiale și a informațiilor din documente strategice de la nivel național, regional și județean. PRAI-urile actualizate sunt disponibile pe site-ul proiectului, la adresa <http://infraed.ro/activitati/#PRAI>.

- *Finalizarea curriculumului revizuit pentru învățământul profesional și tehnic, din perspectiva dobândirii de competențe relevante pentru piața muncii*

În scopul dezvoltării învățământului profesional și tehnic s-a finalizat revizuirea curriculumului, din perspectiva dobândirii de competențe relevante pentru piața muncii, fiind elaborate 400 de planuri de învățământ și 400 de programe școlare, aprobate prin următoarele ordine:

- OMEN nr. 3499/2018 privind aprobarea Standardului de pregătire profesională, a planului de învățământ și a programelor școlare pentru calificarea profesională Asistent medical generalist, nivel 5 al Cadrelui național al calificărilor pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar postliceal;
- OMEN nr. 3500/2018 privind aprobarea Planurilor de învățământ pentru cultura de specialitate, pregătirea practică și stagiile de pregătire practică din aria curriculară Tehnologii pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului-filiera tehnologică; pentru pregătirea practică din aria curriculară Tehnologii și stagiul de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală CDL pentru clasa a XI-a învățământ profesional; pentru stagiile de pregătire practică de 720 de ore (după clasa a X-a ciclul inferior al liceului-filiera tehnologică);
- OMEN nr. 3501/2018 privind aprobarea Programelor școlare pentru cultura de specialitate, pregătirea practică și stagiile de pregătire practică din aria curriculară Tehnologii pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului-filiera tehnologică; pentru pregătirea practică din aria curriculară Tehnologii pentru clasa a XI-a învățământ profesional; pentru stagiile de pregătire practică de 720 de ore (după clasa a X-a ciclul inferior al liceului-filiera tehnologică);
- OMEN nr. 3502/2018 privind aprobarea Orientărilor metodologice generale pentru elaborarea curriculumului în dezvoltare locală (CDL) pentru clasele a XI-a și a XII-a ciclul superior al liceului, filiera tehnologică și pentru clasa a XI-a învățământ profesional;
- OMEN nr. 3503/2018 privind aprobarea Standardului de pregătire profesională, pentru calificarea profesională Tehnician transporturi, nivel 4 al Cadrelui național al calificărilor pentru care se asigură pregătirea prin învățământul profesional și tehnic.

Având în vedere faptul că una din modalitățile de creștere a atractivității învățământului profesional și tehnic este diseminarea și promovarea exemplilor de bune practici, în cadrul proiectului ERASMUS+ *European Quality Assurance Framework for VET NRP*, CNDIPT a elaborat următoarele materiale:

- *Ghidul de bune practici instituționale în asigurarea calității în formarea profesională inițială*, care cuprinde exemple de bună practică în asigurarea calității în formarea profesională inițială în care sunt incluse exemple relevante care evidențiază diferite schimbări pozitive în procesul de predare, de management și de evaluare, care promovează inovația și creativitatea și susține dezvoltarea sustenabilă și utilizarea IT;
- *Compendium de bune practici pentru creșterea vizibilității și atractivității IPT – POVEȘTI DE SUCCES*, vol II, o colecție de exemple de absolvenți IPT cu cariere de succes, susținute și de companiile la care sunt angajați și care se doresc a fi și un ghid de orientare profesională;
- două newslettere de promovare a exemplilor de bune practici.

Toate aceste materiale au fost postate pe site-ul GNAC www.gnac.ro și pe platforma de orientare profesională *Alege-ți drumul!* și au fost promovate cu prilejul diverselor evenimente naționale și internaționale sau prin mass-media la nivel local și regional. De asemenea, în *Săptămâna Europeană a Competențelor Profesionale*, în data de 28 noiembrie 2017, s-a organizat la București o sesiune națională de informare cu tema *Bune practici pentru asigurarea calității în formarea profesională inițială*, la care au fost diseminate exemple de bună practică din IPT și la care au fost invitați să participe cadre didactice, inspectori, reprezentanți ai mediului economic și ai instituțiilor naționale de educație.

- *Întărirea colaborării internaționale prin proiecte la nivel european în domeniul dezvoltării calificărilor și competențelor pentru IPT - dezvoltarea de calificări și instrumente de predare, învățare, evaluare*

Proiectul Erasmus+ KA2 – *SECTOR SKILLS ALLIANCES – Fit to Comfort – Skills Alliance for comfort & healthy footwear manufacturing – new qualification profile and innovative training opportunities*, derulat în perioada ianuarie 2016 - decembrie 2018, a avut drept scop crearea, pilotarea, certificarea unei noi calificări și a programului de formare corespunzător care să îmbine componentele de învățare pe bază de proiect cu cele bazate pe tehnologia informației.

Prin crearea unei calificări specializate de nivel 5 al Cadrului național al calificărilor/Cadrului European al calificărilor, și anume Tehnician/expert în asigurarea confortului la fabricarea încălțămintei, proiectul contribuie la creșterea competitivității, a spiritului antreprenorial, la formarea corespunzătoare a forței de muncă pentru acest sector, în timp ce satisface nevoile consumatorilor. Proiectul a fost dezvoltat și implementat în cadrul unui consorțiu alcătuit din institute de cercetare în domeniul încălțămintei, furnizori de educație și formare profesională și autorități competente în domeniul calificărilor din Portugalia, România, Spania, Germania, Belgia. Consorțiul, format din 21 de organizații din 9 țări, elaborează o strategie pentru dezvoltarea sectorului (*TCLF Skills Strategy*), elaborează 8 noi profiluri de calificări pentru sectorul textile-pielărie și concepe programe de formare aferente. Pentru realizarea *TCLF Skills Strategy*, au fost intervievați operatori economici din sector și a fost realizată o cartografiere a furnizorilor de educație și formare profesională inițială din domeniul textile-pielărie din România, operatori care vor participa și la activitățile de diseminare a rezultatelor proiectului și la pilotarea materialelor de învățare realizate.

- *Formarea competențelor antreprenoriale prin firma de exercițiu/întreprinderea simulate*

Curriculumul de specialitate pentru calificările aparținând profilului economic conține module alocate pentru formarea competențelor antreprenoriale, prin metoda *Firma de Exercițiu* (FE). *Firma de exercițiu* este o metodă didactică modernă, care are ca scop dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale elevilor prin simularea proceselor interne desfășurate într-o firmă reală și a relațiilor sale cu alte firme și instituții. Pe această cale, elevii au ocazia de a lua contact cu cultura economică a partenerilor lor din țară și străinătate. În anul școlar 2017-2018, au fost autorizate 1.146 de firme de exercițiu/întreprinderi simulate din care 252 de

firme noi, 407 firme continuate și 487 de firme preluate, firme care au desfășurat activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extracurriculare.

- *Organizarea de concursuri antreprenoriale*

Competiția Business Plan s-a derulat, în anul școlar 2017 – 2018, în baza *Regulamentului specific privind organizarea și desfășurarea Competiției Business Plan*, la nivel local (februarie 2018 - la care au participat 301 de firme de exercițiu - FE și 602 elevi), la nivel județean (martie 2018 - la care au participat 102 FE și 204 elevi), la nivel regional (aprilie 2018 - la care au participat 34 de FE și 68 de elevi) și la nivel național (mai 2018 - la care au participat 8 FE și 16 elevi). În baza *Metodologiei privind aplicarea standardelor de calitate pentru activitatea firmelor de exercițiu din învățământul profesional și tehnic*, s-a desfășurat concursul *Marca de calitate*. La această competiție s-au înscris 64 de firme de exercițiu, dintre care au obținut certificatul *Marca de calitate*, un număr de 60 de firme.

În anul școlar 2017-2018, s-au organizat 28 de târguri locale/ județene/ regionale/ naționale ale firmelor de exercițiu la care au participat aproximativ 1500 de elevi care activează în firma de exercițiu. Firmele de exercițiu înscrise în rețeaua națională Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu /Întreprinderilor simulate din România (ROCT) au participat la diferite târguri internaționale și au obținut numeroase premii: Târgul Internațional de la Győr (Ungaria) – 3 firme de exercițiu, Târgul Internațional de la Olomouc (Cehia) – 5 firme de exercițiu; Târgul Internațional din Praga, (Cehia) – 2 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la Chișinău (Republica Moldova) – 2 firme de exercițiu; Târgul Internațional de la New York (S.U.A). – 1 firmă de exercițiu; Târgul Internațional de la Viena (Austria) – 1 firmă de exercițiu; Târgul Internațional de la Vilnius (Lituania) – 1 firmă de exercițiu.

- *Asigurarea calității educației și formării profesionale*

Prin proiectul *ERASMUS+ EUROPEAN QUALITY ASSURANCE FRAMEWORK FOR VET NRP*, s-a urmărit punerea în aplicare a sarcinilor care le sunt atribuite țărilor membre UE în Recomandarea EQAVET, privind stabilirea buclelor de informare și feedback continuu în formarea inițială și continuă bazate pe rezultatele învățării și întărirea cooperării între punctele naționale de referință (PNR) și evidențierea activității acestora privind furnizorii de IPT. În octombrie 2017, a fost organizată vizita de studiu din România, cu tema *Dezvoltarea mecanismului de asigurarea calității pentru învățarea la locul de muncă*, la care au participat reprezentanți ai PNR sau ai unor instituții cu atribuții în formarea profesională din România, Italia, Grecia, Finlanda și Olanda. De asemenea, reprezentanții CNDIPT au participat la vizitele de studiu organizate de Italia, cu tema *Evaluare colegială în IPT*, în perioada 10-11 mai 2017 și Finlanda, cu tema *Utilizarea informațiilor privind traseul absolvenților la nivel de furnizor de formare profesională și de sistem în dezvoltarea calificărilor și a IPT-ului (feed-back)*, în perioada 25-26 octombrie 2018.

Realizarea unor instrumente transferabile și accesibile țărilor partenere, pentru sprijinirea învățământului profesional și tehnic în Regiunea Dunării, prin proiectul Interreg Danube Transnational Programme "Learning by Doing"

CNDIPT implementează în perioada 01 ianuarie 2017 - 30 iunie 2019, în calitate de partener național, alături de Camera de Comerț și Industrie Hunedoara (CCI HD), proiectul *Interreg Danube Transnational Programme Learning by Doing*. Acest proiect își propune îmbunătățirea capacității actorilor relevanți prin consolidarea parteneriatelor la nivel regional, național și transnațional pentru a facilita dezvoltarea și consolidarea sistemelor existente de educație și formare profesională din țările din Regiunea Dunării. Liderul de parteneriat este Camera de Comerț și Industrie Budapesta, alături de 24 de parteneri din Austria, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Cehia, Croația, Germania, Moldova, Muntenegru, România, Serbia, Slovacia, Slovenia, Ungaria. Acțiunile au avut startul în județul Hunedoara, unde s-a constituit grupul de actori locali relevanți pentru IPT. Grupul a desfășurat cinci ateliere de lucru care au avut ca rezultat direct adoptarea unui

Plan de acțiuni, identificându-se cinci domenii de intervenție relevante cu impact direct în îmbunătățirea calității IPT și a corelării formării profesionale cu nevoile pieței muncii, în care învățarea la locul de muncă ocupă un loc central. Una dintre intervențiile reușite implementate de stakeholders group a fost campania *Titlul de excelență*, dedicată școlilor IPT și companiilor partenere, care urmărește să recunoască printr-un sistem de audit extern calitatea ofertei VET, din perspectiva principalilor beneficiari, a companiilor și a autorităților locale. În campania desfășurată în perioada februarie-iunie 2018, s-au înscris 14 unități IPT din județul Hunedoara. Ca rezultat direct al proiectului, au fost elaborate două studii de caz: un studiu de caz național care descrie modul în care sunt abordate provocările locale identificate, aspectele cheie și factorii de succes și un studiu de caz specific, referitor la aplicarea schemei *Titlul de excelență*. Un alt set de activități în proiect au fost *Campaniile de sensibilizare*, în cadrul cărora, partenerii români, CNDIPT și CCI Hunedoara au desfășurat, în luna iunie 2018, opt seminarii regionale, în complementare cu acțiunile desfășurate de grupul de actori locali din Hunedoara. La aceste seminarii, au participat 360 de reprezentanți ai partenerilor sociali ai sistemului IPT și ai unităților de învățământ profesional și tehnic. Echipa de experți a CNDIPT a participat, pe parcursul anului 2017, la vizitele de studii organizate în Germania, Slovenia și Cehia și a fost gazdă, alături de CCI Hunedoara, a vizitei de studii organizate în cadrul proiectului, la Hunedoara-Deva. O altă activitate transnațională, respectiv schimbul de experiență între echipele de proiect ale partenerilor (staff exchanges), a fost organizată de partenerii români, CNDIPT și CCI Hunedoara, în luna iunie 2018, la Deva.

În domeniul dezvoltărilor de politici publice și raportărilor IPT, în perioada 2017-2018, au fost elaborate:

- rapoarte privind politicile de formare profesională;
- raportul de țară privind educația și formarea profesională *Short Description* pregătit pentru mandatul Președinției României la Consiliul UE;
- *Spotlight – prezentare succintă a sistemului de educație și formare profesională din România;*
- *Anniversary compilation/Edition Spotlight;*
- articole tematice pe tema educației și formării profesionale: *Măsuri de sprijinire și orientare pentru NEETs și șomeri pe termen lung* și *Opinia publică privind învățământul profesional și tehnic pe baza chestionarului elaborat și aplicat cu sprijinul Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP);*
- buletine informative succinte privind știri relevante din educație și formare profesională;
- website-ul www.refernet.ro (actualizare);
- contul de socializare media facebook: CndiptReferNetRO.

V. Suținerea învățământului în limbile minorităților naționale

În conformitate cu una dintre măsurile prevăzute în cadrul *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2016-2020*, s-a asigurat pregătirea a 40 de cadre didactice (educatori, învățători, profesori) care predau în limba romani (Sinaia, 30 octombrie-03 noiembrie 2017). Cu sprijinul CCD Constanța și Salvați Copiii, s-au format 35 de mediatori școlari în perioada 01-07 iulie 2018 și alți 25 în perioada 24-31 august 2018.

În anul școlar 2017-2018, au fost realizate atât activități specifice învățământului în limbile minorităților, cât și activități în context educațional extins adresate romilor, dintre care amintim:

- stabilirea cadrului de continuare a cursurilor de vară de limba și metodică predării limbii romani, care s-au desfășurat la Costinești, pe trei module succesive, în perioada 15-30 iunie și 29 august – 08 septembrie 2018, pentru profesori și potențiali profesori de limba romani, educatori și învățători

care predau sau vor predă în limba maternă romani (MEN, CCD Constanța, Fundația Ruhama din Oradea, Școala Costinești);

- continuarea măsurilor pentru prezervarea limbii, istoriei și culturii romani în context didactic (prin asigurarea predării, în continuare, a câte 3-4 ore/ săptămână de limbă maternă romani, la cl. I-XII, respectiv 1 oră/săpt. de istoria și tradițiile romilor, la cl. a VI-a și a VII-a în 39 de județe ;
- continuarea măsurilor în vederea predării în limba maternă romani, la nivelul învățământului preșcolar, inclusiv prin abordări bilingve (romani-română, romani-maghiară), în ultimii trei ani existând, anual, cca. 7-10 grupe de grădiniță de acest tip (AB, BC, BH, BZ, CJ, IS, OLT, MS, TM), cumulând cca. 210-225 de preșcolari, anual;
- continuarea măsurilor în scopul predării în limba maternă romani, la clasele pregătitoare și la clasele I-IV (cu 4 ore/ săpt. obligatorii de limba și literatura română).

Anual, între 300-420 de elevi romi au ales studiul în limba romani la clasele pregătitoare și la clasele I-IV (în anul școlar, 2017-2018, în județele: Alba, Bihor, Brăila, Cluj, Hunedoara, Ialomița, Mureș, Timiș). La clasele a V-a – a VIII-a, studiul în limba romani există, la nivel de țară, doar într-o singură unitate școlară, la Școala gimnazială nr. 12 Măguri – Lugoj, jud. Timiș (între 85-107 elevi, anual).

- *Elaborarea, reeditarea și retipărirea, după caz, de manuale școlare pentru minorități în condițiile noului curriculum pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților, pentru educația interculturală și diversitate și pentru educație muzicală*

În anul școlar 2017-2018, au fost elaborate și traduse în total 139 de manuale școlare în limbile minorităților naționale la 117 discipline pentru anul școlar 2018-2019. Manualele școlare au fost realizate în condițiile noului curriculum pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților maghiare, pentru educație muzicală și religie. Au fost elaborate în limbile minorităților naționale 69 de titluri de manuale școlare la 58 de discipline, dintre care: în limba maghiară (24 de discipline / 35 de titluri), în limba ucraineană (6 discipline / 6 titluri), în limba germană (2 discipline / 2 titluri), în limba romani (5 discipline / 5 titluri), în limba turcă (4 discipline / 4 titluri), în limba sârbă (7 discipline / 7 titluri), în limba slovacă (4 discipline / 4 titluri), în limba rusă (5 discipline / 5 titluri) și în limba croată (1 disciplină / 1 titlu).

De asemenea, au fost traduse 70 de manuale școlare editate în limba română în limbile minorităților naționale, respectiv în limba maghiară (32 de discipline / 46 de titluri), în limba germane (17 discipline / 17 titluri) și în limba slovacă (7 discipline / 7 de titluri).

- *Interculturalitate*

La nivelul centrelor județene de formare (CCD), s-au lansat oferte de formare în vederea înțelegerii de către profesori a modului în care se formează la elevi competența interculturală (CCD Arad, CCD Harghita). Olimpiada internațională a Elenismului este o expresie a cultivării orientării multiculturale, a toleranței și a respectului pentru valorile celorlalți. Concursul "Călătoria mea interculturală", cuprins în calendarul Concursurilor Școlare interdisciplinare și transdisciplinare, finanțate de către MEN, aflat la ediția a V-a, reunește anual elevi din învățământul preuniversitar din județe ale țării care urmează diferite tipuri de educație destinate minorităților naționale, în echipe mixte de câte 10 elevi la nivel județean și 3 elevi la nivel național, aparținând atât majorității, cât și unei minorități/mai multor minorități naționale, beneficiari fiind alături de elevi, părinți, profesori, uniunile minorităților din România și comunitățile locale. Anual, concursul are o temă de interes european, iar pentru 2018, declarat "An European al Patrimoniului Cultural", tema a fost „Patrimoniul cultural din comunitatea mea!”.

În perioada 3-6 iunie 2018, s-a desfășurat la Dragomirești Vale și Chitila, județul Ilfov, ediția a XI-a a Concursului național școlar „Diversitatea – o șansă în plus pentru viitor” la care au participat 200 de elevi la faza finală și 900 de persoane la faza pe județ.

La nivelul MEN, au fost propuse trei programe de curs opțional, destinate dezvoltării competenței interculturale. Aceste programe susțin cultivarea respectului pentru diversitatea culturală, dezvoltând coerent universul cognitiv al elevilor.

VI. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor

Concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, sesiunea 2017, s-a organizat și s-a desfășurat în baza următoarelor reglementări:

- *Centralizatorul privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs, valabile pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, precum și disciplinele pentru examenul național de definitivare în învățământ 2017, aprobat prin OMECS nr. 3086 / 16.01.2017, cu modificările ulterioare;*

- *Metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2017-2018, aprobată prin O.M.E.N.C.Ș. nr. 5739/ 14.11.2016, modificată și completată prin O.M.E.N. nr. 3151/31.01.2017.*

Din analiza datelor statistice, din ultimii ani școlari încheiați, privind structura personalului din învățământul preuniversitar de stat, se observă:

- o tendință de creștere a ponderii personalului didactic auxiliar (de la 8,06% în anul școlar 2011-2012 la 9,57% în anul școlar 2017-2018);

- o tendință de ușoară creștere a ponderii posturilor didactice ocupate cu personal didactic titular (de la 78,89% în anul școlar 2012-2013 la 80,40% în anul școlar 2017-2018);

- ponderea posturilor didactice ocupate cu personal fără studii corespunzătoare postului înregistrează o creștere de 0,14 față de anul școlar 2016-2017.

Pe parcursul anului școlar 2017-2018 s-a organizat și s-a desfășurat seria a 13-a a concursului de selecție a cadrelor didactice pentru constituirea corpului național de experți în management educațional, prin care au fost incluși 1234 de noi membri.

Promovarea examenului național de definitivare în învățământ garantează calitatea pregătirii debutantului care a optat pentru cariera didactică, faptul că acesta dispune de pregătirea necesară pentru exercitarea profesiei didactice și poate intra pe o rută de profesionalizare ascendentă, având dreptul de a deveni titular în sistemul de învățământ preuniversitar și de a participa la susținerea examenelor pentru obținerea gradelor didactice. Sesiunea 2018 a examenului național de definitivare în învățământ s-a desfășurat în contextul următoarelor repere statistice:

- număr candidați înscriși: 9.345, dintre care 7.397 au susținut proba scrisă;
- număr candidați promovați: 5.887 (cu medii cuprinse între 8 și 10), iar procentul de promovare pe țară a fost de 79,59%, spre deosebire de 66,90% în sesiunea anterioară;
- 169 de candidați au obținut nota 10, spre deosebire de sesiunea 2017, când 34 de candidați au obținut nota 10.

Pentru organizarea și desfășurarea examenului național de definitivare în învățământ – sesiunea 2018, Ministerul Educației Naționale a alocat, în baza art. 111, alin. (1), lit. d) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, suma de 880.000 de lei, repartizată pe județe, în conformitate cu numărul candidaților înscriși.

În ceea ce privește formarea profesională continuă a cadrelor didactice, casele corpului didactic au derulat programe în concordanță cu obiectivele strategice în domeniul resurselor umane ale MEN, ale căror teme s-au centrat pe organizarea, la solicitarea direcțiilor de specialitate din minister, a programelor:

Pregătirea cadrelor didactice în vederea desfășurării Examenului național de definitivare în învățământ, Dezvoltarea competențelor profesionale și manageriale necesare metodiștilor, Abilitarea curriculară a cadrelor didactice care predau la clasa pregătitoare, Management și consiliere în cariera didactică, Curs de instruire și formare a profesorilor titulari cu gradul didactic I și II, propuși să corecteze lucrările scrise în cadrul concursului de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în unitățile de învățământ preuniversitar.

De asemenea, în anul școlar 2017-2018, casele corpului didactic au acreditat un număr de 43 de cursuri de formare de înaltă calitate, care au vizat, în principal, următoarele tematici: *Asigurarea calității în educație, Management educațional, Management și comunicare, Managementul proiectelor, TIC, Metode didactice de predare și evaluare, Educație financiară și managementul resurselor umane, Școala incluzivă, Medii dezavantajate, Managementul abandonului școlar și al absenteismului, Curriculum – modele de proiectare și implementare.*

Programele de formare continuă, avizate de MEN, s-au derulat pe domenii distincte, conform analizei nevoilor de formare, rezultate în urma chestionarelor aplicate personalului didactic, uneori din analiza de conținut a evaluărilor, recomandărilor și solicitărilor personalului de conducere, îndrumare și control din cadrul inspectoratelor școlare, precum și prin valorificarea rezultatelor inspecțiilor școlare.

Creșterea calității programelor de formare continuă acreditate, destinate personalului didactic din învățământul preuniversitar este evidențiată prin acreditarea unui număr de 171 de programe de formare continuă de către furnizorii de formare continuă, în anul școlar 2017 – 2018, cu o mare diversitate tematică: proiectare curriculară, strategii didactice de predare – învățare – evaluare, abilitare curriculară, managementul clasei de elevi, consiliere și orientare școlară și în domeniul carierei, competențe TIC/digitale, educația copiilor cu CES, educația copiilor și tinerilor cu aptitudini înalte, egalitate de șanse și gen, educație nonformală, extrașcolară și informală, noile educații, dezvoltare durabilă și provocările globalizării, educație antreprenorială, educație pentru mediu, educație pentru sănătate, educație interculturală, educație pentru cetățenie democratică, educație pentru drepturile copilului, educație pentru drepturile omului, management și consiliere pentru cariera didactică, management și leadership în educație, marketing educațional, managementul calității educației, politici educaționale.

De asemenea, perfecționarea cadrelor didactice din școlile sau clasele cu predare în limba maghiară s-a realizat în cadrul activităților organizate de inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, universități (Universitatea "Babeș - Bolyai" la Cluj-Napoca și în orașele unde are extensii: Odorheiu Secuiesc, Satu Mare, Târgu-Mureș, Târgu Secuiesc). O mare parte a perfecționărilor pentru cadrele didactice maghiare au fost organizate de către Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România prin cursurile tematice de perfecționare organizate pe tot parcursul anului școlar pe teme de actualitate care se bucură de un interes real, ca de exemplu: *Competențele specifice mentorului, Managementul conflictelor, Metode moderne de predare a limbii române ca limbă nematernă, Organizarea activităților integrate, Dezvoltarea competențelor de comunicare, Pedagogii alternative, Educația ecologică* etc. Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România organizează anual stagiul de perfecționare de o săptămână denumit Academia de Vară „Bolyai” în parteneriate cu universități din România și Ungaria. În colaborare cu mediul universitar, MEN a elaborat programele pentru obținerea gradelor didactice de către cadrele didactice care predau limba maternă și disciplina Istoria și tradițiile minorității maghiare.

Totodată, au fost inițiate și sprijinite cursurile de perfecționare și stagiile de formare continuă și inițială a cadrelor didactice pentru învățământul preuniversitar cum ar fi: formarea continuă pentru cadrele didactice care predau în limba germană (în cadrul Centrului pentru Formare Continuă în Limba Germană din Mediaș, cu filială la Timișoara); perfecționarea cadrelor didactice din școlile cu predare în limba ucraineană și a profesorilor de limba ucraineană, în cadrul activităților organizate de: inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, universități (Universitatea "Babeș Bolyai" la Cluj-Napoca și în orașul unde are

extensie: Sighetu Marmatiei, județul Maramureș, precum și la Universitatea București). În anul școlar 2017-2018, s-au organizat peste 100 de activități de perfecționare, la care au participat peste 1500 de cadre didactice. De asemenea, au fost organizate cursuri de perfecționare și în străinătate: în Slovacia, pentru cadrele didactice care predau în limba slovacă și în Serbia (Kikinda), pentru cadrele didactice care predau în limba sârbă.

În cadrul Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2016-2020, Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) și MEN au asigurat pregătirea a 40 de cadre didactice (educatori, învățători, profesori) care predau în limba romani, precum și a 60 de mediatori școlari romi, prin CCD Constanța și cu sprijinul Salvați Copiii.

Pe parcursul anului școlar 2017-2018, CNEE a asigurat, prin consilierii de specialitate, consultanță în pregătirea membrilor comisiilor de examen, a examinatorilor și a altor persoane implicate în desfășurarea examenelor și a sprijinit acțiunile de perfecționare a personalului didactic în realizarea proceselor de evaluare curentă a progresului școlar. De asemenea, CNEE a asigurat implementarea activităților realizate în cadrul Protocolului de colaborare cu Facultatea de Psihologie și Științele Educației - Universitatea București - privind practica profesională a masteranzilor. Consilierii de specialitate ai CNEE au asigurat pregătirea metodică-științifică a membrilor grupurilor de lucru (CNEE organizează, prioritar, formarea noilor membri ai grupurilor de lucru), precum și a reprezentanților structurilor Ministerului Apărării Naționale în vederea elaborării variantelor de subiecte de admitere la colegiile naționale militare pentru limba și literatura română și pentru matematică, precum și în vederea realizării Ghidului pentru admitere.

Conform *Metodologiei de evaluare a calității proiectelor de manuale școlare pentru învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2018 – 2019* și a *Procedurii operaționale pentru evaluarea/reevaluarea manualelor școlare*, aprobată în martie 2018, procesul de evaluare a proiectelor de manuale școlare se declanșează după instruirea specifică a persoanelor implicate. Pentru realizarea acestei activități, CNEE a organizat instruirea specifică a unui număr de peste 350 de cadre didactice dintre care au fost selectați evaluatorii și specialiștii externi coopțați la evaluarea calității științifice a proiectelor de manuale școlare

Prin proiectul CRED vor fi formați, în următorii 4 ani, 55.000 de profesori din învățământul primar și gimnazial (15.000 - primar și 40.000 - gimnazial) pentru a utiliza adecvat noile planuri-cadru și programele școlare aferente celor două cicluri de învățământ. În anul școlar 2017 -2018, în cadrul proiectului CRED, s-au derulat următoarele activități care vizează profesionalizarea carierei didactice:

- finalizarea Analizei de nevoi privind formarea grupului țintă;
- pregătirea formării - constând în selecția formatorilor de formatori (ISE), selecția unui prim val de 416 formatori la nivelul întregii țări și realizarea structurii programelor de formare (120 ore de formare/persoana din care 60 face-to-face și 60 on-line);
- stabilirea calendarului de derulare a activităților și a conținuturilor specifice pentru primele workshopuri (câte unul pentru fiecare județ și sector din București), având drept scop informarea decidenților, experților și partenerilor educaționali relevanți privind actualizarea curriculumului național.

Proiectul *Educație Timpurie incluzivă și de calitate*, validat de AMPOCU, este dedicat implementării la nivel național a curriculumului național obligatoriu pentru învățământul antepreșcolar, precum și formării profesionale unitare a personalului didactic, pilotării resurselor didactice aferente curriculum-ului național obligatoriu pentru învățământul antepreșcolar ș.a. Acest program vine în întâmpinarea cerințelor europene privind dezvoltarea competențelor personalului didactic în domeniul organizării procesului educațional pentru vârstele timpurii. Programul vizează formarea unor competențe complementare ale personalului didactic încadrat la nivel antepreșcolar și preșcolar, în perspectiva exercitării eficiente a rolurilor

profesionale. Scopul programului de formare constă în dezvoltarea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar (antepreșcolar și preșcolar) în ceea ce privește proiectarea și organizarea procesului educațional la vârstele timpurii, cu precădere adresat antepreșcolarilor și preșcolarilor, prin actualizarea și aprofundarea conținuturilor tematice pentru a asigura exercitarea rolurilor profesionale în funcție de exigențele privind adaptarea competențelor personalului didactic la schimbările legislative, normative și curriculare la nivelul educației timpurii și pentru a asigura calitatea în educație.

În realizarea activităților de formare ale programului de formare se vor proiecta strategii didactice interactive, centrate pe cursant, metodologii active, metode de învățare practică prin aplicații, modele, studii de caz, înțelese ca modalitate de abordare a procesului educațional bazat pe nevoile, interesele, aspirațiile de formare ale cursantului, pentru promovarea spiritului de cercetare științifică, creativității teoretice și practice. În proiectarea activităților de formare, se vor respecta principiile învățării prin cooperare și învățării prin descoperire, se urmărește încurajarea învățării din experiență și a învățării autodirijate. Utilizarea tehnologiei informaționale și comunicare în implementarea activităților de formare face ca prezentarea principalelor elemente teoretice să se adapteze cerințelor profesionale, asigurând un ridicat nivel optim de eficiența și de formare a competențelor cursanților.

VII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

Pentru operaționalizarea unor centre comunitare de învățare permanentă, în colaborare cu consiliile județene/locale s-au desfășurat următoarele activități:

- constituirea grupului de lucru comun cu reprezentanți ai Ministerului Muncii și Justiției Sociale în vederea elaborării Instrucțiunilor specifice privind acreditarea și evaluarea periodică a centrelor comunitare de învățare permanentă (CCIP) ;
- elaborarea proiectului de ordin comun al Ministerului Educației Naționale și Ministerului Muncii și Justiției Sociale, de aprobare a Instrucțiunilor specifice privind acreditarea și evaluarea periodică a centrelor comunitare de învățare permanentă (CCIP), în conformitate cu prevederile art. 22 și art. 23 din HG nr. 598/23.08.2017 de aprobare a Metodologiei de acreditare, evaluare periodică, organizare și funcționare a centrelor comunitare de învățare permanentă ;
- publicarea proiectului Instrucțiunilor specifice privind acreditarea și evaluarea periodică a centrelor comunitare de învățare permanentă (CCIP) pe site-ul MEN.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă implementează proiectul *INTESPO – Înregistrarea Tinerilor în Evidențele Serviciului Public de Ocupare*, în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale, Ministerul Muncii și Justiției Sociale și Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială. Proiectul este finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman, Axa prioritară 2 – *Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs*, Obiectiv specific 2.3 – *Creșterea numărului tinerilor NEETs inactivi înregistrați la Serviciul Public de Ocupare*. Mobilizarea tinerilor NEETs către agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă în vederea înregistrării se realizează printr-o campanie de informare și conștientizare care se derulează, în mod special, în mediul on-line, prin intermediul site-ului proiectului www.proiectintespo.ro și paginii de Facebook ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, ale agențiilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și ale partenerilor. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă creșterea numărului de tineri inactivi înregistrați în Serviciul Public de Ocupare (SPO) în vederea furnizării de măsuri personalizate.

VIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale; finanțare corespunzătoare. Extinderea utilizării TIC

Ministerul Educației Naționale prin Unitatea de Management al Proiectelor pentru Modernizarea Rețelei Școlare și Universitare implementează *Proiectul privind Reabilitarea Infrastructurii Școlare (P.R.I.S.)* și *Proiectul privind Reforma Educației Timpurii în România (P.R.E.T.)*.

Valoarea *Proiectului privind Reabilitarea Infrastructurii Școlare (P.R.I.S.)* este de 343,4 mil. de euro. Sursele de finanțare sunt: Banca Europeană de Investiții cu 131 mil. de euro, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, cu 43,5 mil. de euro și Guvernul României cu 168,9 mil. de euro. Obiectivele proiectului constau în:

- reabilitarea, modernizarea și mobilarea a 1.328 de școli din învățământul preuniversitar și 16 cămine studentești pentru restabilirea siguranței în exploatare a clădirilor școlare și a condițiilor igienico-sanitare și de confort, precum și eliminarea dezavantajelor educaționale ale elevilor care ocupă asemenea școli;
- îmbunătățirea condițiilor de învățământ în vederea creșterii calității actului educațional.

În anul școlar 2017-2018 au fost finalizate și dotate 4 unități școlare, iar până în prezent au fost finalizate și dotate 1.324 de unități școlare și 16 cămine studentești.

Valoarea *Proiectului privind Reforma Educației Timpurii în România (P.R.E.T.)* este de 105 mil. de euro (bugetul componentei de infrastructură fiind de 80,75 mil. de euro). Obiectivele proiectului constau în:

- construirea și dotarea cu mobilier a 380 de grădinițe și îmbunătățirea calității infrastructurii sistemului de educație preșcolară și asigurarea nevoilor de bază ale copiilor prin intermediul îmbunătățirii serviciilor, în conformitate cu standardele de educație europeană și internațională;
- construirea de clădiri noi pentru grădinițele care sunt în prezent amplasate în clădiri care fac obiectul retrocedării.

În anul școlar 2017-2018, au fost finalizate 33 de grădinițe, 107 de grădinițe au fost dotate cu mobilier, iar până în prezent au fost finalizate 190 de grădinițe.

În vederea elaborării *Strategiei pentru Modernizarea Infrastructurii Educaționale 2018 -2023*, au fost derulate analize complexe ale seturilor de date completate de unitățile de învățământ în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR), pentru fiecare nivel de educație precum și seturi de date statistice de la Institutul Național de Statistică.

Obiectivul principal al proiectului de Strategie privind modernizarea infrastructurii educaționale 2018 -2023 constă în asigurarea criteriilor cuantificabile de priorizare a investițiilor, care să contribuie la îmbunătățirea accesului la educație și la îmbunătățirea calității și relevanței serviciilor furnizate de către unitățile de educație și formare profesională.

Astfel, Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale propune o serie de acțiuni specifice pentru infrastructura educațională, în funcție de 3 piloni strategici:

Pilonul 1 – Acces la serviciile educaționale:

- o îmbunătățirea accesului la servicii educaționale în zonele insuficient deservite și în unitățile de învățământ supraaglomerate ;
- o creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar și preșcolar ;
- o îmbunătățirea condițiilor de cazare și a posibilităților de transport pentru elevi și studenți.

Pilonul 2 – Calitate, condiții de siguranță și funcționare a spațiilor de învățare:

- o dezvoltarea și actualizarea cadrului legislativ al infrastructurii școlare pentru asigurarea unui mediu propice pentru spațiile de învățare;
- o îmbunătățirea calității condițiilor de siguranță și de funcționare a spațiilor de învățare.

Pilonul 3 – Calitatea și relevanța mediilor de învățare:

- o asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare;
- o îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și în societate.

Criteriile stabilite pentru prioritizarea investițiilor în infrastructura educațională au fost incluse în ghiduri specifice, aferente lansărilor prin POR și în grilele de evaluare a proiectelor depuse pentru îmbunătățirea infrastructurii educaționale. Analizele derulate pentru învățământul profesional și tehnic s-au concretizat într-un set specific de criterii de prioritizare, care să permită concentrarea investițiilor pentru dezvoltarea unor centre de formare profesională regionale puternice, cu infrastructură educațională modernă, adaptată nevoilor tehnologice și cerințelor pieței muncii.

CNDIPT, sprijinit de MEN și Banca Mondială, a implementat proiectul **Cadrul strategic pentru infrastructura educațională și sprijin în planificarea strategică a educației și formării profesionale – INFRAED**, finanțat prin POCA. Scopul acestui proiect constă în dezvoltarea și introducerea de strategii, mecanisme, standarde și proceduri comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale de alocare a resurselor financiare pentru investițiile în infrastructura publică de învățământ. Două rezultate foarte importante ale proiectului sunt:

- elaborarea proiectului de strategie, transmis către MEN;
- un sistem informațional geospațial al infrastructurii educaționale realizat împreună cu experții Băncii Mondiale.

GEIS (Sistemul Informatic Geospațial pentru Educație) este un instrument construit pentru a susține procesul de luare a deciziilor privind investițiile în infrastructură în educație, prin oferirea unei prezentări generale a stadiului infrastructurii în sistemul educațional, cât și al gradului de ocupare al școlilor, precum și o prezentare detaliată a acestor elemente, la nivel de județ, comună și școală. Sistemul Informatic Geospațial pentru Educație include o serie de date și indicatori, cum ar fi: existența facilităților, starea mobilierului, accesul elevilor cu dizabilități, expunerea la hazardul seismic, capacitatea unității, accesibilitate de transport, caracterul adecvat al utilităților, presiunea demografică, dimensiunea universităților, cererea pentru cămine studentești sau anul construcției clădirilor.

Astfel, utilizatorii pot accesa și pot vizualiza diferite tipuri de informații sub forma unor hărți interactive și pot manipula datele prezentate pentru a extrage informațiile de interes sub formă de hărți sau rapoarte printate. Aplicația GEIS se poate accesa prin introducerea adresei <http://sig.forhe.ro> în browser-ul preferat. În aprilie 2018, au fost instruite persoane din MEN și CNDIPT în utilizarea GEIS, iar în perioada următoare (februarie - martie 2019) sunt planificate sesiuni de training și pentru personalul inspectoratelor școlare cu atribuții în dezvoltarea infrastructurii educaționale.

MEN a adoptat un nou *Plan-cadru pentru clasele V-VIII* care este implementat începând cu anul școlar 2017-2018. Acest plan-cadru este documentul care precizează ce discipline trebuie să fie urmate de elevii din clasele V-VIII și câte ore vor fi alocate săptămânal pentru fiecare disciplină. Se introduce la toate clasele o nouă disciplină obligatorie – *Informatică și TIC* (Tehnologia informației și comunicațiilor).

Noul curriculum școlar pentru clasele V-VIII încurajează elevii să folosească tehnologia în mod responsabil și creativ și să răspundă nevoii de a continua eforturile de alfabetizare digitală și să reconsidere acest concept din perspectiva noilor cerințe socio-profesionale. Acestea se realizează printr-un curriculum relevant, care vizează construirea unui set de competențe digitale pe care fiecare absolvent poate să le utilizeze în timpul școlarității și al vieții active.

Prin noua programă școlară, elevii din clasele V - VIII vor învăța cum să utilizeze tehnicile de calcul și comunicații în mod responsabil și eficient. În plus, vor învăța cum să rezolve unele probleme elementare prin

construirea algoritmilor de procesare a informațiilor și vor crea produse informatice care vor face uz de conexiuni între discipline.

IX. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)

Proiectul privind învățământul secundar (Romania Secondary Education Project – ROSE), finanțat printr-un împrumut acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în valoare totală estimată de 200 de mil. de euro, își propune să contribuie la reducerea abandonului în învățământul secundar și terțiar și la creșterea ratei de promovare a examenului de bacalaureat.

Subcomponenta 1.1 a proiectului ROSE are în vedere intervenții la nivelul școlilor, prin acordarea de granturi liceelor mai puțin performante din sistemul public de învățământ, în valoare totală de 127,3 mil. de euro, în scopul creșterii participării școlare și a ratei de absolvire, precum și pentru îmbunătățirea performanțelor școlare. Perioada de derulare a granturilor acordate liceelor este de maximum 4 ani, iar mărimea acestora este, în medie, de 100.000 de euro. 259 de licee au implementat, pe parcursul anului școlar 2017-2018, activitățile propuse în proiectele aprobate la finalul lunii iunie 2017, în cadrul primei runde de granturi pentru licee, a căror valoare totală este de 117,34 mil. de lei. În această perioadă, liceele beneficiare au primit deschideri de credite bugetare în valoare totală de 13,93 mil. de lei.

Analiza indicatorilor stabiliți prin proiect arată că, deși liceele au derulat doar un an din cei 4 ai proiectului, au fost atinse valorile prognozate ale indicatorilor intermediari, fiind observabile, la nivelul primei runde de granturi, scăderea ratei de abandon la nivelul claselor terminale, creșterea ratei de absolvire a învățământului liceal, a ratei de înscriere la examenul de bacalaureat și a ratei de promovare a acestuia în raport cu valorile de referință. Pe parcursul aceluiași an școlar, a fost asigurată, de către consultanții angajați în acest scop, facilitarea scrierii proiectelor repartizate în runda a doua de granturi pentru licee și evaluarea acestor proiecte. În urma evaluării, au fost încheiate 512 acorduri de grant, proiectele aprobate urmând a fi implementate începând cu anul școlar 2018-2019.

Au fost elaborate ghiduri pedagogice, menite să sprijine derularea activităților pedagogice și de sprijin din liceele beneficiare de granturi ROSE: ghidul pentru educație incluzivă și ghidul privind activitățile de consiliere și orientare.

Subcomponenta 1.2 Intervenții sistemice (16,4 mil. de euro) își propune să contribuie la sprijinirea liceelor pentru asigurarea îmbunătățirii ratei de tranziție în învățământul superior, prin activități cum ar fi: revizuirea curriculumului pentru liceu, revizuirea băncii de itemi de evaluare și actualizarea platformei on-line pentru evaluări și examene naționale, formarea profesorilor și a directorilor pentru implementarea noului curriculum și în domeniul evaluării, îmbunătățirea dotărilor din casele corpului didactic etc.

Au fost selectați consultanți individuali pentru asistență tehnică în procesul de elaborare a noului curriculumul pentru liceu și pentru activitățile legate de evaluarea elevilor, care au început analiza politicilor și documentelor curriculare și de evaluare din România, în vederea formulării de propuneri de modificare/ameliorare. De asemenea, a fost încheiat contractul de consultanță pentru derularea activității de participare a elevilor români la evaluarea internațională TIMSS. Etapa de pre-testare și interpretare a rezultatelor colectate s-a încheiat cu succes.

X. Susținerea consilierii și orientării școlare, combaterea violenței în școli

o **Activități specifice de consiliere și orientare școlară**

Proiectul *Job Orientation – training in businesses and schools (JOBS)* are drept obiectiv final pregătirea elevilor din ultimii ani de învățământ gimnazial și primii ani de învățământ liceal tehnologic/profesional pentru alegerea unei rute de pregătire profesională sau pentru continuarea studiilor la nivel universitar. Acest obiectiv general este urmărit prin introducerea unei abordări interdisciplinare, integrate în curriculumul școlar care presupune aplicarea consecventă a unor strategii de instruire centrate pe elev, dar și prin introducerea unor tematici adecvate consilierii pentru carieră. Proiectul este finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (Swiss Agency for Development and Cooperation-SDC) și cofinanțat de Guvernul României, prin MEN.

Dacă, în anul școlar precedent, programul *JOBS* a fost aplicat în 56 de unități de învățământ și au fost formați 29 de mentori, în anul școlar 2017 – 2018, a fost intensificată pregătirea cadrelor didactice. Drept urmare, a fost acreditat, prin OMEN nr. 4586/09.08.2017, programul de formare *JOBS - formarea pentru orientare și consiliere în carieră a elevilor*, dedicat personalului didactic din învățământul preuniversitar. Astfel, în anul școlar 2017-2018, în parteneriat cu șapte case ale corpului didactic, au fost certificate 194 de cadre didactice. Peste 5.000 de elevi utilizează la clasă, cu sprijinul profesorilor mai bine pregătiți, *Caietele JOBS* ca materiale de învățare. Parteneriatele între Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic și casele corpului didactic vor continua și în anul școlar următor, fiind semnate Acorduri de parteneriat cu 28 de CCD.

o **Ațiuni pentru prevenirea și combaterii violenței în mediul școlar**

În vederea analizării fenomenului violenței în mediul școlar la nivel național, în anul școlar 2017-2018, au fost colectate și prelucrate date statistice transmise de inspectoratele școlare județene/ al Municipiului București, în baza următoarelor documente strategice:

- Strategia privind reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar;
- Protocolul de cooperare privind prevenirea și combaterea delincvenței juvenile în incinta și în zona adiacentă unităților de învățământ preuniversitar, încheiat între MEN și MAI – Inspectoratul General al Poliției Române, nr. MEN 32104/20.02.2013;
- Planul național comun de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și personalului didactic și prevenirea delicvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar, elaborat în parteneriat cu MAI și cu MDRAP, nr. MEN 560/MCA/13.07.2016.

Datele au fost colectate și centralizate pe 4 categorii, cu subcategoriile subsecvente: atac la persoană, atentat la securitatea unității școlare, atentat la bunuri, alte fapte de violență sau atentate la securitate în spațiul școlar.

În semestrul al II –lea din anul școlar 2017 – 2018, s-a înregistrat o scădere cu 39% a actelor de violență, față de primul semestru (semestrul I - 7052 de cazuri, semestrul II – 4303 cazuri). De asemenea, analiza datelor pentru anul școlar 2017 - 2018 evidențiază faptul că numărul actelor de violență în mediul școlar a scăzut cu 10,85% față de anul școlar 2016 -2017 și cu 37,16% față de anul școlar 2015-2016.

XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

- **Programul Erasmus+**

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) a gestionat, în 2017- 2018, un număr de aproximativ 1270 de proiecte Erasmus+ (548 în 2017 și 722 în 2018), dintre care:

- de mobilitate 192 (82 în 2017 și 110 în 2018) și parteneriate strategice 786 (313 în 2017 și 473 în 2018) în domeniul învățământului preuniversitar - educație generală;
- de mobilitate 253 (133 în 2017 și 120 în 2018) și parteneriate strategice 39 (20 în 2017 și 19 în 2018) - în domeniul învățământului profesional și tehnic.

Bugetul alocat învățământului preuniversitar din România (educație generală și învățământ profesional și tehnic) în Programul Erasmus+ pentru mobilități ale personalului și elevilor, precum și pentru proiecte de cooperare în parteneriat, a fost în 2017 de 24, 638 de mil. de euro, iar în 2018 de 30, 243 de mil. de euro. Numărul de participanți la mobilități în domeniul învățământului preuniversitar-educație generală a fost de 2.084, iar la mobilități în domeniul învățământului profesional și tehnic a fost de 9.157. Noua fază a granturilor, finanțate prin Mecanismul Financiar SEE 2014-2021, a început în octombrie 2017, pentru programul denumit "Educație, Burse, Ucenicie și Antreprenoriatul Tinerilor", ANPCDEFP fiind Operator de Program. Runda 1 de apeluri la propuneri s-a lansat în prima jumătate a anului 2018 fiind finanțate 17 proiecte de mobilități pentru personalul din ISJ-uri, CCD-uri și CJRAE, care a participat la cursuri de formare în Islanda și Norvegia. De asemenea, s-au finanțat 4 proiecte de cooperare în domeniul învățământului profesional și tehnic, între școli din România și școli din Norvegia, precum și 6 proiecte pentru îmbunătățirea incluziunii copiilor romi în școală.

În anul școlar 2017 – 2018, o atenție deosebită a fost acordată elevilor din Republica Moldova, care au beneficiat de:

- locuri de studii fără plata taxelor de școlarizare, prevăzute în Protocolul de colaborare 2016-2019;
- locuri de studii acordate în baza ofertei unilaterale a statului român (cap. VIII. al H.G. nr 136/2017 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2017-2018).

- În anul școlar 2017-2018, Institutul Limbii Române a continuat implementarea proiectului privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în unități de învățământ din state membre ale Uniunii Europene. Astfel, cursul a continuat în cele 5 țări: Belgia, Irlanda, Italia, Portugalia și Spania, la care s-a adăugat și Marea Britanie, ajungându-se la un total de 6 țări. Beneficiarii cursului LCCR au fost peste 12.000 de copii, cu vârste cuprinse între 3 și 18 ani. În Proiect au activat 134 de cadre didactice, care au predat cursul în peste 500 de unități de învățământ preuniversitar din străinătate.

XII. Coordonarea implementării și monitorizarea – evaluarea măsurilor cuprinse în strategiile condiționalități ex-ante pentru domeniul învățământului preuniversitar

Politicile publice ale Ministerului Educației Naționale, coerente cu *Strategia Europa 2020*, *Cadrul Strategic Educație și Formare 2020*, *Programele de Guvernare* și cu alte documente programatice naționale, sunt incluse în *Cadrul strategic național pentru educație și formare profesională* alcătuit din 5 strategii:

- *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii în România – domeniul învățământ preuniversitar (acces și participare la o educație incluzivă și de calitate);*
- *Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020 – domeniul educație permanentă;*
- *Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 - domeniul învățământ preuniversitar profesional și tehnic;*
- *Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023 – în curs de avizare.*

Din 2016, părăsirea timpurie a școlii este din nou în descreștere, însă ritmul descreșterii nu este în măsură să susțină o perspectivă optimistă în ceea ce privește atingerea țintei de 11,3% în 2020. La nivelul municipiilor, această rată este mai mică decât ținta stabilită la nivelul Uniunii Europene, fiind de 6,2% pentru România. Dar, în același timp, rata părăsirii timpurii a școlii în mediul rural din România este la polul opus, de 26,6%, iar în orașe și suburbii de 17,4%, ducând, la nivel național, la o medie nesatisfăcătoare de 18,1%, în 2017.

Principalele programe și măsuri propuse pentru a atinge obiectivele acestei strategii sunt grupate în patru (4) piloni strategici:

Pilonul 1: Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii;

Pilonul 2: Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii;

Pilonul 3: Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala;

Pilonul 4: Dezvoltarea sprijinului instituțional adecvat.

Punerea în aplicare a Strategiei a impus detalierea Planului complet de acțiune în planuri anuale de acțiune. Astfel, în Planul de Acțiune 2017, au fost proiectate 50 de acțiuni, subsecvente a 13 dintre cele 16 măsuri asociate Pilonilor Strategiei.

PARTEA A III-A. DIRECȚII DE ACȚIUNE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2018 -2019

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare școlară
- II. Promovarea unui învățământ incluziv și de calitate
- III. Dezvoltarea educației timpurii
- IV. Înnoirea/revizuirea curiculei și a evaluării; susținerea performanțelor școlare
- V. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic
- VI. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VII. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor
- VIII. Modernizarea infrastructurii TIC; îmbunătățirea infrastructurii educaționale
- IX. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)
- X. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli
- XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- XII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- XIII. Construirea unui nou cadru legislativ privind sistemul educațional; monitorizarea măsurilor cuprinse în strategiile sectoriale

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare școlară

- Continuarea/dezvoltarea programelor adresate participării școlare a copiilor cu risc ridicat (Pachetul social garantat pentru educație):
 - implementarea Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, Programul guvernamental Rechizite școlare, Programul Bani de liceu, Bursa profesională, Programul Euro 200, Programul Masa Caldă (acordarea unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat), Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023, Decontarea navetei (elevi și cadre didactice), Acordarea de burse (sociale, de studiu, de merit și de performanță).
- Implementarea proiectului necompetitiv *Rechizite pentru preșcolari și elevi - șanse egale la educație*, finanțat din fonduri europene
- Dezvoltarea programelor de tip *A doua șansă*, având ca obiectiv formarea copiilor și tinerilor, printr-o componentă a proiectului *Curriculum relevant, educație de calitate pentru toți* (CRED)
- Lansarea apelului *Măsuri de A doua șansă*, care are ca obiectiv specific creșterea numărului de tineri și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie și care se reîntorc în sistemul de educație și formare. Apelul competitiv *Măsuri de A doua șansă* va avea o alocare financiară de 143 mil. de euro.
- Implementarea proiectelor *Școală pentru toți*
131 de proiecte sunt selectate în cadrul Apelului– Programul *Școală pentru toți* (cu un buget de 185 de mil. de euro și cu un grup țintă estimat de 8.285 de tineri/adulți care beneficiază de sprijin pentru reîntoarcerea în sistemul formal de educație și formare).
- Participarea în proiectul INTESPO al Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă
Prin acest proiect sunt identificați și consiliați tinerii NEET's (care nu sunt la școală, nu urmează cursuri de formare și nu sunt angajați). Obiectivul specific este identificarea a cel puțin 200.000 de tineri NEET's în vederea înregistrării și profilării a 160.000 dintre aceștia.
- Finalizarea unui set de proceduri privind identificarea și monitorizarea copiilor aflați în afara sistemului de educație, în cadrul proiectului *Sistem de avertizare timpurie pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii* (RPT), finanțat de Comisia Europeană, prin serviciul Structural Reform Unit. Obiectivul proiectul este

elaborarea unui mecanism de avertizare pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii, a unei metodologii pentru colectarea și utilizarea datelor în vederea prevenirii părăsirii școlii în România incluzând o listă de indicatori cheie de performanță.

- Organizarea procesului de învățare/cazuri particulare (școlarizarea la domiciliu; învățământ particular; predarea în regim intensiv/bilingv ș.a.)
- Susținerea elevilor cu dizabilități - acces la educația de bază și la nivelurile superioare
- Implementarea Planului de acțiune pentru desegregare școlară
- Intrarea în vigoare a noilor planuri-cadru pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial, pentru toate tipurile și gradele de deficiență, aprobate prin Ordinul nr. 3622/27.04.2018, cu modificările și completările ulterioare
- Continuarea monitorizării și evaluării programelor *Școala după Școală* derulate de unitățile de învățământ și introducerea de noi extensii în *Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România* (SIIR), în scopul colectării de date aferente acestor programe
- Asigurarea unui număr suficient de bilete de examen, variante de subiecte însoțite de baremele de evaluare și de notare, fișiere audio și pachete de fișiere de lucru pentru:
 - postarea modelelor pentru evaluări, examene și concursuri naționale pe website-ul dedicat (www.subiecte.edu.ro);
 - derularea simulărilor evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a și pentru examenul de bacalaureat (elevii claselor a XI-a și a XII-a);
 - livrarea unor subiecte de rezervă solicitate de Comisiile Naționale pentru cazurile speciale.

II. Promovarea unui învățământ incluziv și de calitate

- Implementarea componentei proiectului strategic CRED, *Curriculum relevant, educație de calitate pentru toți*, prin care se va revizui curriculumul pentru învățământul primar și gimnazial
- Simplificarea documentațiilor solicitate pentru evaluarea calității
- Finalizarea și aprobarea prin HG a standardelor de autorizare de funcționare provizorie, a standardelor de acreditare, a standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar
- Finalizarea și aprobarea prin HG a Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație
Se prevede evaluarea externă periodică a unui număr de 3123 de unități de învățământ de stat, acreditate prin efectul legii și care nu au solicitat evaluarea externă periodică în termenul legal. Pentru anul 2018, sunt planificate 1040 de unități de învățământ.
- Stabilirea noilor standarde de referință și indicatori de performanță.

În cadrul Programului Erasmus +, va continua derularea de proiecte specifice priorității orizontale *Incluziunea socială*, fiind promovate incluziunea, diversitatea, egalitatea, echilibrul de gen și non-discriminarea în domeniile educație, formare profesională și tineret. Programul va sprijini proiecte care au ca scop:

- promovarea dezvoltării competențelor sociale, civice, interculturale, alfabetizare media și gândire critică;
- combaterea discriminării, segregării, rasismului, hărțuirii și violenței;
- îmbunătățirea accesului, participării și performanțelor la învățare ale celor din grupuri dezavantajate și reducerea disparităților dintre grupuri diferite.

III. Dezvoltarea educației timpurii

- Revizuirea HG 1252/2012 pentru aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolară, în contextul promovării OG .nr.9/23.09.2018 și a Legii nr. 201/01.09.2018
- Finalizarea și aprobarea *Strategiei pentru educație timpurie*
- Asigurarea cadrului normativ privind organizarea unităților de educație timpurie antepreșcolară (conținuturi educative, standarde, metodologii, finanțare ș.a.) din perspectiva preluării în sistemul național de educație
- Promovarea prin ordin de ministru a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a învățământului preșcolar
- Dezvoltarea curriculumului, elaborarea de materiale didactice, sprijin pentru profesorii debutanți, prin proiectul necompetitiv *Educație timpurie incluzivă și de calitate*
- Promovarea prin ordin de ministru a Curriculumului specific pentru educație timpurie (0-3 ani și 3-6 ani)
- Stabilirea costului standard per antepreșcolar în vederea asigurării finanțării de bază pentru antepreșcolari
- Elaborarea de materiale didactice, sprijin pentru profesorii debutanți, prin proiectul necompetitiv *Educație timpurie incluzivă și de calitate*.

Se va lansa apelul *Măsurile de educație în creșe*, care va avea ca obiectiv specific creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității rom și a celor din mediul rural. Apelul competitiv *Dezvoltarea serviciilor de educație antepreșcolară* va avea o alocare financiară de aproximativ 140 de mil. de euro.

De asemenea, prin programul Erasmus + va continua derularea de proiecte pentru sprijinirea instituțiilor de învățământ în combaterea fenomenului de părăsire timpurie prin care se va asigura creșterea accesului la educație și îngrijire de înaltă calitate, cu costuri rezonabile, a copiilor preșcolari.

IV. Înnoirea/revizuirea curriculumului și a evaluării; susținerea performanțelor școlare

- Elaborarea de planuri și programe școlare noi/revizuite și asigurarea de manuale corespunzătoare, inclusiv digitale
- Realizarea de evaluări relevante la clasele a II-a, a IV-a, a VI-a, evaluare națională și bacalaureat
- Susținerea inspecției școlare; îndrumarea și consilierea cadrelor didactice
- Asigurarea de manuale școlare pentru toți elevii, inclusiv pentru cei aparținând minorităților naționale
- Îmbunătățirea legislației secundare privind drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar
- Asigurarea participării României la evaluările internaționale (PISA, TALIS)
- Pregătirea de aplicații informatice pentru depunerea și gestionarea documentelor profesionale ale cadrelor didactice precum și pentru evaluarea lucrărilor la probele scrise și comunicarea rezultatelor concursurilor și examenelor atât pentru elevi cât și pentru profesori
- Înființarea și operaționalizarea a 60 de centre de excelență în tehnologia informației printr-un proiect finanțat de Guvernul Japoniei
- Susținerea programelor extrașcolare și extracurriculare, de educație pentru sănătate, educație cultural-artistică și științifică, educație ecologică, educație prin sport, educație rutieră, educație pentru dezvoltare durabilă, educație financiară; promovarea voluntariatului, a educației civice și a implicării sociale
- Îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice prin programe finanțate din fonduri nerambursabile, din cadrul apelurilor de proiecte *Școala pentru toți* și *Profesori motivați în școli defavorizate*

- Stimularea inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial; încurajarea elevilor capabili de inovare și creație
- Dezvoltarea și implementarea programelor de stimulare a performanței, adresate elevilor cu potențial deosebit
- Organizarea olimpiadelor și a concursurilor școlare la nivel local, regional, național, internațional
- Modificarea și completarea actelor normative privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar.

V. Promovarea și dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

- Accesarea și contractarea unui proiect necompetitiv pentru dezvoltarea învățământului profesional și pentru susținerea educației antreprenoriale
- Implementarea la scară națională a învățământului profesional dual
- Realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici în ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii
- Reînființarea/modernizarea atelierelor-școală pentru învățământul profesional și cel tehnologic
- Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă
- Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar nonuniversitar, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României
- Stimularea parteneriatelor de tip public-privat
- Dezvoltarea de programe de calificare/formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate pe piața muncii
- Organizarea de concursuri antreprenoriale la toate nivelurile preuniversitare
- Diseminarea și promovarea, în continuare, a bunelor practici din domeniul învățământului profesional dual, implicând mediul economic
- Continuarea actualizării calificărilor profesionale la cerințele pentru nivele 3 și 4.

VI. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

- Desfășurarea de activități de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor, prevăzute de Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020
- Coordonarea elaborării/realizării/finalizării programelor pentru obținerea gradelor didactice în colaborare cu facultățile de profil (pentru educatoare, învățători, profesori de limba maternă, istoria și tradițiile minorităților)
- Elaborarea, reeditarea și retipărirea, după caz, de manuale școlare pentru minorități în condițiile noului curriculum pentru limba maternă
- Formarea cadrelor didactice în domeniul interculturalității și a dialogului intercultural
- Monitorizarea măsurilor propuse vizând menținerea copilului/adolescentului/tânărului rom în sistemul educațional și demararea unei inițiative pentru ca instituțiile statului și familiile copiilor romi să se implice în reducerea absenteismului și abandonului școlar.

VII. Profesionalizarea carierei didactice și îmbunătățirea formării continue a profesorilor

- Organizarea, de către CNEE, a unor cursuri periodice de formare a profesorilor evaluatori (chiar constituirea unui corp al evaluatorilor)

- Adaptarea la nevoile actuale a programului MONEDU, în sensul operaționalizării modulelor pentru digitalizarea portofoliilor profesorilor în vederea evaluărilor, pentru promovările personalului din învățământ, inspecții școlare și gradații de merit
- Creșterea calității activităților de formare de la nivelul caselor corpului didactic
- Susținerea programelor privind formarea inițială și continuă a personalului prin proiectul Curriculum Relevant Educație Deschisă pentru Toți CRED, finanțat prin POCU
- Încurajarea formării continue a cadrelor didactice prin programe finanțate de la bugetul de stat și din fonduri europene
- Continuarea implementării proiectelor din cadrul apelului *Profesori motivați în școli defavorizate*,
- Consolidarea relațiilor de parteneriat între învățământul superior și cel preuniversitar, în formarea inițială și continuă pentru cariera didactică, prin care să se asigure adecvarea conținuturilor și metodelor la nevoile de formare ale cadrelor didactice, cu implicații în dezvoltarea personală și profesională a acestora și creșterea prestigiului profesional al dascălilor
- Regândirea modalităților de avansare în carieră pentru cadrele didactice, astfel încât aceasta să se realizeze în baza unor criterii și procese relevante.

VIII. Modernizarea infrastructurii TIC; îmbunătățirea infrastructurii educaționale

- Contractarea și demararea implementării de proiecte POC, POCU pentru modernizarea infrastructurii educaționale din învățământul preuniversitar (dotare cu table inteligente, laptopuri, tablete ș.a.)
- Colaborarea cu MDRAP pentru lansarea și contractarea de proiecte POR pentru unitățile de învățământ;
- Monitorizarea obținerii autorizațiilor de funcționare (sanitară, ISU) de către toate unitățile de învățământ
- Finalizarea obiectivelor de investiții în infrastructură prin Proiectul Reforma Educației Timpurii (PRET) și Proiectul Reabilitarea Infrastructurii Școlare (PRIS)
- Conectarea tuturor școlilor la Internet; îmbunătățirea accesului la Internet prin programul Wireless - Campus, în școlile gimnaziale
- Dezvoltarea de programe educaționale privind utilizarea sigură a Internetului
- Construirea Platformei naționale E-educație
- Contractarea și demararea implementării proiectului POC *Platforma națională E-educație*
- Contractarea și demararea implementării proiectului e-educație *Sistem de Management Integrat al Școlarității*
- Dezvoltarea de resurse educaționale deschise și de materiale digitale pentru ameliorarea procesului de predare – învățare – evaluare
- Asigurarea cofinanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene
- Asigurarea unui sistem de salarizare și motivare financiară corespunzător rolului pe care cadrul didactic îl îndeplinește în societate, ca principal actor al creșterii calității actului educațional
- Asigurarea defășurării activităților de monitorizare/evaluare/consiliere și control/audit
- Dezvoltarea Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România.

IX. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar (Proiectul ROSE)

- Derularea celui de-al doilea an de implementare a proiectelor finanțate în cadrul rundelor de granturi pentru licee;
- Modificarea acordului de împrumut al proiectului ROSE, pentru introducerea unei noi activități:

susținerea participării elevilor români la evaluările internaționale ale rezultatelor învățării;

- Implementarea proiectelor finanțate în cadrul schemelor de granturi competitive pentru universități – programe de vară;
- Implementarea proiectelor depuse în cadrul schemei de granturi necompetitive pentru universități și în cadrul schemei de granturi competitive pentru universități.

X. Susținerea consilierii și orientării școlare; combaterea violenței în școli

- Susținerea activităților specifice derulate în cabinetele de asistență psihopedagogică și de consiliere
- Susținerea de acțiuni comune între școli și universități pentru consilierea și orientarea în carieră a elevilor din ultimii ani de liceu
- Sprijinirea centrelor de asistență și resurse educaționale
- Identificarea, din timp, a opțiunilor elevilor din clasele a VIII-a
- Continuarea elaborării de proceduri și instrumente pentru siguranța elevilor
- Monitorizarea îndeplinirii măsurilor din planurile de acțiune privind combaterea violenței în școli
- Dezvoltarea proiectului *Educația juridică în școli*.

XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

- Dezvoltarea Proiectului Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR) în Belgia, Irlanda, Italia, Portugalia, Spania și Marea Britanie
- Deschiderea de noi lectorate de limbă română
- Gestionarea implementării proiectelor Erasmus+ de mobilitate și parteneriate strategice în domeniul învățământului profesional și tehnic (stagii de instruire practică în străinătate pentru elevii din IPT/preuniversitar și de formare continuă a cadrelor didactice din domeniu)
- Coordonarea politicilor de consolidare a parteneriatelor internaționale bilaterale și multilaterale și dezvoltarea unor noi direcții de cooperare internațională, prin participarea reprezentanților României în grupuri de lucru (Inițiativa Reformei în Educație în Europa de Est – ERISSE, ECVET Users Group, EQAVET, Strategia UE pentru Regiunea Dunării-SUERD)
- Participarea la Programul de cooperare transnațională pentru Regiunea Dunării
- Acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate anual, prin Hotărâri de Guvern, privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar, pentru comunitățile românești din străinătate.

XII. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

- Operaționalizarea Registrului Național al Calificărilor
- Finalizarea Cadrelor Naționale al Calificărilor, compatibil cu Cadru European al Calificărilor
- Operaționalizarea unor Centre Comunitare de Învățare Permanentă, în colaborare cu consiliile județene/locale
- Accesarea/depunerea de proiecte finanțate din fonduri europene pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru învățarea pe tot parcursul vieții
- Încheierea de protocoale cu asociații/ consorții ale agenților economici care să încurajeze parteneriate regionale și locale în vederea corelării competențelor specifice ale cadrelor didactice și elevilor cu noile tehnologii.

În anul 2019, va fi lansat apelul de proiecte competitive *Măsuri pentru formare continuă a angajaților*, cu cofinanțare din POCU 2014-2020 (cu o alocare de 59,8 mil. de euro). Apelul vizează măsuri de formare continuă a angajaților în vederea creșterii angajabilității, prin promovare pe post de nivel mai înalt/evitarea șomajului, cu adresabilitate în special pentru adulți în situație de risc (vârstă de peste 40 de ani, domiciliu în mediul rural etc.).

XIII. Construirea unui nou cadru legislativ privind sistemul educațional; monitorizarea măsurilor cuprinse în strategiile sectoriale

- Elaborarea unui set de trei proiecte de legi ale educației (învățământ preuniversitar, învățământ universitar și statutul cadrului didactic)
- Elaborarea de instrumente utile, inclusiv studii și analize, care să sprijine procesul de creștere a gradului de expertiză pentru angajații MEN în ceea ce privește planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea bazate pe dovezi
- Derularea unor sesiuni de formare a personalului din minister și inspectoratele școlare privind coordonarea implementării, monitorizarea și evaluarea măsurilor prevăzute în planurile de acțiune ale MEN
- Sprijinirea activităților Grupurilor tehnice de coordonare a implementării strategiilor, a Comitetului de Monitorizare și a Organismului de Evaluare
- Elaborarea Rapoartelor de progres 2018 privind implementarea strategiilor sectoriale și a unui Raport comprehensiv
- Analiza comparativă a măsurilor prevăzute în Planurile de acțiune cu cele operaționalizate prin programele POCU, POC, POCA ș.a. și, ca urmare a concluziilor acesteia, accesarea de proiecte cu finanțare europeană care să asigure atingerea obiectivelor propuse în strategiile sectoriale.

ANEXE

1. Lista abrevierilor

ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
ANPDCA – Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANR – Agenția Națională pentru Romi
ANC – Autoritatea Națională pentru Calificări
ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
BDCE – Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BDNE – Baza de Date Națională a Educației
BIM - Biroul Internațional al Muncii
CCD – Casa Corpului Didactic
CDI – Centrul/centre de Documentare și Informare
CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
CES – Cerințe Educative Speciale
CLDPS – Comitetul Local pentru Dezvoltare a Parteneriatului Social
CNCD – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNEE – Centrul Național pentru Evaluare și Examinare
CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic
CNFIPS – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat
COR – Clasificarea Ocupațiilor din România
CRFP – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar
COAF - Cadrul Comun de Asigurare a Calității
DPPD – Departamentul/Departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic
DUAE – Formularul Standard pentru Documentul Unic de Achiziție Europeană
ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training (Sistemul european de credit pentru educație și formare vocațională)
EN – Evaluarea Națională
ENQA-VET- Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională
EQF – European Qualifications Framework (Cadrul European al Calificărilor)
EQARF - European Quality Assurance Reference Framework (Cadrul European de Referință pentru Asigurarea Calității)
ERI SEE – The Education Reform Initiative of South Eastern Europe (Inițiativa de reformă educațională în sud - estul Europei)
EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene
FPC – Formare Profesională Continuă
FSE – Fondul Social European
HG – Hotărâre de Guvern
IGSU - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IJSU - Inspectoratul Județean pentru Situații de Urgență
INS – Institutul Național de Statistică
IPT – Învățământ Profesional și Tehnic
ISCED – International Standard Classification of Education (Clasificare internațională standard a educației)

ISJ – Inspectorat/inspectorate școlare județene
 ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București
 ISUMB – Inspectoratul pentru Situații de Urgență al Municipiului București
 IT – Information Technology (Tehnologia Informației)
 IR – Indicator de rezultat
 ISU – Inspectoratul pentru Situații de Urgență
 JOBS – Jobs Orientation – training in business and schools
 LCCR – Limbă, Cultură și Civilizație Românească
 LLP – Lifelong-Learning Programme (Program de învățare pe tot parcursul vieții)
 MAE – Ministerul Afacerilor Externe
 MADR – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 MDRAP – Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
 MECTS - Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului
 MIP – Mentorat pentru Inserție Profesională
 NOF – National Qualifications Framework (Cadru Național al Calificărilor)
 OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
 OG – Ordonanță de Guvern
 OUG – Ordonanță de Urgență
 OMECNS/OMECTS /OMEN – Ordin al ministrului educației, cercetării și inovării / Ordin al ministrului educației, cercetării tineretului și sportului / Ordin al ministrului educației naționale
 ONG – Organizație non-guvernamentală
 PE – Parlamentul European
 PER – Project on Ethnic Relations (Barometrul relațiilor etnice)
 PETI – Programul pentru Educația Timpurie Incluzivă
 PIAAC – Programme for International Assessment of Adult Competencies
 PIB – Produsul Intern Brut
 PISA – Programme for International Student Assessment (Programul pentru evaluarea internațională a elevilor/ studenților)
 PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
 PP – Puncte procentuale
 PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
 PRET – Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii
 PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare
 PROQAVET - Utilizarea Cadrului Comun de Asigurarea a Calității (COAF) în VET
 POCA – Programul Operațional Capacitate Administrativă
 RAEI – Raport Anual de Evaluare Internă
 REFERNET – Rețeaua Europeană privind Educația și Formarea Profesională
 ROCT - Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România
 SAM - Școala/ Școli de Arte și Meserii
 SCAC – Service de Cooperation et d’ Action Culturelle (Serviciul de Cooperare și de Acțiune Culturală)
 SIIIR – Sistemul Informatiic Integrat al Învățământului din România
 SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație
 SSE – Sistemul Statistic European
 SSP – Standarde de pregătire profesională
 TIC – Tehnologia Informației și a Comunicațiilor

TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor

UE – Uniunea Europeană

UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)

UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor

VET – Vocational Education and Training (Învățământ profesional și tehnic)

2. Definiții ale indicatorilor utilizați

- **Durata medie de frecvență a învățământului de un anumit nivel** – Reprezintă numărul (mediu) de ani de școlarizare pe care îi frecventează un copil de vârstă oficială corespunzătoare învățământului de un anumit nivel. Indicatorul reflectă nivelul general de dezvoltare a sistemului de educație din perspectiva numărului de ani de educație de un anumit nivel pe care îi parcurg copiii de vârstă corespunzătoare. O valoare mai ridicată a duratei medii de frecvență indică accesul larg la nivelul respectiv de educație și capacitatea corespunzătoare (de cuprindere) a sistemului de educație. Durata medie de frecvență nu coincide cu durata oficială prevăzută și poate fi influențată de factori diferiți: vârsta oficială minimă de acces prevăzută, vârsta de debut pentru educația obligatorie, rata de participare a copiilor la educația preșcolară.
- **Numărul de elevi ce revine la un cadru didactic** – Reprezintă numărul elevilor raportat la numărul cadrelor didactice într-un anumit an școlar. Indicatorul este utilizat pentru a măsura nivelul resurselor umane alocate, în raport cu numărul elevilor.
- **Ponderea personalului didactic calificat** – Reprezintă numărul cadrelor didactice calificate, ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Are drept scop determinarea potențialului de resurse umane din sistemul de educație pentru compararea cu normele naționale și pentru aprecierea calității instruirii. Indicatorul reflectă calitatea procesului de predare-învățare. Este influențat de politica de personal, coroborată cu situația obiectivă a resurselor umane din sistemul de educație.
- **Ponderea personalului didactic cu normă întreagă** – Reprezintă numărul cadrelor didactice cu normă întreagă (timp integral de lucru), ca expresie procentuală din numărul total al cadrelor didactice. Are drept scop determinarea personalului cu normă întreagă din sistemul de educație, pentru compararea cu normele naționale. Indicatorul reflectă calitatea procesului de predare-învățare. Acest indicator măsoară în special nivelul personalului cu timp integral de lucru, și nu eficiența și calitatea predării.
- **Ponderea personalului didactic feminin** – Reprezintă numărul cadrelor didactice femei exprimat ca raport procentual din numărul total de cadre didactice, într-un anumit an școlar. Are ca scop evidențierea structurii pe sexe a cadrelor didactice și evidențierea echilibrului/dezechilibrului pe sexe. Ajută la evaluarea ofertei și /sau la fundamentarea măsurilor de promovare a participării femeilor la activitatea didactică.
- **Ponderea populației active (15-64 de ani), pe niveluri de educație** – Reprezintă proporția persoanelor active în vârstă de 15-64 de ani, pe niveluri de educație, din numărul total al persoanelor active de aceeași vârstă, exprimată procentual. Are ca scop evidențierea repartizării populației active în vârstă de muncă (15-64 de ani) după nivelul de educație. Dat fiind că un grad mai înalt de calificare a persoanelor active presupune și un risc mai scăzut al acestora de șomaj, monitorizarea distribuției pe niveluri de instruire este importantă pentru stabilirea politicilor naționale în domeniul formării resurselor umane.
- **Rata abandonului școlar** – Reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Are ca scop măsurarea eficienței interne a sistemului de educație și este un indicator important pentru analiza și proiectarea fluxurilor de elevi în cadrul unui nivel de educație. Rata ideală a abandonului trebuie să se apropie de valoarea zero; o rată ridicată a abandonului evidențiază probleme grave privind eficiența internă a sistemului de educație.
- **Rata brută de cuprindere școlară a copiilor în învățământul de un anumit nivel** – Reprezintă ponderea copiilor cuprinși în un anumit nivel școlar (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal etc.), indiferent de vârstă, din populația totală de vârstă oficială corespunzătoare respectivului nivel de educație, raportată la un anumit an școlar. Indicatorul măsoară nivelul general de participare la nivelul

de educație respectiv și reflectă, totodată, capacitatea sistemului de educație de a pregăti copiii pentru următorul nivel de educație. O valoare de 100% sau chiar mai mult (se pot atinge astfel de valori ca urmare a faptului că sunt incluși atât copiii sub limita inferioară, cât și cei peste limita superioară a grupei oficiale de vârstă) indică faptul că o țară dispune, în principiu, de capacitatea de a cuprinde toți copiii din grupa oficială de vârstă în nivelul respectiv de educație.

- **Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ** – Reprezintă numărul total al elevilor cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, ca raport procentual din totalul populației din grupa oficială de vârstă corespunzătoare învățământului (6-23 de ani). Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ se utilizează pentru a evidenția nivelul general de participare la educație a populației. Acest indicator reflectă și capacitatea sistemului de educație de a permite accesul la toate nivelurile de educație.
- **Rata de absolvire** – Reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului respectiv. Are ca scop evidențierea calității și a eficienței interne a sistemului de educație, dar și a rezultatelor acestuia. O rată ridicată de absolvire evidențiază o mai mare posibilitate de tranziție în nivelurile superioare de educație. Indicatorul este mai relevant dacă este interpretat în complementaritate cu rata abandonului.
- **Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 de ani)** – Reprezintă proporția populației ocupate în vârstă de 15-64 de ani în populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Măsoară gradul de ocupare a populației în vârstă de muncă. Reflectă, totodată, capacitatea pieței muncii de absorbție a forței de muncă.
- **Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani** – Reprezintă proporția tinerilor în vârstă de 15-24 ani ocupați în populația totală de aceeași vârstă, exprimată procentual. Măsoară gradul de ocupare al tinerilor în vârstă de 15-24 de ani. Un nivel ridicat al acestui indicator evidențiază eficiența politicilor de ocupare în încurajarea angajării forței de muncă din categoria tinerilor, capacitatea pieței muncii de absorbție eficientă a acestora.
- **Rata de participare a adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională** – Reprezintă ponderea persoanelor în vârstă de 25-64 de ani care au participat la o formă de educație și formare profesională (într-o perioadă de referință) în numărul total al persoanelor de aceeași vârstă, exprimată procentual. Măsoară gradul de participare al populației adulte (25-64 de ani) la educația permanentă. Un nivel ridicat al acestui indicator evidențiază eficiența programelor de educație și formare.
- **Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional a tinerilor în vârstă de 18-24 de ani** – Reprezintă proporția populației în vârstă de 18-24 de ani cu nivel gimnazial de educație sau care nu și-a completat studiile gimnaziale și care nu urmează nici o formă de educație și formare profesională, din totalul populației în vârstă de 18-24 de ani, exprimată procentual. Educația și formarea profesională cuprinde: educația inițială și formarea profesională continuă (formarea profesională în cadrul companiei, ucenicia, formarea la locul de muncă, seminarii, învățământ la distanță, seral etc., precum și alte cursuri de interes general: limbi străine, procesare de date, management, artă/cultură, sănătate/medicină). Are ca scop evidențierea proporției populației în vârstă de 18-24 de ani cu nivel redus de educație și formare.
- **Rata de tranziție la un anumit nivel de educație** – Reprezintă numărul de elevi admiși în primul an de studii al unui ciclu de învățământ (de ex. gimnazial sau secundar superior etc.) într-un anumit an școlar, exprimat ca raport procentual din numărul de elevi înscriși în anul terminal al ciclului precedent de învățământ (de ex., cel primar când vorbim de tranziția în gimnaziu) din anul școlar anterior. Acest indicator este utilizat pentru evaluarea gradului de acces/ nivelului de tranziție de la un ciclu de învățământ la următorul ciclu, superior. Considerat din perspectiva nivelului de învățământ inferior de la care se face tranziția, acesta reprezintă un indicator referitor la ieșirile din sistem; privit din perspectiva nivelului superior către care se face tranziția, acesta este un indicator de acces.

- **Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste** – Reprezintă procentajul elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, din totalul populației de aceeași vârstă. Indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă. Valoarea teoretică maximă a indicatorului este de 100%. O tendință crescătoare poate fi interpretată ca reflectând o creștere a participării la educație a populației de o anumită vârstă.
- **Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 de ani** – Reprezintă ponderea șomerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani în populația activă din grupa de vârstă 15-24 de ani, exprimată procentual. Măsoară nivelul șomajului în rândul tinerilor. Un nivel ridicat al acestui indicator evidențiază probleme în ceea ce privește integrarea tinerilor pe piața muncii.